

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

C 36

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

66ο έτος

31 Ιανουαρίου 2023

Περιεχόμενα

II Ανακοινώσεις

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

2023/C 36/01

Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για ευρυζωνικά δίκτυα .....

1

IV Πληροφορίες

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Συμβούλιο

2023/C 36/02

Ανακοίνωση προς τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τις οντότητες και τους φορείς που υπόκεινται στα περιοριστικά μέτρα τα οποία προβλέπονται στην απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/193 του Συμβουλίου, και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 269/2014 του Συμβουλίου, όπως εφαρμόζεται με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2023/192 του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας .....

43

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

2023/C 36/03

Ισοτιμίες του ευρώ — 30 Ιανουαρίου 2023 .....

44

EL

V Γνωστοποιήσεις

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

2023/C 36/04	Προηγούμενη κοινοποίηση συγκέντρωσης (Υπόθεση M.10999 — SABIC AN / ETG WORLD / EIH) — Υπόθεση υποψήφια για απλοποιημένη διαδικασία ⁽¹⁾	45

ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

2023/C 36/05	Δημοσίευση αίτησης ενωσιακής τροποποίησης των προδιαγραφών προϊόντος για ονομασία στον αμπελοοινικό τομέα όπως προβλέπεται στο άρθρο 97 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.	47

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για ευρυζωνικά δίκτυα

(2023/C 36/01)

Πίνακας περιεχομένων

	Σελίδα
1. Εισαγωγή	3
2. Πεδίο εφαρμογής, ορισμοί, είδη ευρυζωνικών δικτύων	4
2.1 Πεδίο εφαρμογής	4
2.2 Ορισμοί	5
2.3 Είδη ευρυζωνικών δικτύων	6
2.3.1 Δίκτυα σταθερής υπερταχείας πρόσβασης	7
2.3.2 Δίκτυα κινητής πρόσβασης	7
2.3.3 Δίκτυα οπισθόζευξης	8
3. Αξιολόγηση της συμβατότητας σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης	8
4. Αξιολόγηση της συμβατότητας σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης	9
5. Ενίσχυση για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων	10
5.1 Πρώτος όρος: διευκόλυνση της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας	10
5.1.1 Τα δίκτυα ως παράγοντες διευκόλυνσης οικονομικών δραστηριοτήτων	10
5.1.2 Χαρακτήρας κινήτρου	10
5.1.3 Συμμόρφωση με άλλες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου	11
5.2 Δεύτερος όρος: η ενίσχυση δεν πρέπει να αλλοιώνει αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που αντίκειται προς το κοινό συμφέρον	11
5.2.1 Θετικά αποτελέσματα της ενίσχυσης	11
5.2.2 Ανάγκη κρατικής παρέμβασης	11
5.2.3 Καταλληλότητα της ενίσχυσης ως μέσου πολιτικής	18
5.2.4 Αναλογικότητα της ενίσχυσης	21
5.2.5 Διαφάνεια, υποβολή εκθέσεων, παρακολούθηση της ενίσχυσης	28
5.3 Αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές	28
5.4 Στάθμιση των θετικών αποτελεσμάτων της ενίσχυσης έναντι των αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές	28

6. Αξιολόγηση της συμβατότητας των μέτρων αφομοίωσης	29
6.1 Κοινωνικά κουπόνια	30
6.2 Κουπόνια συνδεσιμότητας	31
6.2.1 Πρώτος όρος: διευκόλυνση της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας	31
6.2.2 Δεύτερος όρος: η ενίσχυση δεν πρέπει να αλλοιώνει αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που αντίκειται προς το κοινό συμφέρον	31
7. Διαφάνεια, υποβολή εκθέσεων, παρακολούθηση	32
7.1 Διαφάνεια	32
7.2 Υποβολή εκθέσεων	33
7.3 Παρακολούθηση	33
8. Σχέδιο εκ των υστέρων αξιολόγησης	33
9. Τελικές διατάξεις	34
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I Χαρτογράφηση των δικτύων σταθερής και κινητής πρόσβασης — βέλτιστες πρακτικές που αναφέρονται στην ενότητα 5.2.2.4.1 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Πληροφορίες που πρέπει να δημοσιεύονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 202(β) των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών	39
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 217 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών	41
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV Τυπικές παρεμβάσεις για τη στήριξη της ευρυζωνικότητας	42

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η συνδεσιμότητα είναι θεμελιώδης δομικό στοιχείο του ψηφιακού μετασχηματισμού. Έχει στρατηγική σημασία για την ανάπτυξη και την καινοτομία σε όλους τους οικονομικούς τομείς της Ένωσης, καθώς και για την κοινωνική και εδαφική συνοχή.
2. Η Ένωση έχει θέσει φιλόδοξους στόχους συνδεσιμότητας στην ανακοίνωση για τα Gigabit ⁽¹⁾, στην ανακοίνωση με τίτλο «Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης» ⁽²⁾, στην ανακοίνωση για την Ψηφιακή πυξίδα ⁽³⁾ και στην πρότασή της για απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος πολιτικής 2030 «Πορεία προς την ψηφιακή δεκαετία» ⁽⁴⁾ (στο εξής: πρόταση DDPP).
3. Στην ανακοίνωση για τα Gigabit, η Επιτροπή έθεσε τους ακόλουθους στόχους συνδεσιμότητας για το 2025: α) όλα τα νοικοκυριά της Ένωσης, αγροτικά ή αστικά, θα πρέπει να έχουν συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο, με ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps, με δυνατότητα αναβάθμισης σε 1 Gbps· β) οι κοινωνικοοικονομικοί κινητήριιοι μοχλοί, όπως οι ψηφιακά προσανατολισμένες επιχειρήσεις, τα σχολεία, τα νοσοκομεία και η δημόσια διοίκηση, θα πρέπει να επωφελούνται από ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps· και γ) όλες οι αστικές περιοχές και οι σημαντικές διαδρομές μεταφορών θα πρέπει να έχουν αδιάλειπτη κάλυψη 5G ⁽⁵⁾.
4. Η ανακοίνωση με τίτλο «Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης» εξηγεί ότι η έκφραση «100 Mbps, με δυνατότητα αναβάθμισης σε ταχύτητα Gigabit» αντικατοπτρίζει την προσδοκία της Επιτροπής ότι, καθώς προχωρεί η παρούσα δεκαετία, τα νοικοκυριά θα χρειάζονται όλο και περισσότερο ταχύτητα 1 Gbps ⁽⁶⁾.
5. Η ανακοίνωση για την ψηφιακή πυξίδα ορίζει, ως στόχο συνδεσιμότητας για το 2030, ότι όλα τα νοικοκυριά της Ένωσης θα πρέπει να καλύπτονται από δίκτυο Gigabit ⁽⁷⁾, και ότι όλες οι κατοικημένες περιοχές θα πρέπει να καλύπτονται από 5G ⁽⁸⁾. Η πρόταση DDPP τονίζει ότι «[ο]ι κοινωνικές ανάγκες για εύρος ζώνης τηλεφόρτωσης και μεταφόρτωσης αυξάνονται συνεχώς. Έως το 2030 δίκτυα με ταχύτητες gigabit θα πρέπει να είναι διαθέσιμα υπό προσβάσιμους όρους για όλους όσοι χρειάζονται ή επιθυμούν τέτοια χωρητικότητα.» ⁽⁹⁾
6. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της Ένωσης για το 2025 και το 2030, απαιτούνται επαρκείς επενδύσεις. Οι εν λόγω επενδύσεις προέρχονται κατά κύριο λόγο από ιδιώτες επενδυτές και μπορούν να συμπληρώνονται, εφόσον είναι αναγκαίο, με δημόσιους πόρους, σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.
7. Η πανδημία COVID-19 τόνισε τη σημασία των δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών υψηλών επιδόσεων για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους δημόσιους οργανισμούς. Στις 27 Μαΐου 2020 η Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της για ένα μεγάλο σχέδιο ανάκαμψης για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας, το μέσο NextGenerationEU ⁽¹⁰⁾. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: MAA) που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹¹⁾ αποτελεί μέρος του εν λόγω σχεδίου. Μία από τις βασικές προτεραιότητες του MAA είναι η στήριξη της ψηφιακής μετάβασης, μέσω μέτρων συνδεσιμότητας που αποσκοπούν ειδικότερα στη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και στην αντιμετώπιση των ανεπαρειών της αγοράς όσον αφορά την ανάπτυξη δικτύων υψηλών επιδόσεων. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241, κάθε κράτος μέλος πρέπει να αφιερώνει τουλάχιστον το 20 % της διατιθέμενης χρηματοδότησης σε μέτρα για την προώθηση της ψηφιακής μετάβασης.

⁽¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, «Συνδεσιμότητα για ανταγωνιστική ψηφιακή ενιαία αγορά - Προς μια ευρωπαϊκή κοινωνία των Gigabit», COM(2016) 587 final.

⁽²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 19ης Φεβρουαρίου 2020, «Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης», COM(2020) 67 final.

⁽³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 9ης Μαρτίου 2021, «Ψηφιακή Πυξίδα 2030: η ευρωπαϊκή οδός για την ψηφιακή δεκαετία», COM(2021) 118 final.

⁽⁴⁾ Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος πολιτικής 2030 «Πορεία προς την ψηφιακή δεκαετία», COM(2021) 574 final, 2021/0293(COD).

⁽⁵⁾ Ενότητα 3 της ανακοίνωσης για τα Gigabit.

⁽⁶⁾ Σημείωση 3 της ανακοίνωσης με τίτλο «Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης».

⁽⁷⁾ Κατά το παρόν στάδιο ανάπτυξης, τα δίκτυα οπτικής ίνας μέχρι την κατοικία, οπτικής ίνας μέχρι το κτίριο και τα καλωδιακά δίκτυα υψηλών επιδόσεων (τουλάχιστον DOCSIS 3.1) είναι σε θέση να παρέχουν ταχύτητα καταφόρτωσης 1 Gbps.

⁽⁸⁾ Ενότητα 3.2 της ανακοίνωσης με τίτλο «Ψηφιακή πυξίδα».

⁽⁹⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 7 της πρότασης DDPP.

⁽¹⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 27ης Μαΐου 2020, «Η ώρα της Ευρώπης: ανασύνταξη και προετοιμασία για την επόμενη γενιά», COM(2020) 456 final.

⁽¹¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17). Βλ. επίσης κανονισμό (ΕΕ) 2020/2094 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη της ανάκαμψης μετά την κρίση της νόσου COVID-19 (ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 23).

8. Επίσης, τα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας. Ο στόχος της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, όπως ορίζεται στην ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ⁽¹²⁾ και στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾, δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς έναν θεμελιώδη ψηφιακό μετασχηματισμό της κοινωνίας. Μία από τις ουσιαστικές συνιστώσες του ψηφιακού μετασχηματισμού της Ένωσης είναι η ανάπτυξη ασφαλών και αποδοτικών δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών που συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη των κύριων περιβαλλοντικών στόχων της Ένωσης. Ταυτόχρονα, τα ίδια τα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών θα πρέπει να καταστούν πιο βιώσιμα και αποδοτικότερα ως προς τη χρήση της ενέργειας και των πόρων.
9. Ο τομέας των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μετά από συστηματική διαδικασία απελευθέρωσης, διέπεται πλέον από τομεακές κανονιστικές ρυθμίσεις. Η οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁴⁾ παρέχει το κανονιστικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.
10. Η πολιτική ανταγωνισμού και, ειδικότερα, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων της ψηφιακής στρατηγικής και στην ανάπτυξη συντονισμένης επενδυτικής στρατηγικής για τη συνδεσιμότητα. Στόχος του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων είναι να διασφαλιστεί ότι οι κρατικές ενισχύσεις θα οδηγήσουν σε υψηλότερο επίπεδο ευρυζωνικής κάλυψης και χρήσης από ό,τι θα συνέβαινε χωρίς κρατική παρέμβαση, ενώ παράλληλα θα προωθούν ποιοτικότερες, πιο προσιτές υπηρεσίες και ευνοϊκές για τον ανταγωνισμό επενδύσεις. Κάθε κρατική παρέμβαση θα πρέπει να περιορίζει όσο το δυνατόν περισσότερο τον κίνδυνο παραγκωνισμού των ιδιωτών επενδυτών, αλλοίωσης των κινήτρων των εμπορικών επενδύσεων και, εντέλει, στρέβλωσης του ανταγωνισμού αντίθετα προς το κοινό συμφέρον.
11. Το 2020 η Επιτροπή δρομολόγησε αξιολόγηση των κατευθυντήριων γραμμών για τα ευρυζωνικά δίκτυα του 2013 ⁽¹⁵⁾ προκειμένου να αξιολογήσει αν αυτές εξακολουθούσαν να είναι κατάλληλες για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Από τα πορίσματα ⁽¹⁶⁾ προέκυψε ότι μολονότι, καταρχήν, οι κανόνες λειτούργησαν αποτελεσματικά, χρειάζονταν στοχευμένες προσαρμογές ώστε να αποτυπωθούν οι πρόσφατες εξελίξεις στην αγορά και την τεχνολογία και να ληφθούν υπόψη οι νομοθετικές εξελίξεις και οι τρέχουσες προτεραιότητες ⁽¹⁷⁾.

2. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ, ΕΙΔΗ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

2.1. Πεδίο εφαρμογής

12. Για να αποφευχθεί η αδικαιολόγητη στρέβλωση ή ο κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά λόγω των κρατικών ενισχύσεων και τυχόν σημαντικές επιπτώσεις στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Συνθήκη) θεσπίζει την αρχή της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ενισχύσεις αυτές ενδέχεται να συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφοι 2 και 3 της Συνθήκης.
13. Τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή κάθε σχέδιο χορήγησης κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εκτός εάν η ενίσχυση αφορά μία από τις κατηγορίες που απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 109 της Συνθήκης ⁽¹⁸⁾.

⁽¹²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 11ης Δεκεμβρίου 2019, «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», COM(2019) 640 final.

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») (ΕΕ L 243, της 9.7.2021, σ. 1).

⁽¹⁴⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (ΕΕ L 321 της 17.12.2018, σ. 36).

⁽¹⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 26ης Ιανουαρίου 2013, «Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων» (ΕΕ C 25 της 26.1.2013, σ. 1) (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τα ευρυζωνικά δίκτυα του 2013).

⁽¹⁶⁾ Βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της 7ης Ιουλίου 2021, SWD(2021) 195 final.

⁽¹⁷⁾ Βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την περίληψη της αξιολόγησης των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών της 7ης Ιουλίου 2021, SWD(2021) 194 final.

⁽¹⁸⁾ Για παράδειγμα, κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1).

14. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή θα αξιολογεί, βάσει του άρθρου 106 παράγραφος 2, του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο α) και του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, τη συμβατότητα κρατικών ενισχύσεων για την ανάπτυξη και τη χρήση σταθερών και κινητών ευρυζωνικών δικτύων και υπηρεσιών.
15. Οι κρατικές παρεμβάσεις που δεν πληρούν έναν από τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση. Κατά συνέπεια, δεν υπόκεινται στην αξιολόγηση της συμβατότητας που καθορίζεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
16. Ειδικότερα, η ενωσιακή χρηματοδότηση που υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά και λοιπά όργανα, οργανισμούς, κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο των κρατών μελών⁽¹⁹⁾ δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.
17. Ενισχύσεις για την ανάπτυξη και τη χρήση ευρυζωνικών δικτύων και υπηρεσιών δεν μπορούν να χορηγούνται σε προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων⁽²⁰⁾.
18. Κατά την αξιολόγηση ενίσχυσης που χορηγείται σε επιχείρηση για την οποία εκκρεμεί εντολή ανάκτησης κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση έχει κηρυχθεί παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη το ποσό της ενίσχυσης που απομένει να ανακτηθεί⁽²¹⁾.

2.2. Ορισμοί

19. Για τους σκοπούς των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «ευρυζωνικό δίκτυο»: δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, το οποίο παρέχει ευρυζωνικές υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (στο εξής: ευρυζωνικές υπηρεσίες)
- β) «δίκτυο πρόσβασης»: το τμήμα ευρυζωνικού δικτύου που συνδέει το δίκτυο οπισθόζευξης με τις εγκαταστάσεις ή τις συσκευές του τελικού χρήστη
- γ) «δίκτυο σταθερής πρόσβασης»: ευρυζωνικό δίκτυο που παρέχει υπηρεσίες μετάδοσης δεδομένων σε τελικούς χρήστες σε σταθερή θέση, με τη χρήση διαφόρων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών καλωδιακής σύνδεσης, ψηφιακών συνδρομητικών γραμμών (στο εξής: DSL), οπτικών ινών και ασύρματων δικτύων
- δ) «δίκτυο σταθερής υπερταχείας πρόσβασης»: δίκτυο σταθερής πρόσβασης που παρέχει ευρυζωνικές υπηρεσίες ταχύτητας καταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbps (στο εξής: σταθερές υπερταχείες ευρυζωνικές υπηρεσίες)
- ε) «δίκτυο κινητής πρόσβασης»: ασύρματο δίκτυο επικοινωνιών το οποίο παρέχει συνδεσιμότητα σε τελικούς χρήστες σε οποιαδήποτε θέση στην περιοχή που καλύπτεται από το δίκτυο με τη χρήση ενός ή περισσότερων προτύπων διεθνών κινητών τηλεπικοινωνιών (στο εξής: IMT)
- στ) «δίκτυο οπισθόζευξης»: το τμήμα του δικτύου που συνδέει το δίκτυο πρόσβασης με το δίκτυο κορμού. Αποτελεί το τμήμα του δικτύου όπου συγκεντρώνεται η κίνηση όλων των τελικών χρηστών
- ζ) «δίκτυο κορμού»: το κεντρικό δίκτυο το οποίο διασυνδέει δίκτυα οπισθόζευξης από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές ή περιφέρειες
- η) «ενεργητικό δίκτυο»: ευρυζωνικό δίκτυο με ενεργητικά στοιχεία (για παράδειγμα αναμεταδότες, δρομολογητές και διακόπτες, ενεργητικές κεραίες) και παθητικά στοιχεία (για παράδειγμα αγωγούς, πυλώνες, ιστούς, ανενεργές οπτικές ίνες, κυτία σύνδεσης και φρεάτια)

⁽¹⁹⁾ Όπως η χρηματοδότηση που παρέχεται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) αριθ. 283/2014 (ΕΕ L 249 της 14.7.2021, σ. 38).

⁽²⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων», ενότητα 2.2 (ΕΕ C 249 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽²¹⁾ Βλ. απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 1995, TWD κατά Επιτροπής, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-244/93 και T-486/93, EU:T:1995:160, σκέψη 56. Βλ. επίσης την ανακοίνωση της Επιτροπής «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ανάκτηση παράνομων και ασυμβίβαστων κρατικών ενισχύσεων» (ΕΕ C 247 της 23.7.2019, σ. 1).

- θ) «υποδομή»: ευρυζωνικό δίκτυο χωρίς ενεργητικά στοιχεία, το οποίο συνήθως περιλαμβάνει υλική υποδομή, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 δεύτερη παράγραφος σημείο 2 της οδηγίας 2014/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²²⁾, και καλώδια (συμπεριλαμβανομένων ανενεργών οπτικών ινών και καλωδίων χαλκού)·
- ι) «περίοδος αιχμής»: το χρονικό διάστημα της ημέρας που διαρκεί τυπικά μία ώρα, κατά το οποίο το φορτίο δικτύου βρίσκεται συνήθως στη μέγιστη τιμή·
- ια) «συνθήκες περιόδου αιχμής»: οι συνθήκες υπό τις οποίες αναμένεται να λειτουργεί το δίκτυο κατά την «περίοδο αιχμής»·
- ιβ) «εξυπηρετούμενες εγκαταστάσεις»: οι εγκαταστάσεις των τελικών χρηστών στις οποίες, κατόπιν αιτήματος των τελικών χρηστών και εντός 4 εβδομάδων από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, ο φορέας εκμετάλλευσης μπορεί να παρέχει ευρυζωνικές υπηρεσίες (ανεξάρτητα από το αν οι εν λόγω εγκαταστάσεις είναι ήδη συνδεδεμένες στο δίκτυο ή όχι). Στην περίπτωση αυτή, η τιμή που χρεώνει ο φορέας εκμετάλλευσης για την παροχή των εν λόγω ευρυζωνικών υπηρεσιών στις εγκαταστάσεις των τελικών χρηστών δεν πρέπει να υπερβαίνει τα συνήθη τέλη σύνδεσης. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να περιλαμβάνει πρόσθετο ή έκτακτο κόστος σε σύγκριση με τη συνήθη εμπορική πρακτική και, σε κάθε περίπτωση, δεν πρέπει να υπερβαίνει τη συνήθη τιμή στο οικείο κράτος μέλος. Η εν λόγω τιμή πρέπει να καθορίζεται από την αρμόδια εθνική αρχή·
- ιγ) «σχετικός χρονικός ορίζοντας»: ο χρονικός ορίζοντας που χρησιμοποιείται για την επαλήθευση σχεδιαζόμενων ιδιωτικών επενδύσεων και που αντιστοιχεί στο χρονικό πλαίσιο ανάπτυξης, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του κράτους μέλους, του σχεδιαζόμενου δικτύου που χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους, αρχής γενομένης από τη στιγμή της δημοσίευσης της δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με τη σχεδιαζόμενη κρατική παρέμβαση έως την έναρξη λειτουργίας του δικτύου, δηλαδή έως την έναρξη της παροχής υπηρεσιών χονδρικής ή λιανικής στο χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο. Ο σχετικός χρονικός ορίζοντας που λαμβάνεται υπόψη δεν μπορεί να είναι μικρότερος από 2 έτη·
- ιδ) «υπερδότηση»: η ανάπτυξη χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου επιπλέον ενός ή περισσότερων υφιστάμενων δικτύων σε συγκεκριμένη περιοχή·
- ιε) «παραγκωνισμός»: το οικονομικό αποτέλεσμα μιας κρατικής παρέμβασης που ευνοεί την αποθάρρυνση, την παρεμπόδιση, τη μείωση ή ακόμη και την εξάλειψη των ιδιωτικών επενδύσεων. Αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, αν οι ιδιώτες επενδυτές διαπιστώσουν ότι μειώνεται η κερδοφορία προηγούμενης ή σχεδιαζόμενης επένδυσής τους, εξαιτίας κρατικής ενίσχυσης σε εναλλακτική επένδυση, με αποτέλεσμα να αποφασίσουν να μειώσουν, να διακόψουν ή να αλλάξουν την επένδυσή τους, να αποσυρθούν εντελώς από την αγορά ή να μην εισέλθουν σε μια νέα αγορά ή γεωγραφική περιοχή·
- ιστ) «ουσιαστική αλλαγή»: σημαντική βελτίωση που επιτυγχάνεται από χρηματοδοτούμενα με κρατικούς πόρους δίκτυα, με αποτέλεσμα σημαντικές νέες επενδύσεις στα ευρυζωνικά δίκτυα και σημαντικές νέες δυνατότητες στην αγορά όσον αφορά τη διαθεσιμότητα ευρυζωνικών υπηρεσιών, τη χωρητικότητα, την ταχύτητα ή άλλα σχετικά χαρακτηριστικά του δικτύου και τον ανταγωνισμό·
- ιζ) «ψηφιακό χάσμα»: το χάσμα μεταξύ των περιοχών ή περιφερειών που έχουν πρόσβαση σε επαρκείς ευρυζωνικές υπηρεσίες και όσων δεν έχουν.

2.3. Είδη ευρυζωνικών δικτύων

20. Για σκοπούς αξιολόγησης των κρατικών ενισχύσεων, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές κάνουν διάκριση μεταξύ των δικτύων σταθερής υπερταχείας πρόσβασης, των δικτύων κινητής πρόσβασης και των δικτύων οπισθόζευξης, όπως περιγράφονται περαιτέρω στις ενότητες 2.3.1, 2.3.2 και 2.3.3. Οι όροι «δίκτυα σταθερής υπερταχείας πρόσβασης» και «δίκτυα κινητής πρόσβασης» χρησιμοποιούνται εναλλάξ με τους όρους «σταθερά δίκτυα» και «κινητά δίκτυα», αντίστοιχα. Όλες οι ταχύτητες που αναφέρονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές καθορίζονται υπό συνθήκες περιόδου αιχμής.

⁽²²⁾ Οδηγία 2014/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για μέτρα μείωσης του κόστους εγκατάστασης υπήρυθμων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 155 της 23.5.2014, σ. 1).

2.3.1. Δίκτυα σταθερής υπερταχείας πρόσβασης

21. Κατά το παρόν στάδιο τεχνολογικής ανάπτυξης, υπάρχουν διάφοροι τύποι δικτύων σταθερής υπερταχείας πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των εξής: α) δικτύων οπτικών ινών (FTTx) ⁽²³⁾· και β) προηγμένων αναβαθμισμένων καλωδιακών δικτύων που χρησιμοποιούν τουλάχιστον το πρότυπο «DOCSIS 3.0» ⁽²⁴⁾. Τα ασύρματα δίκτυα, όπως ορισμένα δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης ⁽²⁵⁾ και τα δορυφορικά δίκτυα ⁽²⁶⁾ ενδέχεται επίσης να είναι σε θέση να παρέχουν σταθερές υπερταχείες ευρυζωνικές υπηρεσίες.

2.3.2. Δίκτυα κινητής πρόσβασης

22. Κατά το παρόν στάδιο ανάπτυξης της αγοράς και τεχνολογικής ανάπτυξης, συνυπάρχουν διάφορες γενιές κινητών τεχνολογιών ⁽²⁷⁾.
23. Η μετάβαση σε κάθε νέα γενιά κινητών τηλεπικοινωνιών είναι γενικά σταδιακή ⁽²⁸⁾. Κατά το παρόν στάδιο, τα δίκτυα 4G εξακολουθούν να αναπτύσσονται σε ορισμένα μέρη της Ένωσης και η ανάπτυξη μη αυτοδύναμων δικτύων 5G βασίζεται σε υφιστάμενα δίκτυα 4G μακροπρόθεσμης εξέλιξης (Long Term Evolution, στο εξής: LTE) και σε δίκτυα προηγμένης LTE (LTE-Advanced) ⁽²⁹⁾. Τα δίκτυα 5G αναμένεται να καταστούν σταδιακά αυτοδύναμα και να μην βασίζονται σε υφιστάμενα δίκτυα 4G στο μέλλον. Τα αυτοδύναμα δίκτυα 5G αναμένεται να καταστήσουν δυνατή την παροχή κινητών υπηρεσιών υψηλότερων επιδόσεων, συμπεριλαμβανομένου μικρότερου χρόνου αναμονής και υψηλότερων δυνατοτήτων μετάδοσης, και να επιτρέψουν προηγμένα σενάρια και εφαρμογές χρήσης.
24. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και αποδοτική χρήση του ραδιοφάσματος, τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν όρους στα μεμονωμένα δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος, όπως υποχρεώσεις κάλυψης και ποιότητας υπηρεσιών. Οι εν λόγω υποχρεώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν γεωγραφική κάλυψη, πληθυσμιακή κάλυψη και κάλυψη διαδρομών μεταφορών με ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών ⁽³⁰⁾.

⁽²³⁾ Ο όρος FTTx αναφέρεται σε διάφορα είδη δικτύων, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων οπτικής ίνας μέχρι το κτίριο (FTTB), οπτικής ίνας μέχρι την κατοικία (FTTH), οπτικής ίνας μέχρι τις εγκαταστάσεις (FTTP) και οπτικής ίνας μέχρι το κυτίο (FTTC). Ωστόσο, τα δίκτυα FTTC είναι σε θέση να παρέχουν σταθερές υπερταχείες υπηρεσίες μόνο όταν χρησιμοποιούν, σε βρόχους ορισμένου μήκους, διανυσμάτωση [vectoring – τεχνολογία που βελτιώνει τις επιδόσεις του VDSL (ψηφιακή συνδρομητική γραμμή πολύ υψηλής ταχύτητας)].

⁽²⁴⁾ Το DOCSIS είναι ακρωνύμιο της φράσης «Data Over Cable Service Interface Specification» (προδιαγραφή διεπαφής για τη μεταφορά δεδομένων μέσω καλωδιακής υπηρεσίας). Πρόκειται για ένα παγκοσμίως αναγνωρισμένο πρότυπο τηλεπικοινωνιών το οποίο αναπτύσσει και προβλέπει γενιές προδιαγραφών (DOCSIS 1.0, DOCSIS 1.1, DOCSIS 2.0, DOCSIS 3.0, DOCSIS 3.1 κ.λπ.). Στην τρέχουσα κατάσταση της αγοράς, έχουν αναπτυχθεί προδιαγραφές για το DOCSIS 4.0.

⁽²⁵⁾ Για παράδειγμα, δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης που βασίζονται σε τεχνολογία 5G, δυνητικά και άλλες ασύρματες τεχνολογίες που περιλαμβάνουν σταθερές λύσεις ραδιοεπικοινωνιών, ιδίως η επόμενη γενιά Wi-Fi (Wi-Fi6).

⁽²⁶⁾ Οι λύσεις δορυφορικής τεχνολογίας χρησιμοποιούνται επί του παρόντος σε ορισμένες περιπτώσεις σε απομακρυσμένες ή απομονωμένες περιοχές, σε καταστάσεις που μπορούν να παρέχουν κατάλληλο επίπεδο σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών. Πιο προηγμένοι δορυφόροι που θα είναι ικανοί να βελτιώσουν σημαντικά την ποιότητα των ευρυζωνικών υπηρεσιών και να παρέχουν υπερυψηλές ταχύτητες αναμένεται να καταστούν διαθέσιμοι στο μέλλον (συμπεριλαμβανομένων δορυφόρων πολύ υψηλής διεκπεραιωτικότητας). Οι δορυφόροι διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην παροχή υπηρεσιών σε δημόσιες αρχές. Βρίσκονται σε στάδιο προετοιμασίας αρκετοί σχηματισμοί δορυφόρων χαμηλής γήινης τροχιάς (low earth orbit — LEO), οι οποίοι αναμένεται να είναι σε θέση να μειώσουν τον χρόνο αναμονής.

⁽²⁷⁾ Όλα τα κινητά ευρυζωνικά συστήματα (2G, 3G, 4G και 5G) βασίζονται στα πρότυπα διεθνών κινητών τηλεπικοινωνιών (IMT) της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών. Τα πρότυπα διεθνών κινητών τηλεπικοινωνιών είναι προδιαγραφές και απαιτήσεις για κινητές ευρυζωνικές υπηρεσίες υψηλής ταχύτητας με βάση την τεχνολογική πρόοδο στο σχετικό χρονικό πλαίσιο. Τα κινητά δίκτυα ενσωματώνουν σταδιακά τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες των νέων προτύπων. Επίσης, η έκταση και ο τύπος του χρησιμοποιούμενου φάσματος, με τα διαφορετικά χαρακτηριστικά διάδοσης, έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Για παράδειγμα, μεταξύ των τριών πρωτοπόρων ζωνών που έχουν προσδιοριστεί για τις υπηρεσίες 5G, εκτιμάται, επί του παρόντος, ότι η ζώνη συχνοτήτων των 700 MHz είναι πιο κατάλληλη για κάλυψη ευρείας περιοχής και εσωτερικών χώρων· η ζώνη των 3,6 GHz (3,4-3,8 GHz) χαρακτηρίζεται από υψηλή χωρητικότητα αλλά χαμηλότερη κάλυψη από τη ζώνη των 700 MHz· η ζώνη των 26 GHz (24,25-27,5 GHz) είναι πιθανό να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη σημείων πρόσβασης σε μικρές περιοχές με πολύ υψηλή ζήτηση (π.χ. σε κόμβους μεταφορών, χώρους ψυχαγωγίας, βιομηχανικούς χώρους ή χώρους λιανικής πώλησης ή κατά μήκος μεγάλων οδών και σιδηροδρομικών γραμμών σε αγροτικές περιοχές) και δεν θα χρησιμοποιηθεί για κάλυψη ευρείας περιοχής. Οι νέες γενιές κινητών τηλεπικοινωνιών μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν ζώνες συχνοτήτων που χρησιμοποιούνταν αρχικά από προηγούμενες γενιές.

⁽²⁸⁾ Μεταγενέστερες εκδόσεις του 2G (οι επονομαζόμενες 2G Enhanced ή 2.xG) ήταν ανώτερες από το ίδιο το 2G. Οι διαδοχικές αναβαθμίσεις του 3G (εκδόσεις 3.xG) είχαν καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με το 3G. Και στην περίπτωση του 4G, το κυψελοειδές σύστημα επικοινωνιών 4.5G είναι καλύτερο από το 4G από πολλές απόψεις. Το 4.5G είναι το αποτέλεσμα της εξέλιξης του LTE, διάδοχος του οποίου είναι το LTE-Advanced. Η αρχική ανάπτυξη του δικτύου 5G πιθανότατα θα εστιαστεί στις βελτιωμένες κινητές ευρυζωνικές υπηρεσίες (ένα από τα σύνολα περιπτώσεων χρήσης που έχουν οριστεί για το 5G). Τα αυτοδύναμα δίκτυα 5G αναμένεται να προσφέρουν σημαντικές βελτιώσεις όσον αφορά την ταχύτητα και τον χρόνο αναμονής, υποστηρίζοντας παράλληλα μεγαλύτερη πυκνότητα συνδεδεμένων συσκευών σε σύγκριση με τις προηγούμενες γενιές, και να καταστήσουν διαθέσιμα νέα χαρακτηριστικά όπως ο τεμαχισμός δικτύου που, με τη σειρά του, θα δώσει τη δυνατότητα να δημιουργηθούν νέα σύνολα περιπτώσεων χρήσης για το 5G.

⁽²⁹⁾ Τα μη αυτοδύναμα δίκτυα 5G ενδέχεται να χρησιμοποιούν νέο εξοπλισμό και συχνότητες 5G για την παροχή καλύτερης ποιότητας υπηρεσιών, αλλά μπορεί να εξακολουθούν να χρησιμοποιούν στοιχεία δικτύου 4G.

⁽³⁰⁾ Για παράδειγμα, βάσει των έως σήμερα υποχρεώσεων κάλυψης που συνδέονται με ορισμένες ζώνες φάσματος, απαιτείται, ανάλογα με τα είδη φάσματος, κάλυψη ορισμένου ποσοστού του πληθυσμού ή της επικράτειας και ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας όσον αφορά την ταχύτητα και τον χρόνο αναμονής. Συχνά, οι εν λόγω υποχρεώσεις κάλυψης πρέπει να εκπληρώνονται εντός περιόδου έως 5 ετών από την εκχώρηση του σχετικού φάσματος, και ορισμένες φορές εντός περιόδου έως 7 ετών.

2.3.3. Δίκτυα οπιοθόζευξης

25. Τα δίκτυα οπιοθόζευξης είναι απαραίτητα στοιχεία για τη διατήρηση των δικτύων τόσο σταθερής όσο και κινητής πρόσβασης. Τα δίκτυα οπιοθόζευξης μπορούν να βασίζονται σε λύσεις χαλκού, οπτικών ινών, μικροκυμάτων και δορυφόρων ⁽³¹⁾.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΆΡΘΡΟ 106 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

26. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να κατατάσσουν την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (στο εξής: ΥΓΟΣ) βάσει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης ⁽³²⁾ και να στηρίζουν την ανάπτυξη δικτύου για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών. Η αντιστάθμιση των δαπανών που πραγματοποιούνται για την παροχή μιας τέτοιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν συνιστά κρατική ενίσχυση εάν πληρούνται οι τέσσερις σωρευτικές προϋποθέσεις της απόφασης Altmark ⁽³³⁾. Η αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, η οποία συνιστά κρατική ενίσχυση, θα αξιολογείται σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας (στο εξής: δέσμη κανόνων για τις ΥΓΟΣ) ⁽³⁴⁾.
27. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές διευκρινίζουν μόνο τον ορισμό μίας ΥΓΟΣ, εφαρμόζοντας στα ευρυζωνικά δίκτυα τους κανόνες που καθορίζονται στη δέσμη κανόνων για τις ΥΓΟΣ, υπό το πρίσμα των τομεακών χαρακτηριστικών.
28. Όσον αφορά τον ορισμό των γνήσιων ΥΓΟΣ, η Επιτροπή έχει διευκρινίσει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να συνδέουν με ειδικές υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας τις υπηρεσίες που παρέχονται ήδη ή μπορούν να παρασχεθούν ικανοποιητικά και υπό όρους π.χ. τιμές, αντικειμενικά ποιοτικά χαρακτηριστικά, συνέχεια και πρόσβαση στην υπηρεσία, που συνάδουν προς το δημόσιο συμφέρον, όπως καθορίζεται από το κράτος μέλος, από επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό κανονικές συνθήκες αγοράς ⁽³⁵⁾.
29. Εφαρμόζοντας την αρχή αυτή στον ευρυζωνικό τομέα, κατά την αξιολόγηση της απουσίας πρόδηλου σφάλματος στον χαρακτηρισμό μιας ΥΓΟΣ, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:
- α) η παρέμβαση κρατικής ενίσχυσης πρέπει να αφορά μόνο περιοχές όπου μπορεί να αποδειχθεί ότι οι ιδιώτες επενδυτές δεν είναι σε θέση να παρέχουν πρόσβαση σε επαρκείς ευρυζωνικές υπηρεσίες. Σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/1972, το επίπεδο επαρκών ευρυζωνικών υπηρεσιών καθορίζεται από κάθε κράτος μέλος, υπό το πρίσμα των εθνικών συνθηκών και του ελάχιστου εύρους ζώνης που έχει στη διάθεσή της η πλειονότητα των καταναλωτών εντός ενός κράτους μέλους, προκειμένου να διασφαλιστεί το εύρος ζώνης που απαιτείται για ένα επαρκές επίπεδο κοινωνικής ένταξης και συμμετοχής στην ψηφιακή οικονομία και κοινωνία στην επικράτειά τους. Οι επαρκείς ευρυζωνικές υπηρεσίες θα πρέπει να είναι ικανές να παρέχουν το εύρος ζώνης που απαιτείται για την υποστήριξη τουλάχιστον της ελάχιστης δέσμης υπηρεσιών που ορίζεται στο παράρτημα V της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαπιστώνουν την απουσία

⁽³¹⁾ Στις πρώτες γενιές κινητών δικτύων, η οπιοθόζευξη, από τον ασύρματο σταθμό βάσης έως το κέντρο μεταγωγής κινητών επικοινωνιών, παρέχονταν σε μεγάλο βαθμό από συνδέσεις μικροκυμάτων από σημείο σε σημείο. Η ανάπτυξη του-LTE Advanced και η εισαγωγή του 5G οδήγησαν σε υψηλότερες απαιτήσεις οπιοθόζευξης και σε αυξανόμενη χρήση δικτύων οπτικών ινών για τη σύνδεση των σταθμών βάσης.

⁽³²⁾ Βάσει της νομολογίας, μια επιχείρηση είναι επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος όταν η διαχείριση της υπηρεσίας αυτής της έχει ανατεθεί με πράξη κρατικής αρχής. Για παράδειγμα, μια ΥΓΟΣ μπορεί να ανατεθεί σε μια επιχείρηση με παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας· βλ. απόφαση της 13ης Ιουνίου 2000, EPAC κατά Επιτροπής, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-204/97 και T-270/97, EU:T:2000:148, σκέψη 126 και απόφαση της 15ης Ιουνίου 2005, Fred Olsen κατά Επιτροπής, T-17/02, EU:T:2005:218, σκέψεις 186, 188-189.

⁽³³⁾ Απόφαση της 24ης Ιουλίου 2003, Altmark Trans και Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, σκέψεις 87 έως 95.

⁽³⁴⁾ Η δέσμη κανόνων για τις ΥΓΟΣ περιλαμβάνει την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 4), την απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΕΕ L 7 της 11.1.2012, σ. 3), την ανακοίνωση της Επιτροπής — Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας (ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 15) και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 360/2012 της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 2012, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΕΕ L 114 της 26.4.2012, σ. 8). Τον Ιούνιο του 2019 Επιτροπή ξεκίνησε την αξιολόγηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της υγείας και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 360/2012.

⁽³⁵⁾ Παράγραφος 13 της ανακοίνωσης της Επιτροπής — Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας (ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 15).

επαρκών ευρυζωνικών υπηρεσιών με βάση τη χαρτογράφηση και τη δημόσια διαβούλευση που διενεργούνται σύμφωνα με τις ενότητες 5.2.2.4.1 και 5.2.2.4.2 ⁽³⁶⁾. Η Επιτροπή θεωρεί ότι σε περιοχές στις οποίες ιδιώτες επενδυτές έχουν ήδη επενδύσει ή σχεδιάζουν να επενδύσουν σε ευρυζωνικό δίκτυο που παρέχει πρόσβαση σε επαρκείς ευρυζωνικές υπηρεσίες, η δημιουργία ενός παράλληλου χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους ευρυζωνικού δικτύου δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ΥΓΟΣ κατά την έννοια του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης ⁽³⁷⁾.

- β) το δίκτυο πρέπει να προσφέρει καθολικές και οικονομικά προσιτές, υπό το πρίσμα των ειδικών συνθηκών που επικρατούν σε κάθε κράτος, ευρυζωνικές υπηρεσίες ⁽³⁸⁾ για όλες τις εγκαταστάσεις στην περιοχή-στόχο. Η παροχή στήριξης μόνο για τη σύνδεση επιχειρήσεων δεν είναι επαρκής ⁽³⁹⁾.
- γ) το δίκτυο πρέπει να είναι ουδέτερο από τεχνολογική άποψη.
- δ) ο πάροχος ΥΓΟΣ θα πρέπει να προσφέρει ανοικτή χονδρική πρόσβαση σύμφωνα με την ενότητα 5.2.4.4 χωρίς διακρίσεις ⁽⁴⁰⁾.
- ε) σε περίπτωση που ο πάροχος της ΥΓΟΣ είναι επίσης κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν επαρκείς διασφαλίσεις ⁽⁴¹⁾ ώστε να αποφεύγονται συγκρούσεις συμφερόντων, αδικαιολόγητες διακρίσεις και κάθε άλλο άδηλο έμμεσο πλεονέκτημα ⁽⁴²⁾.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΆΡΘΡΟ 107 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Γ) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

30. Η Επιτροπή θα θεωρεί ότι οι κρατικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη ή τη χρήση ευρυζωνικών δικτύων και υπηρεσιών είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, μόνο εφόσον συμβάλλουν στην ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών (πρώτος όρος) και εφόσον δεν αλλοιώνουν αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών, κατά τρόπο που αντίκειται προς το κοινό συμφέρον (δεύτερος όρος).
31. Κατά την αξιολόγηση της συμβατότητας, η Επιτροπή θα εξετάζει τις ακόλουθες δύο πτυχές.
  - α) βάσει του πρώτου όρου, η Επιτροπή θα εξετάζει αν η ενίσχυση προορίζεται για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, και ειδικότερα:
    - i) την οικονομική δραστηριότητα που διευκολύνεται από την ενίσχυση·
    - ii) τη λειτουργία της ενίσχυσης ως κινήτρου, δηλαδή τη δυνατότητα της ενίσχυσης να μεταβάλει τη συμπεριφορά των οικείων επιχειρήσεων με τέτοιο τρόπο ώστε αυτές να πραγματοποιήσουν πρόσθετες δραστηριότητες που δεν θα πραγματοποιούσαν χωρίς την ενίσχυση ή τις οποίες θα πραγματοποιούσαν μεν αλλά με περιορισμένο ή διαφορετικό τρόπο ή σε διαφορετική τοποθεσία·

⁽³⁶⁾ Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας εφαρμόζονται οι διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

⁽³⁷⁾ Βλ. παράγραφο 49 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Βλ. επίσης σκέψη 154 της απόφασης της 16ης Σεπτεμβρίου 2013, *Colt Télécommunications France* κατά Επιτροπής, T-79/10, EU:T:2013:463, και απόφαση C(2016) 7005 final της Επιτροπής, της 7ης Νοεμβρίου 2016, υπόθεση SA.37183 (2015/NN) – Γαλλία – Plan France Très Haut Débit, αιτιολογική σκέψη 263 (ΕΕ C 68 της 3.3.2017, σ. 1).

⁽³⁸⁾ Βλ. άρθρα 84, 85 και 86 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

⁽³⁹⁾ Βλ. παράγραφο 50 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Βλ. επίσης απόφαση C(2006) 436 τελικό της Επιτροπής, της 8ης Μαρτίου 2006, υπόθεση N284/05 – Ιρλανδία – Regional broadband Programme: Metropolitan Area Networks («MANs»), phases II and III (ΕΕ C 207 της 30.8.2006, σ. 3), και απόφαση C(2007) 3235 τελικό της Επιτροπής, της 10ης Ιουλίου 2007, υπόθεση N890/06 – Γαλλία – Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit (ΕΕ C 218 της 18.9.2007, σ. 1).

⁽⁴⁰⁾ Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας εφαρμόζονται οι διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

⁽⁴¹⁾ Οι εν λόγω διασφαλίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης, περιορισμό της αποκλειστικής παροχής υπηρεσιών χονδρικής, υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού, καθώς επίσης και τη σύσταση μιας διαρθρωτικά και νομικά χωριστής οντότητας από την κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση. Η εν λόγω οντότητα θα πρέπει να έχει την αποκλειστική ευθύνη για τη συμμόρφωση με την ΥΓΟΣ που της έχει ανατεθεί και για την παροχή της. Πράγματι, μόλις αναπτυχθεί ευρυζωνικό δίκτυο που παρέχει καθολικές ευρυζωνικές υπηρεσίες, οι επιχειρήσεις που παρέχουν ευρυζωνικές υπηρεσίες λιανικής και που λειτουργούν υπό όρους της αγοράς είναι συνήθως σε θέση να παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες στους τελικούς χρήστες σε ανταγωνιστικές τιμές. Βλ. απόφαση C(2016) 7005 final της Επιτροπής, της 7ης Νοεμβρίου 2016, υπόθεση SA.37183 (2015/NN) – Γαλλία – Plan France Très Haut Débit (ΕΕ C 68 της 3.3.2017, σ. 1).

⁽⁴²⁾ Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας εφαρμόζονται οι διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

- iii) την ύπαρξη παράβασης οποιασδήποτε διάταξης του ενωσιακού δικαίου σε σχέση με το επίμαχο μέτρο·
- β) βάσει του δεύτερου όρου, η Επιτροπή θα σταθμίζει τα θετικά αποτελέσματα της σχεδιαζόμενης ενίσχυσης και τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η ενίσχυση στην εσωτερική αγορά, όσον αφορά τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και τις αρνητικές επιπτώσεις στις συναλλαγές που προκαλούνται από την ενίσχυση, και επομένως, θα εξετάζει:
- i) τα θετικά αποτελέσματα της ενίσχυσης·
- ii) αν η ενίσχυση είναι αναγκαία και στοχεύει στην αντιμετώπιση κατάστασης επί της οποίας μπορεί να επιφέρει ουσιαστική βελτίωση την οποία δεν δύναται να επιτύχει η ίδια η αγορά, για παράδειγμα επανορθώνοντας μια ανεπάρκεια της αγοράς ή αντιμετωπίζοντας κάποιο πρόβλημα σε θέματα ισότητας μεταχείρισης ή συνοχής·
- iii) αν η ενίσχυση αποτελεί κατάλληλο μέσο πολιτικής για την εκπλήρωση του στόχου της·
- iv) αν η ενίσχυση είναι αναλογική και περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την προσέλκυση πρόσθετων επενδύσεων ή δραστηριοτήτων στην οικεία περιοχή·
- v) αν η ενίσχυση διέπεται από διαφάνεια, δηλαδή αν τα κράτη μέλη, τα ενδιαφερόμενα μέρη, το ευρύ κοινό και η Επιτροπή έχουν εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την ενίσχυση που χορηγήθηκε·
- vi) τις αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
32. Ως τελικό βήμα, η Επιτροπή θα σταθμίζει τις διαπιστωθείσες αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης στην εσωτερική αγορά με τα θετικά αποτελέσματά της στις υποστηριζόμενες οικονομικές δραστηριότητες.
33. Τα στάδια της αξιολόγησης από την Επιτροπή των ενισχύσεων για την ανάπτυξη και τη χρήση ευρυζωνικών δικτύων και υπηρεσιών περιγράφονται αναλυτικότερα στις ενότητες 5 έως 8.

5. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

34. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών είναι χωριστή από την αγορά κινητών ευρυζωνικών υπηρεσιών ⁽⁴³⁾. Ως εκ τούτου, οι κανόνες για την αξιολόγηση της ενίσχυσης μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τη σχετική αγορά ⁽⁴⁴⁾.

5.1. Πρώτος όρος: διευκόλυνση της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας

5.1.1. Τα δίκτυα ως παράγοντες διευκόλυνσης οικονομικών δραστηριοτήτων

35. Τα κράτη μέλη πρέπει να προσδιορίζουν τις οικονομικές δραστηριότητες που θα διευκολυνθούν ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, όπως η ανάπτυξη σταθερών δικτύων που παρέχουν σταθερές ευρυζωνικές υπηρεσίες υψηλών επιδόσεων ή η ανάπτυξη κινητών δικτύων που παρέχουν φωνητικές υπηρεσίες και ευρυζωνικές υπηρεσίες υψηλών επιδόσεων. Πρέπει επίσης να εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο υποστηρίζεται η ανάπτυξη των εν λόγω δραστηριοτήτων.
36. Οι ενισχύσεις για την ανάπτυξη σταθερών δικτύων και οι ενισχύσεις για την ανάπτυξη κινητών δικτύων μπορούν να διευκολύνουν την ανάπτυξη πολλών οικονομικών δραστηριοτήτων αυξάνοντας τη συνδεσιμότητα και την πρόσβαση στα ευρυζωνικά δίκτυα και τις ευρυζωνικές υπηρεσίες για το κοινό, τις επιχειρήσεις και τις δημόσιες υπηρεσίες. Οι εν λόγω ενισχύσεις μπορούν να διευκολύνουν την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων σε περιοχές στις οποίες είτε δεν υπάρχουν τέτοιες δραστηριότητες είτε διασφαλίζονται μόνο σε επίπεδο που δεν ικανοποιεί επαρκώς τις ανάγκες των τελικών χρηστών.

5.1.2. Χαρακτήρας κινήτρου

37. Μια ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας οικονομικής δραστηριότητας μόνο εάν έχει χαρακτήρα κινήτρου.
38. Η ενίσχυση έχει χαρακτήρα κινήτρου εάν παρέχει κίνητρα στον δικαιούχο να αλλάξει τη συμπεριφορά του, με σκοπό την ανάπτυξη συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας η οποία υποστηρίζεται από την ενίσχυση και την οποία δεν θα είχε ασκήσει εντός του ίδιου χρονικού πλαισίου ή θα είχε ασκήσει μόνο με περιορισμένο ή διαφορετικό τρόπο ή σε περιορισμένο ή διαφορετικό τόπο, εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση.

⁽⁴³⁾ Όταν το κόστος ανάπτυξης ενός σταθερού δικτύου είναι πολύ υψηλό, ένα κινητό δίκτυο υψηλών επιδόσεων μπορεί να αποτελέσει εναλλακτική λύση στο σταθερό δίκτυο σε ορισμένο βαθμό, ανάλογα με τις συγκεκριμένες περιστάσεις. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ποιοτικές διαφορές μεταξύ των δύο τεχνολογιών. Σε αντίθεση με τα σταθερά δίκτυα, τα κινητά δίκτυα επιτρέπουν στους τελικούς χρήστες να μετακινούνται κατά την επικοινωνία (για παράδειγμα, μέσα σε ένα αυτοκίνητο). Ωστόσο, τα σταθερά δίκτυα προσφέρουν υψηλότερο βαθμό σταθερότητας, ειδικότερα όσον αφορά τη μετάδοση δεδομένων. Προς το παρόν, οι τελικοί χρήστες χρησιμοποιούν συνήθως και τις δύο τεχνολογίες συμπληρωματικά και όχι τη μία ως υποκατάστατο της άλλης.

⁽⁴⁴⁾ Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να θεσπίζουν ενιαίο μέτρο κρατικής ενίσχυσης για τη στήριξη της ανάπτυξης συνδυασμού διαφορετικών τύπων δικτύων (δικτύων σταθερής πρόσβασης, δικτύων κινητής πρόσβασης και δικτύων οπιοθόζευξης), με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τους κανόνες που ισχύουν για κάθε τύπο δικτύου.

39. Οι ενισχύσεις δεν πρέπει να χρηματοδοτούν το κόστος μιας δραστηριότητας την οποία θα ασκούσε ούτως ή άλλως μια επιχείρηση. Δεν πρέπει να αντισταθμίζουν τον συνήθη επιχειρηματικό κίνδυνο μιας οικονομικής δραστηριότητας ⁽⁴⁵⁾.
40. Προκειμένου να αποδεικνύεται αν η ενίσχυση για την ανάπτυξη σταθερών ή κινητών δικτύων έχει χαρακτήρα κινήτρου, θα πρέπει να εξετάζεται, μέσω χαρτογράφησης και δημόσιας διαβούλευσης, σύμφωνα με τις ενότητες 5.2.2.4.1 και 5.2.2.4.2, κατά πόσον τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν επενδύσει ή προτίθενται να επενδύσουν, αντίστοιχα, σε σταθερά ή κινητά δίκτυα στις περιοχές-στόχους εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Εάν μια ισοδύναμη επένδυση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί εντός του ίδιου χρονικού πλαισίου στην περιοχή χωρίς την ενίσχυση, η ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν έχει χαρακτήρα κινήτρου. Για παράδειγμα, όταν μια επιχείρηση υπόκειται σε νομικές υποχρεώσεις, όπως υποχρεώσεις κάλυψης και ποιότητας των υπηρεσιών που συνδέονται με τα δικαιώματα χρήσης ορισμένων ζωνών ραδιοφάσματος για εγκαταστάσεις κινητών δικτύων, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν κρατικές ενισχύσεις για την εκπλήρωση των εν λόγω υποχρεώσεων, καθώς είναι απίθανο να έχουν χαρακτήρα κινήτρου και, ως εκ τούτου, είναι απίθανο να συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά. Ωστόσο, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να θεωρηθούν συμβατές στις περιπτώσεις και στον βαθμό που είναι αναγκαίο για την παροχή ποιότητας υπηρεσιών πέραν των απαιτήσεων που απορρέουν από τις εν λόγω υποχρεώσεις.

5.1.3. Συμμόρφωση με άλλες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου

41. Εάν μια κρατική ενίσχυση, οι όροι που τη συνοδεύουν (συμπεριλαμβανομένης της μεθόδου χρηματοδότησης, όταν η μέθοδος αυτή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ενίσχυσης) ή η δραστηριότητα την οποία χρηματοδοτεί συνεπάγονται παράβαση διάταξης ή γενικής αρχής του ενωσιακού δικαίου, η ενίσχυση δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά ⁽⁴⁶⁾. Αυτό μπορεί να ισχύει όταν η χορήγηση της ενίσχυσης εξαρτάται, άμεσα ή έμμεσα, από την προέλευση των προϊόντων ή του εξοπλισμού, όπως η υποχρέωση του δικαιούχου να αγοράζει εγχώρια προϊόντα.

5.2. Δεύτερος όρος: η ενίσχυση δεν πρέπει να αλλοιώνει αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που αντίκειται προς το κοινό συμφέρον

5.2.1. Θετικά αποτελέσματα της ενίσχυσης

42. Τα κράτη μέλη πρέπει να περιγράφουν αν και με ποιον τρόπο η ενίσχυση θα αποφέρει θετικά αποτελέσματα.
43. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να σχεδιάσουν κρατικές παρεμβάσεις που συμβάλλουν στη μείωση του ψηφιακού χάσματος. Μπορούν να επιλέξουν να παρέμβουν για τη διόρθωση κοινωνικών ή περιφερειακών ανισοτήτων ή για την επίτευξη στόχων ισοτιμίας, δηλαδή για τη βελτίωση της πρόσβασης σε ένα βασικό μέσο επικοινωνίας και συμμετοχής στην κοινωνία, βελτιώνοντας έτσι την κοινωνική και εδαφική συνοχή. Επιπρόσθετα, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να σχεδιάσουν κρατικές παρεμβάσεις που συμβάλλουν επίσης στην επίτευξη των στόχων της ψηφιακής πολιτικής της Ένωσης, συντείνουν στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και προωθούν βιώσιμες πράσινες επενδύσεις σε όλους τους τομείς.

5.2.2. Ανάγκη κρατικής παρέμβασης

44. Η κρατική ενίσχυση πρέπει να στοχεύει καταστάσεις στις οποίες μόνη της η αγορά δεν μπορεί να επιφέρει ουσιαστική βελτίωση.
45. Μια κρατική παρέμβαση μπορεί να είναι αναγκαία εάν οι αγορές δεν κατορθώνουν, χωρίς δημόσια παρέμβαση, να επιτύχουν θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία. Αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, όταν ορισμένες επενδύσεις δεν υλοποιούνται παρόλο που το όφελος για την κοινωνία υπερβαίνει το κόστος τους ⁽⁴⁷⁾. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα και η συνολική αποδοτικότητα μπορεί να βελτιωθεί με προσαρμογή των οικονομικών κινήτρων των ενδιαφερομένων.
46. Στον ευρωζωνικό τομέα, μία μορφή ανεπάρκειας της αγοράς μπορεί να σχετίζεται με θετικές εξωτερικές επιδράσεις που δεν εσωτερικεύονται από τους φορείς της αγοράς. Για παράδειγμα, μολονότι τα σταθερά και κινητά δίκτυα αποτελούν βασικούς παράγοντες διευκόλυνσης για την παροχή επιπλέον υπηρεσιών και για την καινοτομία, τα συνολικά οφέλη είναι πιθανό να είναι υψηλότερα από τα οικονομικά οφέλη που αποφέρουν στους επενδυτές του δικτύου, ειδικότερα σε απομακρυσμένες περιοχές, αραιοκατοικημένες περιοχές ή μη κατοικημένες περιοχές. Ως εκ τούτου, η αγορά μπορεί να δημιουργεί ανεπάρκειες ιδιωτικές επενδύσεις σε σταθερά και κινητά δίκτυα, ιδίως σε ορισμένες περιοχές.

⁽⁴⁵⁾ Βλ. απόφαση της 13ης Ιουνίου 2013, HGA κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-630/11 P έως C-633/11 P, EU:C:2013:387, σκέψη 104.

⁽⁴⁶⁾ Απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής, C-594/18 P, EU:C:2020:742, σκέψη 44.

⁽⁴⁷⁾ Ωστόσο, το γεγονός ότι μια συγκεκριμένη επιχείρηση δεν είναι σε θέση να υλοποιήσει ένα σχέδιο χωρίς ενίσχυση δεν υποδηλώνει την ύπαρξη ανεπάρκειας της αγοράς. Για παράδειγμα, η απόφαση μιας επιχείρησης να μην επενδύσει σε ένα σχέδιο χαμηλής κερδοφορίας δεν μπορεί να αποτελέσει ένδειξη ανεπάρκειας, αλλά μάλλον ένδειξη καλής λειτουργίας της αγοράς.

47. Λόγω των οικονομικών παραμέτρων της πληθυσμιακής πυκνότητας, η ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων είναι γενικά πιο αποδοτική εκεί όπου η δυναμική ζήτηση είναι υψηλότερη και συγκεντρωμένη, δηλαδή σε πυκνοκατοικημένες περιοχές. Εξαιτίας του υψηλού πάγιου κόστους της επένδυσης, το ανά μονάδα κόστος αυξάνεται σημαντικά με τη μείωση της πληθυσμιακής πυκνότητας. Ως εκ τούτου, όταν τα ευρυζωνικά δίκτυα χρησιμοποιούνται με όρους της αγοράς, έχουν την τάση να καλύπτουν επικερδώς μέρος μόνο του πληθυσμού. Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να διορθώσουν ανεπάρκειες της αγοράς, βελτιώνοντας έτσι την αποδοτικότητα των αγορών.
48. Ανεπάρκεια της αγοράς μπορεί επίσης να υπάρχει εάν τα υφιστάμενα ή τα σχεδιαζόμενα δίκτυα παρέχουν στους τελικούς χρήστες μη βέλτιστο συνδυασμό ποιότητας υπηρεσιών και τιμών⁽⁴⁸⁾. Αυτό μπορεί να ισχύει στην περίπτωση που: α) ορισμένες κατηγορίες χρηστών μπορεί να μην εξυπηρετούνται ικανοποιητικά· ή β) ιδίως ελλείψει ρυθμιζόμενων τιμολογίων χονδρικής πρόσβασης, οι τιμές λιανικής ενδέχεται να είναι υψηλότερες από εκείνες που εφαρμόζονται για την παροχή των ιδίων υπηρεσιών σε πιο ανταγωνιστικές, αλλά άλλως συγκρίσιμες, περιοχές ή περιφέρειες του κράτους μέλους.
49. Ωστόσο, αν οι κρατικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη σταθερών και κινητών δικτύων χρησιμοποιούνταν σε περιοχές στις οποίες οι φορείς της αγοράς συνήθως θα επέλεγαν να επενδύσουν ή έχουν ήδη επενδύσει, αυτό πιθανόν να υπονόμει σημαντικά τα αρχικά κίνητρα των ιδιωτών επενδυτών να επενδύσουν.
50. Επιπρόσθετα, στις περιπτώσεις που οι αγορές παρέχουν αποδοτικά αποτελέσματα τα οποία όμως δεν κρίνονται ικανοποιητικά από την άποψη της πολιτικής συνοχής, οι κρατικές ενισχύσεις μπορεί να είναι απαραίτητες για τη διόρθωση κοινωνικών ή περιφερειακών ανισοτήτων ώστε να επιτευχθούν περισσότερο επιθυμητά και δίκαια αποτελέσματα στην αγορά. Στις εν λόγω περιπτώσεις, οι καλά στοχευμένες κρατικές παρεμβάσεις στον τομέα της ευρυζωνικότητας μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του ψηφιακού χάσματος⁽⁴⁹⁾.
51. Η ύπαρξη και μόνο ανεπαρκειών της αγοράς σε ένα δεδομένο πλαίσιο δεν επαρκεί για να δικαιολογηθεί η κρατική παρέμβαση. Οι κρατικές ενισχύσεις θα πρέπει να στοχεύουν μόνο στην ανεπάρκεια της αγοράς που δεν αντιμετωπίζεται με άλλες πολιτικές και μέτρα που προκαλούν λιγότερες στρεβλώσεις, για παράδειγμα με διοικητικά μέτρα ή με κανονιστικές υποχρεώσεις σχετικά με την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση του ραδιοφάσματος, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων κάλυψης και ποιότητας υπηρεσιών που συνδέονται με δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος.
52. Για να ελαχιστοποιηθούν περαιτέρω οι πιθανές στρεβλωτικές επιπτώσεις της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό, οι κρατικές παρεμβάσεις μπορούν να υπόκεινται σε περίοδο προστασίας των ιδιωτικών επενδύσεων, διάρκειας έως 7 ετών⁽⁵⁰⁾.

5.2.2.1. Ύπαρξη ανεπάρκειας της αγοράς όσον αφορά τα δίκτυα σταθερής πρόσβασης

53. Οι ενισχύσεις θα πρέπει να στοχεύουν σε περιοχές όπου δεν υπάρχει σταθερό δίκτυο ή δεν σχεδιάζεται κατ' αξιόπιστο τρόπο να αναπτυχθεί εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα σταθερό δίκτυο ικανό να καλύψει τις ανάγκες των τελικών χρηστών.
54. Κατά το παρόν στάδιο ανάπτυξης της αγοράς και δεδομένων των προσδιορισμένων αναγκών των τελικών χρηστών, μπορεί να υφίσταται ανεπάρκεια της αγοράς στις περιπτώσεις που η αγορά δεν παρέχει και δεν είναι πιθανό να παράσχει στους τελικούς χρήστες ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps⁽⁵¹⁾.
55. Κατά την αξιολόγηση του αν η αγορά είναι πιθανό να παράσχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps, θα πρέπει να εξετάζονται αξιόπιστα σχέδια ανάπτυξης τέτοιων δικτύων εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα (σύμφωνα με την ενότητα 5.2.2.4.3).

⁽⁴⁸⁾ Στις εν λόγω περιπτώσεις, η Επιτροπή θα εξετάσει προσεκτικά αν το κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει σαφώς και με επαληθεύσιμα αποδεικτικά στοιχεία ότι δεν πληρούνται οι ανάγκες των τελικών χρηστών. Αυτό θα μπορούσε να αποδειχθεί μέσω έρευνας καταναλωτών, ανεξάρτητων μελετών κ.λπ.

⁽⁴⁹⁾ Παρόλο που μπορεί να υπάρχουν διάφοροι λόγοι πρόκλησης «ψηφιακού χάσματος», η ύπαρξη επαρκών ευρυζωνικών δικτύων αποτελεί προϋπόθεση για να καταστεί δυνατή η συνδεσιμότητα και να γεφυρωθεί το χάσμα. Ο βαθμός αστικοποίησης αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την πρόσβαση στις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών και τη χρήση τους. Η διείσδυση του διαδικτύου μπορεί να παραμείνει χαμηλότερη στις αραιοκατοικημένες περιοχές της Ένωσης.

⁽⁵⁰⁾ Η διάρκεια κάθε περιόδου προστασίας των ιδιωτικών επενδύσεων εξαρτάται από τις ιδιαιτερότητες των προστατευόμενων δικτύων, όπως οι υποκείμενες τεχνολογίες δικτύου, η ημερομηνία ολοκλήρωσης της ανάπτυξης του δικτύου κ.λπ.

⁽⁵¹⁾ Μολονότι οι ταχύτητες είναι, επί του παρόντος, οι σημαντικότερες παράμετροι ποιότητας των υπηρεσιών, άλλες παράμετροι (όπως ο χρόνος αναμονής) ενδέχεται να καταστούν σημαντικές για ορισμένους τελικούς χρήστες. Οι εν λόγω παράμετροι μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της ύπαρξης ανεπάρκειας της αγοράς.

56. Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν υπάρχει ανεπάρκεια της αγοράς σε περιοχές στις οποίες υπάρχει ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται τουλάχιστον ένα σταθερό δίκτυο που παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps ή όπου το υφιστάμενο δίκτυο ή τα υφιστάμενα δίκτυα μπορούν να αναβαθμιστούν ώστε να παρέχουν ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps. Ένα δίκτυο θεωρείται ότι μπορεί να αναβαθμιστεί σε τέτοιες ταχύτητες εάν μπορεί να παράσχει τέτοιες επιδόσεις βάσει οριακής επένδυσης, όπως η αναβάθμιση των ενεργητικών στοιχείων.
57. Η κρατική παρέμβαση για την ανάπτυξη εναλλακτικού δικτύου στις περιοχές που περιγράφονται στην παράγραφο 56 θα μπορούσε να στρεβλώσει τη δυναμική της αγοράς. Ως εκ τούτου, η άποψη της Επιτροπής σχετικά με κρατικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη πρόσθετου δικτύου σε τέτοιες περιοχές θα είναι πιθανώς αρνητική.
58. Σε περιοχές στις οποίες υπάρχουν ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζονται τουλάχιστον δύο ανεξάρτητα σταθερά υπερταχεία δίκτυα, οι ευρυζωνικές υπηρεσίες παρέχονται συνήθως υπό συνθήκες ανταγωνισμού (ανταγωνισμός βάσει υποδομών). Επομένως, είναι πιθανό ένα ή περισσότερα τέτοια δίκτυα να εξελιχθούν ώστε να παρέχουν ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps, χωρίς να απαιτηθεί κρατική παρέμβαση.
59. Ωστόσο, η πιθανότητα τα δίκτυα στις περιοχές που περιγράφονται στην παράγραφο 58 να εξελιχθούν ώστε να παρέχουν ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps μπορεί επίσης να εξαρτάται από το ύψος των επενδύσεων που απαιτούνται για την ανάπτυξη δικτύων που παρέχουν τέτοιες ταχύτητες, λαμβανομένου υπόψη του υφιστάμενου σταδίου τεχνολογικής εξέλιξης. Συνεπώς, στις εν λόγω περιοχές:
- α) εάν κανένα από τα υφιστάμενα ή τα κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιαζόμενα δίκτυα δεν παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 300 Mbps ⁽⁵²⁾, είναι απίθανο τα εν λόγω δίκτυα να εξελιχθούν ώστε να παρέχουν ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps. Ως εκ τούτου, μπορεί να επιτραπεί κρατική παρέμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλα τα κριτήρια συμβατότητας που ορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές·
  - β) εάν τουλάχιστον ένα από τα υφιστάμενα ή τα κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιαζόμενα δίκτυα παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 300 Mbps ⁽⁵³⁾, αλλά δεν παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 500 Mbps, η Επιτροπή θα διενεργήσει λεπτομερέστερη ανάλυση για να αξιολογήσει αν τουλάχιστον ένα από τα υφιστάμενα ή τα κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιαζόμενα δίκτυα θα εξελιχθεί ώστε να παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης 150 Mbps και αν απαιτείται κρατική παρέμβαση. Εάν το κράτος μέλος δεν αποδείξει ότι i) βάσει χαρτογράφησης και δημόσιας διαβούλευσης, εξακολουθεί να υφίσταται ανεπάρκεια της αγοράς στις προσδιορισμένες περιοχές-στόχους, καθώς κανένα δίκτυο δεν θα εξελιχθεί ώστε να παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps· και ii) η σχεδιαζόμενη κρατική παρέμβαση πληροί όλα τα κριτήρια συμβατότητας που καθορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, η άποψη της Επιτροπής όσον αφορά μια τέτοια κρατική παρέμβαση θα είναι πιθανώς αρνητική·
  - γ) εάν τουλάχιστον ένα από τα υφιστάμενα ή τα κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιαζόμενα δίκτυα παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 500 Mbps, είναι πιθανό ότι τουλάχιστον ένα από τα υφιστάμενα ή τα κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιαζόμενα δίκτυα θα εξελιχθεί ώστε να παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps. Επομένως, οι κρατικές ενισχύσεις είναι γενικά περιττές και η άποψη της Επιτροπής όσον αφορά μια τέτοια κρατική παρέμβαση θα είναι πιθανώς αρνητική·
  - δ) το κράτος μέλος μπορεί να επανεκτιμήσει την κατάσταση και να κοινοποιήσει προς έγκριση μια κρατική παρέμβαση 5 έτη μετά από την ημερομηνία αναγγελίας ⁽⁵⁴⁾ κρατικών παρεμβάσεων σύμφωνα με τα στοιχεία β) και γ). Η πενταετής περίοδος έχει στόχο να προσφέρει στους επενδυτές την ευκαιρία να ξεκινήσουν την ανάπτυξη ιδιωτικά χρηματοδοτούμενων δικτύων που θα παρέχουν ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps. Μια τέτοια κοινοποίηση θα πρέπει να γίνεται βάσει νέας χαρτογράφησης και δημόσιας διαβούλευσης, από την οποία προκύπτει ότι εξακολουθεί να υφίσταται ανεπάρκεια της αγοράς, και θα πρέπει να καταδεικνύει ότι η προβλεπόμενη κρατική παρέμβαση πληροί όλα τα κριτήρια συμβατότητας που καθορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

⁽⁵²⁾ Ως πρόσθετη διασφάλιση, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξακριβώνουν ότι η εν λόγω ταχύτητα αποτυπώνεται ή πρόκειται να αποτυπωθεί όντως ως η ελάχιστη ταχύτητα καταφόρτωσης (λήψης), κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2015/2120 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25 Νοεμβρίου 2015, για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με την πρόσβαση στο ανοικτό διαδίκτυο και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/22/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 531/2012 (ΕΕ L 310 της 26.11.2015, σ. 1), σε τουλάχιστον μία σύμβαση που διατίθεται στους καταναλωτές.

⁽⁵³⁾ Βλ. υποσημείωση 48.

⁽⁵⁴⁾ Τα κράτη μέλη πρέπει να αναγγέλλουν την πρόθεσή τους να παρέμβουν δημοσιεύοντας τον κατάλογο των περιοχών-στόχων, την ποιότητα των υπηρεσιών που θα παρέχονται τουλάχιστον όσον αφορά τις ταχύτητες καταφόρτωσης και αναφόρτωσης και τα κατώτατα όρια παρέμβασης, τουλάχιστον όσον αφορά τις ταχύτητες καταφόρτωσης και αναφόρτωσης των υπηρεσιών στις οποίες μπορεί να υπάρξει υπερδότηση από το μέτρο. Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να διατίθενται σε δημόσια προσβάσιμο ιστότοπο στο επίπεδο της περιοχής-στόχου και σε εθνικό επίπεδο.

5.2.2.2. Υπαρξη ανεπάρκειας της αγοράς όσον αφορά τα δίκτυα κινητής πρόσβασης

60. Η Επιτροπή θεωρεί ότι ανεπάρκεια της αγοράς υφίσταται σε περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει ούτε κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται να αναπτυχθεί εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα κινητό δίκτυο, ικανό να καλύψει τις ανάγκες των τελικών χρηστών ⁽⁵⁵⁾.
61. Οι υφιστάμενες και μελλοντικές εφαρμογές επικοινωνιών βασίζονται όλο και περισσότερο σε κινητά δίκτυα υψηλών επιδόσεων που είναι διαθέσιμα σε ευρεία γεωγραφική βάση ⁽⁵⁶⁾. Οι τελικοί χρήστες χρειάζονται να επικοινωνούν και να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες ενώ είναι εν κινήσει. Με την πάροδο του χρόνου, αναμένεται να αναπτυχθούν νέες οικονομικές δραστηριότητες που απαιτούν απρόσκοπτη διαδικτυακή πρόσβαση σε κινητές υπηρεσίες. Παράλληλα με αυτή την αλλαγή, τα κινητά δίκτυα αναμένεται να εξελιχθούν ώστε να παρέχουν όλο και καλύτερη συνδεσιμότητα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η έλλειψη ή η ανεπάρκεια κινητής συνδεσιμότητας μπορεί να αποβεί επιζήμια για ορισμένες οικονομικές δραστηριότητες, όπως η βιομηχανία, η γεωργία, ο τουρισμός ή η συνδεδεμένη κινητικότητα. Μπορεί επίσης να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια ⁽⁵⁷⁾. Αυτό μπορεί να επηρεάσει ειδικότερα απομακρυσμένες περιοχές, αραιοκατοικημένες περιοχές ή μη κατοικημένες περιοχές.
62. Σε μια περιοχή όπου υπάρχει ήδη ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται να αναπτυχθεί εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα τουλάχιστον ένα κινητό δίκτυο, το οποίο μπορεί να καλύψει τις ανάγκες των τελικών χρηστών, η κρατική ενίσχυση για την ανάπτυξη πρόσθετου κινητού δικτύου θα μπορούσε να προκαλέσει αδικαιολόγητες στρεβλώσεις στη δυναμική της αγοράς.
63. Η κρατική ενίσχυση για την ανάπτυξη κινητού δικτύου στις περιοχές που μνημονεύονται στην παράγραφο 62 μπορεί να θεωρηθεί αναγκαία όταν αποδειχθεί ότι συντρέχουν και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις: α) το υφιστάμενο ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιαζόμενο κινητό δίκτυο δεν παρέχει στους τελικούς χρήστες επαρκή ποιότητα υπηρεσιών ώστε να καλύψουν τις εξελισσόμενες ανάγκες τους· και β) η κρατική παρέμβαση θα προσφέρει τέτοια ποιότητα υπηρεσιών, επιφέροντας έτσι ουσιαστική βελτίωση την οποία δεν μπορεί να επιτύχει η αγορά ⁽⁵⁸⁾.
64. Η κρατική παρέμβαση μπορεί να είναι αναγκαία σε ορισμένες περιπτώσεις προκειμένου να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένες ανεπάρκειες της αγοράς που σχετίζονται με προσδιορισμένες περιπτώσεις χρήσης, ακόμα και παρουσία κινητού δικτύου 4G ή 5G, όταν το εν λόγω δίκτυο δεν παρέχει και δεν είναι πιθανό να παράσχει στους τελικούς χρήστες επαρκή ποιότητα υπηρεσιών για την κάλυψη των εξελισσόμενων αναγκών τους. Τέτοιες περιπτώσεις χρήσης, οι οποίες αφορούν νέες οικονομικές δραστηριότητες και υπηρεσίες, είναι δυνατό να απαιτούν: α) απρόσκοπτη διαδικτυακή πρόσβαση (για παράδειγμα για συνδεδεμένη και αυτοματοποιημένη κινητικότητα κατά μήκος διαδρομών μεταφορών)· β) ορισμένες ελάχιστες ταχύτητες και χωρητικότητες· γ) άλλα ειδικά χαρακτηριστικά, όπως χαμηλότερος χρόνος αναμονής, εικονική παρουσίαση του δικτύου ή ικανότητα σύνδεσης πολλών τερματικών σταθμών για τη βιομηχανία ή τη γεωργία.
65. Καταρχήν, ακόμη και σε περίπτωση ανεπάρκειας της αγοράς, κρατικές ενισχύσεις δεν μπορούν να χορηγούνται και να χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση νομικών υποχρεώσεων, όπως υποχρεώσεων που συνδέονται με τα δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος. Ωστόσο, κρατικές ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται, στις περιπτώσεις και στον βαθμό που είναι αναγκαίο, για την παροχή πρόσθετης ποιότητας υπηρεσιών που απαιτείται για την κάλυψη αποδεδειγμένων αναγκών των τελικών χρηστών και που υπερβαίνει τα ήδη απαιτούμενα για τη συμμόρφωση με τις εν λόγω νομικές υποχρεώσεις. Οι εν λόγω ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται στον βαθμό που είναι αναγκαίο για την κάλυψη μόνο του πρόσθετου κόστους που απαιτείται για τη διασφάλιση της αυξημένης ποιότητας υπηρεσίας.
66. Όταν, σε δεδομένη περιοχή, υπάρχει ή θα υπάρξει, εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα, τουλάχιστον ένα κινητό δίκτυο που μπορεί να ικανοποιήσει τις εξελισσόμενες ανάγκες των τελικών χρηστών (βλ. παραγράφους 61, 63 και 64), η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης για πρόσθετο κινητό δίκτυο με ισοδύναμες δυνατότητες θα οδηγούσε, καταρχήν, σε απαράδεκτη στρέβλωση του ανταγωνισμού και σε παραγκωνισμό των ιδιωτικών επενδύσεων. Η άποψη της Επιτροπής για τις εν λόγω κρατικές παρεμβάσεις θα είναι πιθανώς αρνητική.

⁽⁵⁵⁾ Βλ. για παράδειγμα, απόφαση C(2021) 3492 final της Επιτροπής, της 21ης Μαΐου 2021, υπόθεση SA.58099 (2021/N) – Γερμανία – Mobile communications Mecklenburg-Western Pomerania (EE C 260 της 2.7.2021, σ. 1).

⁽⁵⁶⁾ Για παράδειγμα, η ανακοίνωση για τα Gigabit αναφέρει ορισμένες εφαρμογές για τους τομείς της αυτοκινητοβιομηχανίας, των μεταφορών, της βιομηχανικής παραγωγής και της υγείας, καθώς και για νέες γενιάς υπηρεσίες ασφαλείας και έκτακτης ανάγκης (για παράδειγμα, συνδεδεμένη και αυτοματοποιημένη οδήγηση, χειρουργική από απόσταση, γεωργία ακριβείας).

⁽⁵⁷⁾ Για παράδειγμα, το άρθρο 109 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 προβλέπει την υποχρέωση των φορέων εκμετάλλευσης ηλεκτρονικών επικοινωνιών να καθιστούν διαθέσιμες τις πληροφορίες για τον εντοπισμό του καλούντος ευθύς ως η κλήση έκτακτης ανάγκης ληφθεί από την αρχή που διαχειρίζεται τις κλήσεις έκτακτης ανάγκης. Είναι επίσης υποχρεωτικό να καθίστανται διαθέσιμες στο καταλληλότερο σημείο λήψης κλήσεων έκτακτης ανάγκης πληροφορίες εντοπισμού βάσει δικτύου και ακριβέστερες πληροφορίες εντοπισμού που αντλούνται βάσει χειροσυσκευής.

⁽⁵⁸⁾ Βλ., για παράδειγμα, απόφαση C(2020) 8939 final της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, υπόθεση SA.54684 – Γερμανία – High-capacity mobile infrastructure roll-out in Brandenburg (EE C 60 της 19.2.2021, σ. 2)· απόφαση C(2021) 1532 final της Επιτροπής, της 10ης Μαρτίου 2021, υπόθεση SA.56426 – Γερμανία – High-performance mobile infrastructure roll-out in Lower Saxony (EE C 144 της 23.4.2021, σ. 2)· και απόφαση C(2021) 3565 final της Επιτροπής, της 25ης Μαΐου 2021, υπόθεση SA.59574 – Γερμανία – Deployment of high-performance mobile infrastructure in Germany (EE C 410 της 8.10.2021, σ. 1).

5.2.2.3. Υπαρξη ανεπάρκειας της αγοράς όσον αφορά τα δίκτυα οπιοθόζευξης

67. Τα δίκτυα οπιοθόζευξης αποτελούν προϋπόθεση για την ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης. Τα δίκτυα οπιοθόζευξης έχουν τη δυνατότητα να τονώνουν τον ανταγωνισμό στις περιοχές πρόσβασης προς όφελος όλων των δικτύων και τεχνολογιών πρόσβασης. Ένα δίκτυο οπιοθόζευξης υψηλών επιδόσεων είναι πιθανό να τονώσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη σύνδεση τελικών χρηστών, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζει τη χονδρική πρόσβαση υπό ανοικτούς, διαφανείς και χωρίς διακρίσεις όρους για όλους τους αιτούντες πρόσβαση και για όλες τις τεχνολογίες. Ελλείψει ιδιωτικών επενδύσεων, η κρατική ενίσχυση για την ανάπτυξη δικτύων οπιοθόζευξης ενδέχεται να είναι αναγκαία για την ενίσχυση του ανταγωνισμού και των επενδύσεων στο επίπεδο πρόσβασης, καθώς παρέχει σε αιτούντες πρόσβαση τη δυνατότητα να αναπτύξουν δίκτυα πρόσβασης και να προσφέρουν υπηρεσίες συνδεσιμότητας σε τελικούς χρήστες.
68. Δεδομένου ότι μεταφέρουν την κίνηση διαφόρων δικτύων σταθερής ή κινητής πρόσβασης, τα δίκτυα οπιοθόζευξης απαιτούν σημαντικά υψηλότερη χωρητικότητα μετάδοσης από τα μεμονωμένα δίκτυα πρόσβασης. Τα δίκτυα οπιοθόζευξης πρέπει να καλύπτουν σημαντικές αυξήσεις της απαιτούμενης χωρητικότητας καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους. Αυτό οφείλεται στις ανάγκες των τελικών χρηστών και στη συνεχιζόμενη ταχεία αναβάθμιση των δικτύων σταθερής ή κινητής πρόσβασης με αυξανόμενες ανάγκες για βελτιωμένη μετάδοση δεδομένων και αυξημένες επιδόσεις (μεταξύ άλλων για τις νέες γενιές κινητών τηλεπικοινωνιών). Προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ένα δίκτυο οπιοθόζευξης να καταστεί εμπόδιο, μπορεί να χρειαστεί να αυξηθεί η χωρητικότητά του παράλληλα με την ανάπτυξη δικτύων σταθερής ή κινητής πρόσβασης υψηλών επιδόσεων. Ως εκ τούτου, ανεπάρκεια της αγοράς μπορεί να υπάρχει, όταν η υφιστάμενη ή σχεδιαζόμενη χωρητικότητα οπιοθόζευξης δεν μπορεί να αντεπεξέλθει στην αναμενόμενη ανάπτυξη αντίστοιχων δικτύων σταθερής ή κινητής πρόσβασης βάσει των τρεχουσών και μελλοντικών αναγκών των τελικών χρηστών. Κατά το παρόν στάδιο τεχνολογικής ανάπτυξης, η αύξηση της ζήτησης για χωρητικότητα μπορεί συνήθως να αντιμετωπιστεί με δίκτυα οπιοθόζευξης που βασίζονται σε οπτικές ίνες ή σε άλλες τεχνολογίες οι οποίες μπορούν να παρέχουν το ίδιο επίπεδο επιδόσεων και αξιοπιστίας με τα δίκτυα οπιοθόζευξης που βασίζονται σε οπτικές ίνες. Επομένως, ανεπάρκεια της αγοράς μπορεί να υφίσταται όταν δεν υπάρχει δίκτυο οπιοθόζευξης ή όταν το υφιστάμενο ή το κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιαζόμενο δίκτυο δεν βασίζεται σε οπτικές ίνες ή σε άλλες τεχνολογίες οι οποίες μπορούν να παρέχουν το ίδιο επίπεδο επιδόσεων και αξιοπιστίας με τις οπτικές ίνες.
69. Ανεξάρτητα από την υποκείμενη τεχνολογία του υφιστάμενου δικτύου οπιοθόζευξης, ανεπάρκεια της αγοράς μπορεί να υπάρχει εάν το εν λόγω δίκτυο οπιοθόζευξης παρέχει μη βέλτιστο συνδυασμό ποιότητας και τιμών υπηρεσιών. Για παράδειγμα, ένα κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει ότι οι συνθήκες πρόσβασης στο υφιστάμενο δίκτυο οπιοθόζευξης θα μπορούσαν να εμποδίσουν την ανάπτυξη νέων ή αποδοτικότερων δικτύων σταθερής ή κινητής πρόσβασης, επειδή ορισμένες κατηγορίες αιτούντων πρόσβαση δεν εξυπηρετούνται επαρκώς ⁽⁵⁹⁾ ή επειδή οι τιμές χονδρικής πρόσβασης ενδέχεται να είναι υψηλότερες από εκείνες που εφαρμόζονται για τις ίδιες υπηρεσίες σε πιο ανταγωνιστικές μεν, αλλά κατά τα λοιπά συγκρίσιμες περιοχές του κράτους μέλους και το πρόβλημα δεν θα μπορούσε να επιλυθεί μέσω τομεακής ρύθμισης ⁽⁶⁰⁾.

5.2.2.4. Μέσα για τον προσδιορισμό της αναγκαιότητας κρατικής παρέμβασης

70. Για να προσδιοριστεί η ανάγκη κρατικής παρέμβασης σε μια δεδομένη περιοχή, τα κράτη μέλη πρέπει να εξακριβώσουν, βάσει αναλυτικής χαρτογράφησης και δημόσιας διαβούλευσης, σύμφωνα με τις ενότητες 5.2.2.4.1 και 5.2.2.4.2, τις επιδόσεις των δικτύων σταθερής πρόσβασης, των δικτύων κινητής πρόσβασης ή των δικτύων οπιοθόζευξης που υπάρχουν ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται να αναπτυχθούν εντός της περιοχής-στόχου στον σχετικό χρονικό ορίζοντα.
71. Τα κράτη μέλη διαθέτουν σημαντική διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον καθορισμό των περιοχών-στόχων. Ωστόσο, ενδιαφέρονται να λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές, γεωγραφικές και κοινωνικές συνθήκες κατά τον προσδιορισμό των εν λόγω περιοχών.

5.2.2.4.1. Λεπτομερής χαρτογράφηση και ανάλυση κάλυψης

72. Μέσω λεπτομερούς χαρτογράφησης, τα κράτη μέλη πρέπει να προσδιορίζουν τις γεωγραφικές περιοχές (περιοχές-στόχους) που θα είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο της παρέμβασης για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, με βάση αντικειμενική αναπαράσταση των επιδόσεων των δικτύων που υπάρχουν ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται να αναπτυχθούν σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

⁽⁵⁹⁾ Αυτό μπορεί να συμβεί όταν η αρχιτεκτονική του υφιστάμενου δικτύου οπιοθόζευξης δεν συνάδει με τις ανάγκες των χρηστών οπιοθόζευξης όσον αφορά τη χωρητικότητα ή τη διασυστολολόγηση.

⁽⁶⁰⁾ Για παράδειγμα, η Κροατία πρότεινε κρατική παρέμβαση στην οικεία εθνική αγορά οπιοθόζευξης, η οποία χαρακτηριζόταν από περιορισμούς χωρητικότητας, γεγονός που οδηγούσε σε υψηλές τιμές στην αγορά επόμενου σταδίου. Ο υφιστάμενος φορέας εκμετάλλευσης του δικτύου οπιοθόζευξης δεν ήταν πρόθυμος να επενδύσει στην αύξηση της χωρητικότητας. Δεδομένου ότι δεν κατέστη δυνατό να επιλυθεί το ζήτημα από την εθνική ρυθμιστική αρχή, η Επιτροπή ενέκρινε καθεστώς κρατικών ενισχύσεων για επενδύσεις σε υποδομή οπιοθόζευξης οπτικών ινών. Η Επιτροπή έκρινε ότι η δεσπόζουσα θέση είχε καταστεί εμπόδιο που συνιστούσε ανεπάρκεια της αγοράς. Απόφαση C(2017) 3657 final της Επιτροπής της 6ης Ιουνίου 2017, υπόθεση SA.41065 – National Programme for broadband aggregation infrastructure – Κροατία (EE C 237 της 21.7.2017, σ. 1). Βλ. επίσης απόφαση C(2016) 7005 final της Επιτροπής, της 7ης Νοεμβρίου 2016, υπόθεση SA.37183 (2015/NN) – Γαλλία – Plan France très haut débit (EE C 68 της 3.3.2017, σ. 1), με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε κρατική ενίσχυση για την ανάπτυξη δικτύου οπιοθόζευξης οπτικών ινών σε περιοχές όπου δεν υπήρχε δίκτυο οπιοθόζευξης, καθώς και σε περιοχές όπου το υφιστάμενο δίκτυο οπιοθόζευξης δεν είχε επαρκή χωρητικότητα για την κάλυψη των προβλεπόμενων αναγκών σε εύλογες τιμές και υπό εύλογους όρους πρόσβασης.

73. Όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις που στηρίζουν την ανάπτυξη δικτύων σταθερής πρόσβασης ή δικτύων κινητής πρόσβασης, η χαρτογράφηση πρέπει να πληροί αμφοτέρωτα τα ακόλουθα κριτήρια:
- α) οι επιδόσεις πρέπει να εκφράζονται τουλάχιστον σε όρους ταχυτήτων καταφόρτωσης και, κατά περίπτωση, ταχυτήτων αναφόρτωσης ⁽⁶¹⁾ που είναι ή θα καθίστανται διαθέσιμες στους τελικούς χρήστες υπό συνθήκες περιόδου αιχμής ⁽⁶²⁾· κάθε εμπόδιο που θα μπορούσε να παρεμποδίσει την επίτευξη των εν λόγω επιδόσεων πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη (για παράδειγμα, όσον αφορά την οπισθόζευξη)·
  - β) η χαρτογράφηση πρέπει να πραγματοποιείται: i) για σταθερά ενσύρματα δίκτυα, σε επίπεδο διεύθυνσης βάσει των εξυπηρετούμενων εγκαταστάσεων· και ii) για δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης και κινητά δίκτυα, σε επίπεδο διεύθυνσης βάσει των εξυπηρετούμενων εγκαταστάσεων ή με βάση το μέγιστο εύρος 100 × 100 μέτρων ⁽⁶³⁾.
74. Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις βέλτιστες πρακτικές για την εφαρμογή των μεθοδολογιών χαρτογράφησης που περιγράφονται στο παράρτημα Ι.
75. Όσον αφορά κρατικές ενισχύσεις που στηρίζουν την ανάπτυξη δικτύων οπισθόζευξης, τα κράτη μέλη πρέπει να χαρτογραφούν τις επιδόσεις των δικτύων οπισθόζευξης που υπάρχουν ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζονται εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Όταν η ανάπτυξη δικτύου περιλαμβάνει ταυτόχρονα την ανάπτυξη δικτύου πρόσβασης και του απαραίτητου δικτύου οπισθόζευξης για να καταστεί δυνατή η λειτουργία του δικτύου πρόσβασης, δεν απαιτείται χωριστή χαρτογράφηση των δικτύων οπισθόζευξης.
76. Τα κράτη μέλη πρέπει να δημοσιοποιούν τη μεθοδολογία και τα υποκείμενα τεχνικά κριτήρια (για παράδειγμα, συντελεστής χρησιμοποίησης και φορτίο κυψελών) που χρησιμοποιούνται για τη χαρτογράφηση της περιοχής-στόχου.
77. Συνιστάται να ζητείται η γνώμη της εθνικής ρυθμιστικής αρχής (στο εξής: ΕΡΑ), όπως ορίζεται στην ενότητα 5.2.4.6.

5.2.2.4.2. Δημόσια διαβούλευση

78. Τα κράτη μέλη πρέπει να δημοσιεύουν προς διαβούλευση τα κύρια χαρακτηριστικά της σχεδιαζόμενης κρατικής παρέμβασης και τον κατάλογο των περιοχών-στόχων που προσδιορίστηκαν μέσω της χαρτογράφησης ⁽⁶⁴⁾. Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να διατίθενται σε δημόσια προσβάσιμο ιστότοπο ⁽⁶⁵⁾ σε περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο.
79. Η δημόσια διαβούλευση πρέπει να καλεί τα ενδιαφερόμενα μέρη α) να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με τη σχεδιαζόμενη κρατική παρέμβαση, τον σχεδιασμό της και τα κύρια χαρακτηριστικά της· και β) να υποβάλουν τεκμηριωμένες πληροφορίες σχετικά με τα δίκτυα που υπάρχουν ή τα δίκτυα που κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται να αναπτυχθούν στην περιοχή-στόχο εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα ⁽⁶⁶⁾.
80. Κατά την εξέταση του προβλεπόμενου σχετικού χρονικού ορίζοντα, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις πτυχές που μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρεάσουν τη διάρκεια της ανάπτυξης του νέου δικτύου (δηλαδή τον χρόνο που απαιτείται για τη διαδικασία επιλογής, πιθανές νομικές ενέργειες και προσφυγές, τον χρόνο για την απόκτηση δικαιωμάτων διέλευσης και αδειών, άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, τη διαθεσιμότητα χωρητικότητας τεχνικών έργων κ.λπ.). Εάν η ανάπτυξη του σχεδιαζόμενου δικτύου που θα χρηματοδοτηθεί με κρατικούς πόρους (μέχρι την έναρξη λειτουργίας του) διαρκεί περισσότερο από ό,τι έχει εκτιμηθεί, απαιτείται νέα χαρτογράφηση και δημόσια διαβούλευση.

⁽⁶¹⁾ Όταν η ανεπάρκεια της αγοράς δεν μπορεί να καταδειχθεί μόνο από τα δεδομένα που αφορούν την ταχύτητα καταφόρτωσης.

⁽⁶²⁾ Οι δημόσιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την κρατική παρέμβαση μπορούν επίσης να χαρτογραφούν άλλα κριτήρια επιδόσεων για τον χαρακτηρισμό των επιδόσεων των δικτύων υπό συνθήκες περιόδου αιχμής (π.χ. χρόνο αναμονής, απώλεια πακέτων, σφάλμα πακέτων, διακυμάνσεις χρόνου επιστροφής πακέτων, διαθεσιμότητα υπηρεσιών). Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέγουν να πράξουν κατ' αυτόν τον τρόπο προκειμένου να στοχοθετήσουν καλύτερα την κρατική παρέμβαση για την αντιμετώπιση των ανεπαρειών της αγοράς και για τη διασφάλιση επαρκούς ουσιαστικής αλλαγής.

⁽⁶³⁾ Τα μικρότερα εύρη (όπως το εύρος 20 × 20 μέτρων) θεωρούνται ορθή πρακτική για να διασφαλιστεί ο σαφής προσδιορισμός των περιοχών-στόχων.

⁽⁶⁴⁾ Οι σχετικές πληροφορίες πρέπει να περιλαμβάνουν: κατάλογο των περιοχών-στόχων με βάση τη χαρτογράφηση, τη διάρκεια του μέτρου, τον προϋπολογισμό, τις πηγές δημόσιας χρηματοδότησης, τον προσδιορισμό του σχετικού χρονικού ορίζοντα, κριτήρια επιλεξιμότητας συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (ταχύτητας αναφόρτωσης και καταφόρτωσης), κατώτατα όρια παρέμβασης, σχεδιαζόμενες απαιτήσεις χονδρικής πρόσβασης και τιμολόγησης ή μεθοδολογία τιμολόγησης. Η δημόσια διαβούλευση μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ερωτήσεις προς τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης που επιθυμούν να προσφέρουν σε κάθε νεότευκτο δίκτυο που χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους.

⁽⁶⁵⁾ Η άμεση διαβούλευση με τους προμηθευτές ή άλλα ενδιαφερόμενα μέρη δεν ικανοποιεί τις απαιτήσεις δημόσιας διαβούλευσης, η οποία πρέπει να διασφαλίζει τον ανοικτό χαρακτήρα και τη διαφάνεια έναντι όλων των ενδιαφερόμενων για λόγους ασφάλειας δικαίου.

⁽⁶⁶⁾ Τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης ισχύουν μόνο για τον σχετικό χρονικό ορίζοντα που αναφέρεται στη δημόσια διαβούλευση. Για την εφαρμογή του μέτρου πέραν του χρονικού αυτού διαστήματος απαιτούνται τουλάχιστον νέα χαρτογράφηση και δημόσια διαβούλευση.

81. Ανεξάρτητα από το αν το κράτος μέλος έχει ήδη συλλέξει πληροφορίες σχετικά με μελλοντικά επενδυτικά σχέδια μέσω χαρτογράφησης, η δημόσια διαβούλευση πρέπει πάντα να περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της πιο πρόσφατης χαρτογράφησης. Αυτό είναι απαραίτητο για την ελαχιστοποίηση πιθανών αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού σε σχέση με επιχειρήσεις που παρέχουν ήδη δίκτυα ή υπηρεσίες στις περιοχές-στόχους και με εκείνες που διαθέτουν ήδη αξιόπιστα επενδυτικά σχέδια για τον σχετικό χρονικό ορίζοντα.
82. Η δημόσια διαβούλευση πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον 30 ημέρες. Μετά το τέλος της δημόσιας διαβούλευσης, το κράτος μέλος πρέπει, εντός 1 έτους, να κινήσει την ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής ή να ξεκινήσει την υλοποίηση του σχετικού έργου⁽⁶⁷⁾ στην περίπτωση μοντέλων άμεσων επενδύσεων. Εάν το κράτος μέλος δεν δρομολογήσει την ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής ή την υλοποίηση του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους έργου εντός αυτής της περιόδου, πρέπει να διεξαγάγει νέα δημόσια διαβούλευση προτού μπορέσει να κινήσει την ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής ή να υλοποιήσει το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους έργο.
83. Συνιστάται να ζητείται η γνώμη της EPA σχετικά με τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης⁽⁶⁸⁾.

5.2.2.4.3. Βέλτιστες πρακτικές: αξιολόγηση των σχεδίων ιδιωτικών επενδύσεων στη δημόσια διαβούλευση

84. Υπάρχει κίνδυνος η απλή «εκδήλωση ενδιαφέροντος» για μελλοντικά σχέδια ιδιωτικών επενδύσεων στην περιοχή-στόχο από κάποιο ενδιαφερόμενο μέρος στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης να καθυστερήσει την ανάπτυξη ευρύτερων δικτύων, εάν δεν πραγματοποιηθεί στη συνέχεια αυτή η ιδιωτική επένδυση, ενώ η κρατική παρέμβαση έχει διακοπεί.
85. Για να μειωθεί ο κίνδυνος παρεμπόδισης κρατικών παρεμβάσεων βάσει μελλοντικών επενδυτικών σχεδίων που δεν θα υλοποιηθούν, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να ζητούν από τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη να παράσχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν την αξιοπιστία των επενδυτικών σχεδίων τους, εντός χρονικού πλαισίου κατάλληλου και αναλογικού προς το επίπεδο των ζητούμενων πληροφοριών⁽⁶⁹⁾. Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, λεπτομερές σχέδιο ανάπτυξης με ορόσημα (για παράδειγμα, ανά εξάμηνο), το οποίο να αποδεικνύει ότι η επένδυση θα ολοκληρωθεί εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα και θα διασφαλίσει παρόμοιες επιδόσεις με το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο που είναι υπό σχεδιασμό.
86. Για να αξιολογούν την αξιοπιστία των επιδόσεων και της κάλυψης που δηλώνονται, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα ίδια κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση των επιδόσεων των υφιστάμενων δικτύων, όπου αυτό είναι εύλογο και σκόπιμο.
87. Κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας μελλοντικών επενδυτικών σχεδίων, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη κυρίως τα ακόλουθα κριτήρια:
- α) αν το ενδιαφερόμενο μέρος έχει υποβάλει επιχειρηματικό σχέδιο σχετικά με το έργο, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων κριτηρίων όσον αφορά, για παράδειγμα, το χρονοδιάγραμμα, τον προϋπολογισμό, την τοποθεσία των εγκαταστάσεων-στόχων, την ποιότητα υπηρεσιών που θα παρασχεθεί, το είδος του δικτύου και της τεχνολογίας που θα αναπτυχθεί και το ποσοστό χρήσης·
  - β) αν το σχετικό ενδιαφερόμενο μέρος έχει υποβάλει αξιόπιστο σχέδιο έργου υψηλού επιπέδου, το οποίο λαμβάνει δεόντως υπόψη σημαντικά ορόσημα του έργου, όπως διοικητικές διαδικασίες και άδειες (συμπεριλαμβανομένων δικαιωμάτων διέλευσης, περιβαλλοντικών αδειών, διατάξεων προστασίας και ασφάλειας), έργα πολιτικού μηχανικού, την ολοκλήρωση του δικτύου, την έναρξη των δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες·
  - γ) την καταλληλότητα του μεγέθους της εταιρείας σε σχέση με το μέγεθος της επένδυσης·
  - δ) τις επιδόσεις του ενδιαφερόμενου μέρους σε συγκρίσιμα έργα·
  - ε) εφόσον είναι αναγκαίο και πρόσφορο, τις γεωγραφικές συντεταγμένες των βασικών μερών του σχεδιαζόμενου δικτύου (σταθμοί βάσης, σημεία παρουσίας κ.λπ.).
88. Εάν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι τα ιδιωτικά επενδυτικά σχέδια είναι αξιόπιστα, μπορεί να αποφασίσει να καλέσει τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη να υπογράψουν συμφωνίες δέσμευσης, στις οποίες θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων προόδου σχετικά με τα ορόσημα που έχουν καθορίσει.

⁽⁶⁷⁾ Αυτό περιλαμβάνει μεμονωμένες ενισχύσεις στο πλαίσιο καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων.

⁽⁶⁸⁾ Παρόμοιος μηχανισμός προβλέπεται στο άρθρο 22 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

⁽⁶⁹⁾ Για μια πιο αποδοτική διαδικασία, τα κράτη μέλη μπορούν να συμπεριλάβουν το αίτημα αυτό απευθείας στη δημόσια διαβούλευση. Εναλλακτικά, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν περαιτέρω πληροφορίες όταν ορισμένα σχέδια που έχουν υποβληθεί από ενδιαφερόμενα μέρη ενδέχεται να συνιστούν απλή «εκδήλωση ενδιαφέροντος».

89. Αποτελεί ευθύνη των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών να παρέχουν ουσιαστικές πληροφορίες σύμφωνα με τους σχετικούς ενωσιακούς ⁽⁷⁰⁾ ή εθνικούς κανόνες.
90. Το κράτος μέλος θα πρέπει να ζητεί τη γνώμη της ΕΡΑ όσον αφορά την από μέρους του αξιολόγηση της αξιοπιστίας των μελλοντικών επενδυτικών σχεδίων ⁽⁷¹⁾.
91. Το κράτος μέλος θα πρέπει να κοινοποιεί τα αποτελέσματα της αξιολόγησής του και τη σχετική αιτιολόγηση σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που υπέβαλαν πληροφορίες σχετικά με τα οικεία ιδιωτικά επενδυτικά σχέδια.

5.2.2.4.4. Βέλτιστες πρακτικές: εκ των υστέρων παρακολούθηση της υλοποίησης των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων

92. Εάν το κράτος μέλος θεωρεί ότι τα ιδιωτικά επενδυτικά σχέδια που υποβλήθηκαν είναι αξιόπιστα και, κατά συνέπεια, η αντίστοιχη περιοχή εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της κρατικής παρέμβασης, το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να απαιτήσει από τα ενδιαφερόμενα μέρη που έχουν υποβάλει τα εν λόγω σχέδια να υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις σχετικά με τη συμμόρφωση προς τα ορόσημα για την ανάπτυξη του δικτύου και την παροχή των υπηρεσιών.
93. Εάν το κράτος μέλος εντοπίσει αποκλίσεις από το σχέδιο που υποβλήθηκε οι οποίες υποδηλώνουν ότι το έργο δεν θα υλοποιηθεί ή εάν έχει επαρκείς λόγους να αμφιβάλει ότι η επένδυση θα ολοκληρωθεί όπως έχει δηλωθεί, το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να ζητήσει από τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλλουν περαιτέρω πληροφορίες που να αποδεικνύουν ότι η επένδυση την οποία δήλωσαν συνεχίζει να είναι αξιόπιστη.
94. Εάν το κράτος μέλος έχει σοβαρές αμφιβολίες για το αν η επένδυση θα ολοκληρωθεί όπως έχει δηλωθεί, μπορεί να αποφασίσει ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια του σχετικού χρονικού ορίζοντα να συμπεριλάβει τις περιοχές τις οποίες αφορά η επένδυση σε νέα δημόσια διαβούλευση, προκειμένου να εξακριβώσει τη δυνητική επιλεξιμότητά τους για κρατική παρέμβαση.

5.2.3. Καταλληλότητα της ενίσχυσης ως μέσου πολιτικής

95. Το κράτος μέλος πρέπει να καταδείξει ότι η ενίσχυση είναι κατάλληλη για την αντιμετώπιση της ανεπάρκειας της αγοράς που έχει εντοπιστεί και για την επίτευξη των στόχων που επιδιώκει η ενίσχυση. Η κρατική ενίσχυση δεν είναι κατάλληλη εάν το ίδιο αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί μέσω άλλων, λιγότερο στρεβλωτικών μέτρων.
96. Οι κρατικές ενισχύσεις δεν συνιστούν το μοναδικό μέσο πολιτικής που διαθέτουν τα κράτη μέλη για την ενίσχυση των επενδύσεων για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν άλλα, λιγότερο στρεβλωτικά μέσα όπως μέτρα διοικητικού και ρυθμιστικού χαρακτήρα ή μέσα που βασίζονται στην αγορά.
97. Για να είναι κατάλληλη η ενίσχυση, τα χρηματοδοτούμενα με κρατικούς πόρους σταθερά και κινητά δίκτυα πρέπει να παρέχουν σημαντικά βελτιωμένα χαρακτηριστικά σε σύγκριση με τα υφιστάμενα δίκτυα. Ως εκ τούτου, τα χρηματοδοτούμενα με κρατικούς πόρους σταθερά και κινητά δίκτυα θα πρέπει να διασφαλίζουν ουσιαστική αλλαγή. Ουσιαστική αλλαγή διασφαλίζεται εάν, ως αποτέλεσμα της κρατικής παρέμβασης, πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) η ανάπτυξη χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους σταθερού ή κινητού δικτύου αντιπροσωπεύει σημαντική νέα επένδυση ⁽⁷²⁾· και β) το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο προσφέρει σημαντικές νέες δυνατότητες στην αγορά όσον αφορά τη διαθεσιμότητα, τη χωρητικότητα, τις ταχύτητες ⁽⁷³⁾ και τον ανταγωνισμό των ευρυζωνικών υπηρεσιών.
98. Οι επιδόσεις του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου πρέπει να συγκρίνονται με τις υψηλότερες επιδόσεις των υφιστάμενων δικτύων. Τυχόν αξιόπιστα επενδυτικά σχέδια πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της ουσιαστικής αλλαγής μόνο εάν θα παρείχαν, από μόνα τους, επιδόσεις παρόμοιες με εκείνες του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου που σχεδιάζεται στις περιοχές-στόχους εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα.

⁽⁷⁰⁾ Για παράδειγμα, σύμφωνα με το άρθρο 29 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

⁽⁷¹⁾ Παρόμοιος μηχανισμός προβλέπεται στο άρθρο 22 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972.

⁽⁷²⁾ Παραδείγματος χάρι, στην περίπτωση σταθερών δικτύων, οι οριακές επενδύσεις που συνδέονται απλώς με την αναβάθμιση των ενεργητικών στοιχείων του δικτύου δεν θα πρέπει να θεωρούνται επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση. Παρομοίως, παρά το γεγονός ότι ορισμένες τεχνολογίες αναβάθμισης χαλκού (όπως η διανυσμάτωση) ενδέχεται να αυξάνουν τις δυνατότητες των υφιστάμενων δικτύων, μπορεί να μην απαιτούν σημαντικές επενδύσεις σε νέα δίκτυα και, κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να θεωρούνται επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση. Όσον αφορά τα κινητά δίκτυα, σε ορισμένες περιπτώσεις τα κράτη μέλη μπορούν να αποδείξουν ότι οι επενδύσεις σε ενεργητικό εξοπλισμό μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο και ότι η δημόσια στήριξη μπορεί να δικαιολογηθεί εάν η επένδυση δεν συνίσταται απλώς σε διαδοχικές αναβαθμίσεις, αλλά αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας σημαντικής νέας επένδυσης στο δίκτυο, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις συμβατότητας. Βλ., για παράδειγμα, απόφαση C(2021) 9538 της Επιτροπής, της 10ης Ιανουαρίου 2022, υπόθεση SA.57216 – Mobile coverage in rural areas in Galicia (ΕΕ C 46 της 28.1.2022, σ. 1).

⁽⁷³⁾ Το επιδοτούμενο δίκτυο πρέπει να παρέχει υπηρεσίες με την ταχύτητα που απαιτείται για την εκπλήρωση της απαίτησης ουσιαστικής αλλαγής. Ωστόσο, επιπλέον της ταχύτητας που απαιτείται για την εκπλήρωση της απαίτησης ουσιαστικής αλλαγής, οι φορείς εκμετάλλευσης ενός επιδοτούμενου δικτύου μπορούν επίσης να προσφέρουν υπηρεσίες χαμηλότερης ποιότητας.

5.2.3.1. Ουσιαστική αλλαγή — Δίκτυα σταθερής πρόσβασης

99. Όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για δίκτυα σταθερής πρόσβασης, η ύπαρξη ουσιαστικής αλλαγής αξιολογείται με βάση τη διάκριση μεταξύ των τύπων περιοχών-στόχων, ανάλογα με την παρουσία σταθερών υπερταχέων δικτύων.

5.2.3.1.1. Λευκές και γκριζες περιοχές

100. Λευκές περιοχές είναι εκείνες στις οποίες δεν υπάρχει ούτε κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται να αναπτυχθεί σταθερό υπερταχύ δίκτυο εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα.

101. Γκριζες περιοχές είναι εκείνες στις οποίες υπάρχει ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται να αναπτυχθεί εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα μόνο ένα σταθερό υπερταχύ δίκτυο.

102. Στις λευκές και τις γκριζες περιοχές, για να επιτευχθεί ουσιαστική αλλαγή, οι κρατικές παρεμβάσεις πρέπει σωρευτικά:

- α) τουλάχιστον να τριπλασιάζουν την ταχύτητα καταφόρτωσης σε σύγκριση με το υφιστάμενο δίκτυο·
- β) να αντιπροσωπεύουν σημαντικές νέες επενδύσεις υποδομής που προσφέρουν σημαντικές νέες δυνατότητες στην αγορά ⁽⁷⁴⁾.

5.2.3.1.2. Μεικτές περιοχές (λευκές και γκριζες)

103. Καταρχήν, η προγραμματιζόμενη παρέμβαση θα πρέπει να είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε ολόκληρη η περιοχή-στόχος να είναι είτε λευκή είτε γκριζα.

104. Ωστόσο, για λόγους αποδοτικότητας, όταν δεν δικαιολογείται ο διαχωρισμός περιοχών σε λευκές και γκριζες, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέγουν περιοχές-στόχους που είναι εν μέρει λευκές και εν μέρει γκριζες. Στις εν λόγω περιοχές, όπου ορισμένοι τελικοί χρήστες εξυπηρετούνται ήδη από ένα σταθερό υπερταχύ δίκτυο (ή θα εξυπηρετηθούν στον σχετικό χρονικό ορίζοντα), το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι η κρατική παρέμβαση δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητη στρέβλωση του ανταγωνισμού όσον αφορά το υφιστάμενο δίκτυο.

105. Κατάλληλη λύση μπορεί να συνιστά η παροχή της δυνατότητας περιορισμένης υπερδότησης του υφιστάμενου σταθερού υπερταχέος δικτύου που συνδέει τους τελικούς χρήστες στην γκριζα περιοχή η οποία αποτελεί μέρος της μεικτής περιοχής. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ολόκληρη η περιοχή-στόχος μπορεί να θεωρηθεί λευκή για τους σκοπούς της αξιολόγησης της κρατικής παρέμβασης, υπό τον όρο ότι το κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει ότι συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η υπερδότηση δεν δημιουργεί αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, με βάση τα αποτελέσματα δημόσιας διαβούλευσης·
- β) η υπερδότηση περιορίζεται στο 10 % κατ' ανώτατο όριο όλων των εγκαταστάσεων στην περιοχή-στόχο·
- γ) πληρούνται οι απαιτήσεις ουσιαστικής αλλαγής που ορίζονται στην ενότητα 5.2.3.1.1 για τις λευκές περιοχές, και το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο παρέχει σημαντικά καλύτερες υπηρεσίες σε σχέση με εκείνες που διατίθενται στο γκριζό τμήμα της μεικτής περιοχής. Οι απαιτήσεις ουσιαστικής αλλαγής που ορίζονται στην ενότητα 5.2.3.1.1 για τις γκριζες περιοχές δεν χρειάζεται να πληρούνται.

106. Η Επιτροπή θα αξιολογεί την καταλληλότητα των παρεμβάσεων σε μεικτές περιοχές κατά περίπτωση.

5.2.3.1.3. Μαύρες περιοχές

107. Μαύρες περιοχές είναι εκείνες στις οποίες υπάρχουν ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζεται να αναπτυχθούν εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα τουλάχιστον δύο σταθερά υπερταχέα δίκτυα.

108. Υπό τον όρο ότι η κρατική παρέμβαση πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην ενότητα 5.2.2.1, το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει να πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) τουλάχιστον να τριπλασιάζει την ταχύτητα καταφόρτωσης σε σύγκριση με το υφιστάμενο δίκτυο·
- β) να παρέχει ταχύτητα καταφόρτωσης τουλάχιστον 1 Gbps και ταχύτητα αναφόρτωσης τουλάχιστον 150 Mbps·
- γ) να αντιπροσωπεύει σημαντική νέα επένδυση υποδομής που προσφέρει σημαντικές νέες δυνατότητες στην αγορά ⁽⁷⁵⁾.

⁽⁷⁴⁾ Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, όταν το νέο δίκτυο επεκτείνει σημαντικά τις οπτικές ίνες από το κέντρο του δικτύου προς την άκρη του δικτύου, για παράδειγμα: i) εγκατάσταση οπτικών ινών μέχρι τους σταθμούς βάσης για τη στήριξη της ανάπτυξης δικτύων σταθερής ασύρματης πρόσβασης· ii) εγκατάσταση οπτικών ινών μέχρι τα κτίρια, στις περιπτώσεις που τα κτίρια δεν ήταν προηγουμένως συνδεδεμένα με δίκτυο οπτικών ινών· iii) αύξηση (εμβάθυνση) των οπτικών ινών σε καλωδιακά δίκτυα.

⁽⁷⁵⁾ Βλ. υποσημείωση 68.

5.2.3.2. Ουσιαστική αλλαγή — Δίκτυα κινητής πρόσβασης

109. Ένα χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους κινητό δίκτυο πρέπει να διασφαλίζει ουσιαστική αλλαγή όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των κινητών υπηρεσιών, τη χωρητικότητα, τις ταχύτητες και τον ανταγωνισμό, η οποία μπορεί να ενθαρρύνει την υιοθέτηση νέων καινοτόμων υπηρεσιών ⁽⁷⁶⁾.
110. Όπως αναφέρεται στην ενότητα 2.3.2, η μετάβαση σε κάθε νέο πρότυπο IMT πραγματοποιείται γενικά με σταδιακό τρόπο. Μεταξύ δύο πλήρων διαδοχικών προτύπων IMT, υπάρχουν πρόσθετα υβριδικά συστήματα, τα οποία έχουν συνήθως καλύτερες επιδόσεις από τα προηγούμενα. Για παράδειγμα, το κυψελοειδές σύστημα επικοινωνιών 4G LTE ξεπέρασε το 4G από πολλές απόψεις και το αυτοδύναμο 5G έχει καλύτερες επιδόσεις από το μη αυτοδύναμο 5G. Ομοίως, κάθε νέο πρότυπο IMT παρέχει νέες δυνατότητες ⁽⁷⁷⁾. Μολονότι όλα τα πρότυπα IMT παρέχουν κινητές φωνητικές υπηρεσίες, μόνο τα νεότερα πρότυπα IMT μπορούν να παρέχουν κινητές ευρυζωνικές υπηρεσίες υψηλών επιδόσεων, συμπεριλαμβανομένου μικρότερου χρόνου αναμονής και υψηλότερων δυνατοτήτων μετάδοσης.
111. Δεδομένου ότι για την παροχή νέων δυνατοτήτων απαιτείται μεγαλύτερη χωρητικότητα, τα νέα πρότυπα IMT χρειάζονται νέες συχνότητες. Καθώς οι συχνότητες αποτελούν περιορισμένο πόρο, η εκχώρησή τους εντός της Ένωσης για την παροχή κινητών υπηρεσιών πραγματοποιείται βάσει δημοπρασίας ή άλλης ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής και υπόκειται σε τέλη. Όταν εφαρμόζεται ένα νέο πρότυπο IMT ως αποτέλεσμα της διαδικασίας εκχώρησης ραδιοφάσματος, μπορεί να αναμένεται ότι τα κινητά δίκτυα που χρησιμοποιούν αυτή την τεχνολογία θα παρέχουν σημαντικές νέες δυνατότητες σε σύγκριση με τα υφιστάμενα κινητά δίκτυα. Οι πάροχοι κινητών υπηρεσιών είναι πρόθυμοι να αποδεχθούν σημαντικό αρχικό κόστος για την απόκτηση νέων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος που υποστηρίζει ένα νέο πρότυπο IMT μόνο εάν προσδοκούν ότι το νέο πρότυπο IMT θα προσφέρει μεγαλύτερες δυνατότητες, οι οποίες θα τους αποφέρουν κέρδη από την επένδυσή τους με την πάροδο του χρόνου. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή έχει αποδεχτεί ότι τα πρόσθετα χαρακτηριστικά των δικτύων 4G σε σύγκριση με τις προηγούμενες γενιές ισοδυναμούν με ουσιαστική αλλαγή ⁽⁷⁸⁾. Ομοίως, τα δίκτυα 5G, και ιδίως τα αυτοδύναμα δίκτυα 5G, έχουν γενικά πρόσθετες λειτουργικές δυνατότητες, όπως εξαιρετικά μικρό χρόνο αναμονής, υψηλή αξιοπιστία και τη δυνατότητα δέσμευσης μέρους του δικτύου για συγκεκριμένη χρήση και εγγύησης ορισμένης ποιότητας υπηρεσιών. Τα εν λόγω χαρακτηριστικά θα δώσουν στα δίκτυα 5G, και ιδίως στα αυτοδύναμα δίκτυα 5G, τη δυνατότητα να υποστηρίξουν νέες υπηρεσίες (για παράδειγμα, υπηρεσίες παρακολούθησης της υγείας και υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, έλεγχο εργοστασιακών μηχανών σε πραγματικό χρόνο, έξυπνα δίκτυα για τη διαχείριση της ανανεώσιμης ενέργειας, συνδεδεμένη και αυτοματοποιημένη κινητικότητα, ανίχνευση σφαλμάτων με ακρίβεια και ταχεία παρέμβαση), διασφαλίζοντας έτσι μια ουσιαστική αλλαγή σε σύγκριση με προηγούμενες γενιές κινητών τηλεπικοινωνιών. Οι τεχνολογίες κινητών τηλεπικοινωνιών επόμενης γενιάς (όπως το 6G) αναμένεται να παράσχουν πιο βελτιωμένες δυνατότητες στο μέλλον.

5.2.3.3. Ουσιαστική αλλαγή — Δίκτυα οπιοδόξευξης

112. Τα χρηματοδοτούμενα με κρατικούς πόρους δίκτυα οπιοδόξευξης πρέπει να διασφαλίζουν ουσιαστική αλλαγή σε σύγκριση με τα υφιστάμενα δίκτυα. Ουσιαστική αλλαγή διασφαλίζεται εάν, ως αποτέλεσμα της κρατικής παρέμβασης, το χρηματοδοτούμενο δίκτυο οπιοδόξευξης αντιπροσωπεύει σημαντική επένδυση σε υποδομή οπιοδόξευξης και υποστηρίζει επαρκώς τις αυξανόμενες ανάγκες δικτύων σταθερής ή κινητής πρόσβασης. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο οπιοδόξευξης, σε αντίθεση με το υφιστάμενο ή τα υφιστάμενα δίκτυα, βασίζεται σε οπτικές ίνες ή σε άλλες τεχνολογίες που μπορούν να παρέχουν το ίδιο επίπεδο επιδόσεων με εκείνο των οπτικών ινών. Όταν τα υφιστάμενα δίκτυα βασίζονται σε οπτικές ίνες ή σε τεχνολογίες με παρόμοιες επιδόσεις, ουσιαστική αλλαγή μπορεί να επιτευχθεί, για παράδειγμα, με την κατάλληλη διαστασιολόγηση της χωρητικότητας οπιοδόξευξης, η οποία εξαρτάται από τη συγκεκριμένη εξελισσόμενη κατάσταση στις περιοχές-στόχους.
113. Εάν μια κρατική παρέμβαση καλύπτει τόσο δίκτυα οπιοδόξευξης όσο και δίκτυα (σταθερής ή κινητής) πρόσβασης, οι διαστάσεις του δικτύου οπιοδόξευξης πρέπει να καθορίζονται με τρόπο ώστε αυτό να μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες των δικτύων πρόσβασης.
114. Το κράτος μέλος θα πρέπει να επιλέξει τις καταλληλότερες τεχνολογίες, σύμφωνα με την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των περιοχών-στόχων, ιδίως όταν τα δίκτυα που βασίζονται σε οπτικές ίνες ή τα δίκτυα με παρόμοιες επιδόσεις δεν είναι βιώσιμα από τεχνική ή οικονομική άποψη.

⁽⁷⁶⁾ Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή νέων υπηρεσιών που δεν θα ήταν δυνατές χωρίς την κρατική παρέμβαση, όπως συνδεδεμένη και αυτοματοποιημένη κινητικότητα.

⁽⁷⁷⁾ Βλ. επίσης υποσημείωση 27.

⁽⁷⁸⁾ Βλ., για παράδειγμα, απόφαση C(2020) 8939 final της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, υπόθεση SA.54684 – Γερμανία – High-capacity mobile infrastructure roll-out in Brandenburg (EE C 60 της 19.2.2021, σ. 2).

5.2.4. Αναλογικότητα της ενίσχυσης

115. Τα κράτη μέλη πρέπει να αποδείξουν ότι η ενίσχυση είναι ανάλογη προς το αντιμετωπιζόμενο πρόβλημα. Πρέπει να αποδείξουν ουσιαστικά ότι η ίδια αλλαγή συμπεριφοράς δεν θα επιτυγχανόταν με λιγότερες ενισχύσεις και λιγότερες στρεβλώσεις. Η ενίσχυση θεωρείται αναλογική εάν το ύψος της περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και ελαχιστοποιούνται οι δυνητικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στην παρούσα ενότητα.

5.2.4.1. Ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής

116. Η κρατική ενίσχυση θεωρείται αναλογική εάν το ποσό της περιορίζεται στο ελάχιστο μέτρο που απαιτείται για την υλοποίηση της υποστηριζόμενης οικονομικής δραστηριότητας.

117. Με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων κανόνων περί δημόσιων συμβάσεων, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται βάσει ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής, σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις ⁽⁷⁹⁾. Η ενίσχυση πρέπει επίσης να τηρεί την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, όπως ορίζεται στην ενότητα 5.2.4.2.

118. Η κρατική ενίσχυση θεωρείται αναλογική και ότι περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό εάν χορηγείται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής που προσελκύει επαρκή αριθμό συμμετεχόντων. Εάν ο αριθμός των συμμετεχόντων ή ο αριθμός των επιλέξιμων προσφορών δεν είναι επαρκής, το κράτος μέλος πρέπει να αναθέσει σε ανεξάρτητο ελεγκτή την αξιολόγηση της προς επιλογή προσφοράς (συμπεριλαμβανομένων των υπολογισμών του κόστους).

119. Διάφορες διαδικασίες μπορεί να είναι κατάλληλες, ανάλογα με τις περιστάσεις. Για παράδειγμα, όσον αφορά παρεμβάσεις υψηλής τεχνικής πολυπλοκότητας, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να συμμετάσχουν σε διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου με δυνητικούς προσφέροντες, με στόχο να διασφαλιστεί ο καταλληλότερος σχεδιασμός της παρέμβασης.

120. Το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίσει την επιλογή της πιο συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς ⁽⁸⁰⁾. Για τον εν λόγω σκοπό, το κράτος μέλος πρέπει να καθορίσει αντικειμενικά, διαφανή και άνευ διακρίσεων ποιοτικά κριτήρια ανάθεσης και να προσδιορίσει εκ των προτέρων τη σχετική στάθμιση κάθε κριτηρίου.

121. Τα ποιοτικά κριτήρια ανάθεσης μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις επιδόσεις του δικτύου (συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειάς του), τη γεωγραφική κάλυψη, το πόσο ανθεκτική στον χρόνο είναι η τεχνολογική προσέγγιση, τον αντίκτυπο της προτεινόμενης λύσης στον ανταγωνισμό (συμπεριλαμβανομένων των όρων χονδρικής πρόσβασης, των προϋποθέσεων και της τιμολόγησης) ⁽⁸¹⁾ και το συνολικό κόστος ιδιοκτησίας ⁽⁸²⁾.

122. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο χορήγησης πρόσθετων μορίων προτεραιότητας για κριτήρια που αφορούν τις κλιματικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις του δικτύου ⁽⁸³⁾, αντίστοιχα προς τα χαρακτηριστικά κλιματικής ουδετερότητας του δικτύου, συμπεριλαμβανομένου του αποτυπώματος άνθρακα του δικτύου, και τον αντίκτυπο του δικτύου στις βασικές συνιστώσες του φυσικού κεφαλαίου, δηλαδή στον αέρα, τα ύδατα, το έδαφος και τη βιοποικιλότητα. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν υποχρεώσεις εφαρμογής αναλογικών μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων από τον επιλεγέντα προσφέροντα, στην περίπτωση που το δίκτυο ενδέχεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

⁽⁷⁹⁾ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65) και οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1).

⁽⁸⁰⁾ Σύμφωνα με τις αρχές για τις δημόσιες συμβάσεις.

⁽⁸¹⁾ Για παράδειγμα, οι τοπολογίες δικτύων που παρέχουν δυνατότητα πλήρους και αποτελεσματικής αποδεσμοποίησης θα πρέπει καταρχήν να λαμβάνουν περισσότερα μόρια προτεραιότητας.

⁽⁸²⁾ Το συνολικό κόστος ιδιοκτησίας (στο εξής: ΣΚΙ) λαμβάνεται υπόψη, για παράδειγμα, από τις εταιρείες όταν αναζητούν να επενδύσουν σε στοιχεία ενεργητικού. Το ΣΚΙ περιλαμβάνει την αρχική επένδυση, καθώς και όλες τις άμεσες και έμμεσες δαπάνες μακροπρόθεσμα. Παρόλο που το ποσό της αρχικής επένδυσης μπορεί εύκολα να προσδιοριστεί, οι επιχειρήσεις συχνά επιδιώκουν να αναλύσουν όλες τις δυνητικές δαπάνες που θα επωμιστούν για τη διαχείριση και τη διατήρηση του στοιχείου ενεργητικού καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του και οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την απόφαση πραγματοποίησης επενδύσεων.

⁽⁸³⁾ Για παράδειγμα, την κατανάλωση ενέργειας ή τον κύκλο ζωής της επένδυσης και, επομένως, τη χρήση του κριτηρίου της «μη πρόκλησης σημαντικής ζημίας», όπως θεσπίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

123. Όταν η ενίσχυση χορηγείται, χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής, σε δημόσια αρχή που αναπτύσσει και διαχειρίζεται ευρυζωνικό δίκτυο σε επίπεδο χονδρικής ⁽⁸⁴⁾ απευθείας ή μέσω εσωτερικής οντότητας (μοντέλο άμεσων επενδύσεων), το κράτος μέλος πρέπει επίσης να αιτιολογήσει την επιλογή του όσον αφορά το δίκτυο και την τεχνολογική λύση ⁽⁸⁵⁾.
124. Κάθε παραχώρηση ή άλλη ανάθεση από τέτοια δημόσια αρχή ή εσωτερική οντότητα σε τρίτο μέρος για τον σχεδιασμό, την κατασκευή ή τη λειτουργία του δικτύου πρέπει να διενεργείται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής. Η διαδικασία πρέπει να είναι σύμφωνη με τις αρχές που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις, να βασίζεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και να τηρεί την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις.

5.2.4.2. Τεχνολογική ουδετερότητα

125. Σύμφωνα με την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, η κρατική παρέμβαση δεν πρέπει να ευνοεί ή να αποκλείει οποιαδήποτε συγκεκριμένη τεχνολογία, τόσο κατά την επιλογή των δικαιούχων όσο και κατά την παροχή χονδρικής πρόσβασης. Δεδομένου ότι υπάρχουν διαφορετικές τεχνολογικές λύσεις, ο διαγωνισμός δεν θα πρέπει να ευνοεί ή να αποκλείει καμία συγκεκριμένη τεχνολογία ή πλατφόρμα δικτύου. Οι προσφέροντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν την παροχή των ζητούμενων υπηρεσιών χρησιμοποιώντας ή συνδυάζοντας οποιαδήποτε τεχνολογία κρίνουν καταλληλότερη. Ωστόσο, κάθε κράτος μέλος διατηρεί τη δυνατότητα να καθορίζει τις επιθυμητές επιδόσεις, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής απόδοσης των δικτύων, πριν από τη διαδικασία και να χορηγεί μόρια προτεραιότητας στην καταλληλότερη τεχνολογική λύση ή στον καταλληλότερο συνδυασμό τεχνολογικών λύσεων βάσει αντικειμενικών, διαφανών και άνευ διακρίσεων κριτηρίων, σύμφωνα με την ενότητα 5.2.4.1. Ένα χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει να παρέχει δυνατότητα πρόσβασης, υπό δικαίους και άνευ διακρίσεων όρους, σε όλους τους αιτούντες πρόσβαση, ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία.

5.2.4.3. Χρήση υφιστάμενων υποδομών

126. Η χρήση υφιστάμενων υποδομών αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του συνολικού κόστους ανάπτυξης ενός νέου ευρυζωνικού δικτύου και στον περιορισμό των επιπτώσεων στο περιβάλλον.
127. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής να χρησιμοποιούν κάθε διαθέσιμη υφιστάμενη υποδομή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις αυτές να παρέχουν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες υποδομές που κατέχουν ή που ελέγχουν ⁽⁸⁶⁾ στη σχεδιαζόμενη περιοχή παρέμβασης. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να παρέχονται σε εύθετο χρόνο ώστε να λαμβάνονται υπόψη κατά την προετοιμασία των προσφορών. Όταν κρίνεται αναλογικό, και λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων παραγόντων, του μεγέθους της περιοχής παρέμβασης, της ετοιμότητας των πληροφοριών και του διαθέσιμου χρόνου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θέτουν την παροχή των πληροφοριών αυτών ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής ⁽⁸⁷⁾. Οι εν λόγω πληροφορίες μπορούν να περιλαμβάνουν ιδίως: α) τη θέση και τη διαδρομή της υποδομής· β) το είδος και την τρέχουσα χρήση της υποδομής· γ) ένα σημείο επαφής και δ) εφόσον υπάρχουν ⁽⁸⁸⁾, τους όρους και τις προϋποθέσεις χρήσης της.

⁽⁸⁴⁾ Ο δικαιούχος της ενίσχυσης μπορεί να έχει τη δυνατότητα να παρέχει υπηρεσίες λιανικής ως «πάροχος λιανικής έσοχτης ανάγκης», όταν η αγορά δεν διασφαλίζει την παροχή τέτοιων υπηρεσιών. Βλ. απόφαση C(2019) 8069 final της Επιτροπής, της 15ης Νοεμβρίου 2019, υπόθεση SA.54472 (2019/N) – Ιρλανδία – National Broadband Plan (EE C 7 της 10.1.2020, σ. 1).

⁽⁸⁵⁾ Βλ. απόφαση C(2018) 6613 final της Επιτροπής, της 12ης Οκτωβρίου 2018, υπόθεση SA.49614 (2018/N) – Λιθουανία – Development of Next Generation Access Infrastructure – RAIN 3 (EE C 424 της 23.11.2018, σ. 8)· απόφαση C(2016) 3931 final της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2016, υπόθεση SA.41647 – Ιταλία – Strategia Banda Ultralarga (EE C 258 της 15.7.2016, σ. 4)· απόφαση C(2019) 6098 final της Επιτροπής, της 20ής Αυγούστου 2019, υπόθεση SA.52224 – Αυστρία – Broadband project in Carinthia (EE C 381 της 8.11.2019, σ. 7).

⁽⁸⁶⁾ Υποδομές στις οποίες έχουν το δικαίωμα να παρέχουν πρόσβαση σε τρίτους.

⁽⁸⁷⁾ Βλ. απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA.40720 (2016/N) — National Broadband Scheme for the UK for 2016-2020 (EE C 323 της 2.9.2016, σ. 2), αιτιολογικές σκέψεις 115 και 116, όπου οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου ζήτησαν από όλους τους προσφέροντες να προσχωρήσουν σε κώδικα δεοντολογίας. Ο κώδικας δεοντολογίας περιλάμβανε πρότυπα για: i) το επίπεδο λεπτομέρειας των πληροφοριών που θα έπρεπε να παρέχονται· ii) τα χρονικά πλαίσια εντός των οποίων έπρεπε να παρέχονται οι πληροφορίες· iii) τους αποδεκτούς όρους μιας συμφωνίας εμπιστευτικότητας· και iv) τις υποχρεώσεις διάθεσης της υποδομής προς χρήση σε άλλες προσφορές. Οι προσφέροντες που δεν πληρούσαν τους όρους του κώδικα δεοντολογίας θα αποκλειόνταν από τη διαγωνιστική διαδικασία.

⁽⁸⁸⁾ Αυτό μπορεί να συμβαίνει ιδίως όταν οι εν λόγω όροι και προϋποθέσεις υφίστανται ήδη ως αποτέλεσμα ρυθμιστικών υποχρεώσεων που επιβάλλονται από εθνικές ρυθμιστικές αρχές ή άλλες αρμόδιες αρχές δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, όταν η πρόσβαση προβλέπεται σε προηγούμενη απόφαση κρατικής ενίσχυσης ή όταν διατίθεται εμπορική προσφορά χονδρικής.

128. Τα κράτη μέλη πρέπει να καθιστούν προσβάσιμες όλες τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους ⁽⁸⁹⁾ σχετικά με υφιστάμενες υποδομές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων στην περιοχή παρέμβασης. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να βασίζονται στο ενιαίο σημείο πληροφόρησης που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/61/ΕΕ.

5.2.4.4. Χονδρική πρόσβαση

129. Η αποτελεσματική χονδρική πρόσβαση τρίτων μερών στα χρηματοδοτούμενα δίκτυα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε μέτρο κρατικής ενίσχυσης. Ειδικότερα, η χονδρική πρόσβαση παρέχει σε τρίτες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν τον επιλεγέντα προσφέροντα, ενισχύοντας έτσι τη δυνατότητα επιλογής και τον ανταγωνισμό στις περιοχές που καλύπτονται από το μέτρο. Η χονδρική πρόσβαση αποτρέπει επίσης τη δημιουργία περιφερειακών μονοπωλίων παροχής υπηρεσιών. Παρέχοντας τη δυνατότητα ανάπτυξης του ανταγωνισμού στην περιοχή-στόχο, η πρόσβαση αυτή διασφαλίζει επίσης μακροπρόθεσμα την ανάπτυξη της αγοράς στην εν λόγω περιοχή. Η εν λόγω πρόσβαση δεν εξαρτάται από καμία προηγούμενη ανάλυση της αγοράς κατά την έννοια του κεφαλαίου III της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972. Εντούτοις, ο τύπος των υποχρεώσεων χονδρικής πρόσβασης που επιβάλλονται σε ένα χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις διάφορες υποχρεώσεις πρόσβασης που καθορίζονται βάσει των τομεακών κανόνων. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι δικαιούχοι ενίσχυσης δεν χρησιμοποιούν μόνο δικούς τους πόρους αλλά και δημόσιους πόρους για την ανάπτυξη του δικτύου, θα πρέπει να παρέχουν ευρύτερο φάσμα προϊόντων χονδρικής πρόσβασης από τα προϊόντα που επιβάλλουν οι ΕΡΑ στις επιχειρήσεις που διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά. Η εν λόγω χονδρική πρόσβαση θα πρέπει να χορηγείται το συντομότερο δυνατόν πριν από την έναρξη παροχής των σχετικών υπηρεσιών και, όταν ο φορέας εκμετάλλευσης του δικτύου προτίθεται επίσης να παρέχει υπηρεσίες λιανικής, τουλάχιστον 6 μήνες πριν από την έναρξη παροχής των εν λόγω υπηρεσιών λιανικής.
130. Το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει να παρέχει αποτελεσματική πρόσβαση στις επιχειρήσεις, υπό δίκαιους και άνευ διακρίσεων όρους. Αυτό μπορεί να συνεπάγεται την αναβάθμιση και την αύξηση της χωρητικότητας της υφιστάμενης υποδομής, όπου είναι αναγκαίο, και την ανάπτυξη επαρκούς νέας υποδομής (για παράδειγμα, αγωγών αρκετά μεγάλων ώστε να καλύπτουν επαρκή αριθμό δικτύων και διαφορετικές τοπολογίες δικτύου) ⁽⁹⁰⁾.
131. Τα κράτη μέλη πρέπει να αναφέρουν τους όρους, τις προϋποθέσεις και τις τιμές των προϊόντων χονδρικής πρόσβασης στα έγγραφα της ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής και να δημοσιεύσουν τις πληροφορίες αυτές σε εμπεριστατωμένο ιστότοπο, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Το ευρύ κοινό θα πρέπει να έχει πρόσβαση στον ιστότοπο χωρίς περιορισμούς, μεταξύ άλλων χωρίς προηγούμενη εγγραφή χρήστη.
132. Προκειμένου να καταστεί αποτελεσματική η χονδρική πρόσβαση και να δοθεί η δυνατότητα στον αιτούντα πρόσβαση να παρέχει τις υπηρεσίες του, πρέπει να παρέχεται χονδρική πρόσβαση επίσης σε τμήματα του δικτύου που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί με κρατικούς πόρους ή που ενδέχεται να μην έχουν αναπτυχθεί από τον δικαιούχο της ενίσχυσης ⁽⁹¹⁾.

5.2.4.4.1. Όροι και προϋποθέσεις χονδρικής πρόσβασης

133. Πρέπει να παρέχεται αποτελεσματική χονδρική πρόσβαση για 10 τουλάχιστον έτη για όλα τα ενεργητικά προϊόντα, εξαιρουμένης της εικονικής αδεσμοποίησης πρόσβασης (στο εξής: VULA).
134. Η πρόσβαση βάσει VULA πρέπει να παρέχεται για χρονικό διάστημα ίσο με τη διάρκεια ζωής της υποδομής της οποίας αποτελεί υποκατάστατο η VULA ⁽⁹²⁾.

⁽⁸⁹⁾ Η πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές μπορεί να περιορίζεται σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες. Για παράδειγμα, η πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με υλικές υποδομές μπορεί, βάσει της οδηγίας 2014/61/ΕΕ, να περιορίζεται για λόγους ασφάλειας και ακεραιότητας των δικτύων, εθνικής ασφάλειας, δημόσιας υγείας ή ασφάλειας, εμπιστευτικότητας ή εμπορικού απορρήτου.

⁽⁹⁰⁾ Η εν λόγω νέα υποδομή μπορεί να περιλαμβάνει, ανάλογα με το είδος της παρέμβασης: αγωγούς κατάλληλου μεγέθους, επαρκή αριθμό ανενεργών ινών, τύπο και αναβάθμιση πυλώνων, ιστούς, πύργους, τύπο και μέγεθος οδικών κυτίων για την παροχή αποτελεσματικής αποδεσμοποίησης κ.λπ. Βλ. απόφαση C(2016) 3208 final της Επιτροπής, της 26ης Μαΐου 2016, υπόθεση SA.40720 (2016/N) – Ηνωμένο Βασίλειο – Broadband Delivery UK (ΕΕ C 323 της 2.9.2016, σ. 2) και απόφαση C(2019) 8069 final της Επιτροπής, της 15ης Νοεμβρίου 2019, υπόθεση SA.54472 (2019/N) – Ιρλανδία – National Broadband Plan (ΕΕ C 7 της 10.1.2020, σ. 1).

⁽⁹¹⁾ Για παράδειγμα, η αποτελεσματική πρόσβαση συνεπάγεται ότι παρέχεται επαρκής χονδρική πρόσβαση σε ενεργητικό εξοπλισμό, ακόμη και αν χρηματοδοτείται μόνο υποδομή.

⁽⁹²⁾ Δεδομένου ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η VULA είναι υποκατάστατο της υλικής αποδεσμοποίησης νέας υποδομής, ισχύουν οι ίδιοι κανόνες όπως και για τη νέα υποδομή.

135. Η πρόσβαση σε νέα υποδομή (όπως αγωγοί, πυλώνες, κυτία ή ανενεργές ίνες) πρέπει να παρέχεται για τη διάρκεια ζωής του συγκεκριμένου στοιχείου δικτύου ⁽⁹³⁾. Εάν χορηγηθεί κρατική ενίσχυση για νέα υποδομή, η υποδομή πρέπει να είναι αρκετά μεγάλη ώστε να ανταποκρίνεται στην τρέχουσα και εξελισσόμενη ζήτηση των αιτούντων πρόσβαση ⁽⁹⁴⁾. Η εν λόγω υποχρέωση είναι συμπληρωματική και ισχύει με την επιφύλαξη κανονιστικών υποχρεώσεων που μπορεί να επιβάλει η ΕΡΑ.
136. Τα κράτη μέλη πρέπει να ζητούν τη γνώμη των ΕΡΑ σχετικά με τα προϊόντα, τους όρους και τις τιμές χονδρικής πρόσβασης. Οι ΕΡΑ ενθαρρύνονται να παρέχουν καθοδήγηση, όπως ορίζεται στην ενότητα 5.2.4.6.
137. Οι ίδιες προϋποθέσεις πρόσβασης πρέπει να ισχύουν για ολόκληρο το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των μερών του δικτύου στα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί υφιστάμενες υποδομές. Οι υποχρεώσεις πρόσβασης πρέπει να επιβάλλονται ανεξάρτητα από κάθε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, της διαχείρισης ή της λειτουργίας του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου.
138. Εάν χρησιμοποιούν ιδίους πόρους, ο δικαιούχος της ενίσχυσης ή οι αιτούντες πρόσβαση που συνδέονται με το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο μπορούν να αποφασίσουν να επεκτείνουν τα δίκτυά τους σε παρακείμενες περιοχές εκτός της περιοχής-στόχου. Οι αιτούντες πρόσβαση μπορούν να πραγματοποιήσουν τις εν λόγω επεκτάσεις βάσει των υποχρεώσεων χονδρικής πρόσβασης. Εάν δεν συνδέονται με τον δικαιούχο της ενίσχυσης, δεν υπάρχει περιορισμός για τέτοιες επεκτάσεις σε παρακείμενες περιοχές. Ένας αιτών πρόσβαση θεωρείται ότι δεν συνδέεται με τον δικαιούχο της ενίσχυσης εάν δεν ανήκουν και οι δύο στον ίδιο όμιλο και δεν συμμετέχουν ο ένας στις επιχειρήσεις του άλλου. Επεκτάσεις από τους δικαιούχους ενίσχυσης μπορούν να επιτρέπονται βάσει των ακόλουθων σωρευτικών ασφαλιστικών δικλίδων:
- α) κατά τη διεξαγωγή της δημόσιας διαβούλευσης (βλ. ενότητα 5.2.2.4.2), το κράτος μέλος πρέπει να αναφέρει ότι οι ιδιωτικές επεκτάσεις επιτρέπονται σε μεταγενέστερο στάδιο και να παρέχει ουσιαστικές πληροφορίες σχετικά με την πιθανή κάλυψη των εν λόγω επεκτάσεων·
  - β) επεκτάσεις σε παρακείμενες περιοχές μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο 2 έτη μετά την έναρξη λειτουργίας του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου, εάν συντρέχει μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
    - (i) κατά τη δημόσια διαβούλευση, τα ενδιαφερόμενα μέρη αποδεικνύουν ότι υπάρχει κίνδυνος η σχεδιαζόμενη επέκταση να εισέλθει σε παρακείμενη περιοχή η οποία εξυπηρετείται ήδη από τουλάχιστον δύο ανεξάρτητα δίκτυα που παρέχουν ταχύτητες συγκρίσιμες με εκείνες του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου·
    - (ii) υπάρχει τουλάχιστον ένα δίκτυο στην παρακείμενη περιοχή που παρέχει ταχύτητες συγκρίσιμες με εκείνες του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία λιγότερο από 5 έτη πριν από την έναρξη λειτουργίας του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου ⁽⁹⁵⁾.
139. Εάν από τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης προκύψουν αποδείξεις για κίνδυνο πρόκλησης άλλων σημαντικών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, πρέπει να απαγορευτούν οι επεκτάσεις από τον δικαιούχο της ενίσχυσης.

5.2.4.4.2. Προϊόντα χονδρικής πρόσβασης

5.2.4.4.2.1. Δίκτυα σταθερής πρόσβασης που αναπτύσσονται σε λευκές περιοχές

140. Το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει να παρέχει τουλάχιστον δυοφασματική πρόσβαση, πρόσβαση σε ανενεργές οπτικές ίνες και πρόσβαση σε υποδομές, συμπεριλαμβανομένων οδικών κυτίων, πυλώνων, ιστών, πύργων και αγωγών.
141. Επίσης, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο παρέχει τουλάχιστον είτε υλική αποδεσμοποίηση είτε VULA. Για να θεωρηθεί κατάλληλο ως προϊόν χονδρικής πρόσβασης, οποιοδήποτε προϊόν VULA πρέπει να έχει εγκριθεί εκ των προτέρων από την ΕΡΑ ή άλλη αρμόδια αρχή.

⁽⁹³⁾ Βλ. απόφαση C(2019) 8069 final της Επιτροπής, της 15ης Νοεμβρίου 2019, υπόθεση SA.54472 (2019/N) – Ιρλανδία – National Broadband Plan (ΕΕ C 7 της 10.1.2020, σ. 1). Όταν ο δικαιούχος της ενίσχυσης αποφασίσει να αναβαθμίσει ή να αντικαταστήσει την υποδομή πριν από τη λήξη της διάρκειας ζωής της ενισχυόμενης υποδομής, ο δικαιούχος της ενίσχυσης θα πρέπει να συνεχίσει να παρέχει πρόσβαση στη νέα υποδομή καθ' όλη την περίοδο που προβλεπόταν για την αρχική υποδομή.

⁽⁹⁴⁾ Για παράδειγμα, και ανάλογα με την ιδιαιτερότητα του δικτύου, στην περίπτωση που κατασκευάζονται νέοι αγωγοί για οπτικές ίνες, αυτοί θα πρέπει να είναι κατάλληλοι για τουλάχιστον τρία ανεξάρτητα καλώδια οπτικών ινών, καθένα από τα οποία θα περιλαμβάνει αρκετές οπτικές ίνες και, επομένως, θα είναι σε θέση να εξυπηρετεί περισσότερες επιχειρήσεις. Στην περίπτωση που η υφιστάμενη υποδομή έχει περιορισμούς χωρητικότητας και δεν μπορεί να παρέχει πρόσβαση σε τουλάχιστον τρία ανεξάρτητα καλώδια οπτικών ινών, με βάση την αρχή της εξυπηρέτησης κατά σειρά προτεραιότητας, ο φορέας εκμετάλλευσης του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου θα πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον το 50 % της χωρητικότητας (ειδικότερα, ανενεργές ίνες) σε αιτούντες πρόσβαση.

⁽⁹⁵⁾ Οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται επίσης στην περίπτωση συνδέσεων με χρηματοδοτούμενα με κρατικούς πόρους δίκτυα οπισθόζευξης ή στην περίπτωση χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους κινητού δικτύου το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται για την παροχή υπηρεσιών σταθερής ασύρματης πρόσβασης σε περιοχές που καλύπτονται ήδη από σταθερό δίκτυο.

5.2.4.4.2.2. Δίκτυα σταθερής πρόσβασης που αναπτύσσονται σε γκρίζες και μαύρες περιοχές

142. Το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει να παρέχει τουλάχιστον α) τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 140· και β) υλική αποδεσμοποίηση.
143. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν σκόπιμο να μην επιβληθεί η παροχή υλικής αποδεσμοποίησης και, αντ' αυτής, να απαιτηθεί η παροχή VULA. Στην εν λόγω περίπτωση, τα κράτη μέλη πρέπει να δηλώσουν την πρόθεσή τους να χορηγήσουν παρέκκλιση από την υποχρέωση παροχής υλικής αποδεσμοποίησης και να αιτιολογήσουν την επιλογή αυτή στη δημόσια διαβούλευση. Τα κράτη μέλη πρέπει να αποδείξουν ότι η αντικατάσταση της παροχής υλικής αποδεσμοποίησης με την παροχή VULA δεν ενέχει κίνδυνο αδικαιολόγητης στρέβλωσης του ανταγωνισμού, λαμβανομένων υπόψη του αποτελέσματος της δημόσιας διαβούλευσης και των χαρακτηριστικών της αγοράς και της σχετικής περιοχής ⁽⁹⁶⁾. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θα αξιολογήσει αν η παροχή VULA, αντί υλικής αποδεσμοποίησης, διασφαλίζει την αναλογικότητα της ενίσχυσης.

5.2.4.4.2.3. Δίκτυα κινητής πρόσβασης

144. Το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει να παρέχει ένα εύλογο σύνολο προϊόντων χονδρικής πρόσβασης, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της αγοράς, για τη διασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης στο επιδοτούμενο δίκτυο. Αυτό περιλαμβάνει τουλάχιστον περιαγωγή και πρόσβαση σε πυλώνες, ιστούς, πύργους και αγωγούς. Το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο θα πρέπει να παρέχει τα προϊόντα πρόσβασης που είναι αναγκαία για την εκμετάλλευση των πιο προηγμένων χαρακτηριστικών ⁽⁹⁷⁾ των κινητών δικτύων, όπως του 5G και των μελλοντικών γενεών κινητών δικτύων ⁽⁹⁸⁾, μόλις αυτά καταστούν διαθέσιμα.

5.2.4.4.2.4. Δίκτυα οπισθόζευξης

145. Το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο πρέπει να διασφαλίζει τουλάχιστον μία ενεργητική υπηρεσία και πρόσβαση σε πυλώνες, ιστούς, πύργους, αγωγούς και ανενεργές οπτικές ίνες.
146. Τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέψουν την ανάπτυξη επαρκούς χωρητικότητας για νέες υποδομές (για παράδειγμα, αγωγών αρκετά μεγάλων ώστε να είναι δυνατή η εγκατάσταση οπτικών ινών για την κάλυψη των αναμενόμενων αναγκών όλων των αιτούντων πρόσβαση), εφόσον απαιτείται, ώστε να διασφαλίζεται αποτελεσματική πρόσβαση υπό δίκαιους και άνευ διακρίσεων όρους.

5.2.4.4.3. Χονδρική πρόσβαση βάσει εύλογης ζήτησης

147. Κατ' εξαίρεση από τους όρους της ενότητας 5.2.4.4.2, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν την παροχή ορισμένων προϊόντων χονδρικής πρόσβασης σε περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει εύλογη ζήτηση από αιτούντα πρόσβαση, εφόσον η παροχή των εν λόγω προϊόντων αυξάνει δυσανάλογα το επενδυτικό κόστος χωρίς να αποφέρει σημαντικά οφέλη όσον αφορά την αύξηση του ανταγωνισμού.
148. Για να μπορέσει η Επιτροπή να εγκρίνει μια τέτοια εξαίρεση, το κράτος μέλος πρέπει να παρέχει αιτιολόγηση βάσει των χαρακτηριστικών της συγκεκριμένης παρέμβασης. Η αιτιολόγηση θα πρέπει να βασίζεται σε τεκμηριωμένα και αντικειμενικά κριτήρια, όπως η χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα των σχετικών περιοχών, το μέγεθος της περιοχής-στόχου ή το μέγεθος των δικαιούχων της ενίσχυσης ⁽⁹⁹⁾. Το κράτος μέλος πρέπει να αποδεικνύει, για κάθε προϊόν πρόσβασης που δεν θα παρασχεθεί, ότι η παροχή του εν λόγω προϊόντος θα οδηγούσε σε δυσανάλογη αύξηση του κόστους της παρέμβασης, βάσει λεπτομερών και αντικειμενικών υπολογισμών κόστους.

⁽⁹⁶⁾ Τα εν λόγω χαρακτηριστικά μπορεί να αφορούν την εφαρμοστέα εκ των προτέρων ρύθμιση στις αγορές ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το επιχειρηματικό μοντέλο των φορέων εκμετάλλευσης που δραστηριοποιούνται στην αγορά (αμγώς χονδρική πρόσβαση ή κάθετα ολοκληρωμένοι πάροχοι ευρυζωνικών υπηρεσιών), το μέγεθος του έργου παρέμβασης για το οποίο παρέχεται κρατική ενίσχυση, τη χρήση υλικής αποδεσμοποίησης στο οικείο κράτος μέλος κ.λπ.

⁽⁹⁷⁾ Όπως δίκτυο πρόσβασης πολλαπλών φορέων εκμετάλλευσης (Multi-Operator-Access Network — MORAN), κεντρικό δίκτυο πολλαπλών φορέων (Multi-Operator Core Network — MOCN), τεμαχισμό δικτύου.

⁽⁹⁸⁾ Κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ιστοί και οι πύργοι μπορούν να διασφαλίζουν τη δυνατότητα παροχής της εν λόγω πρόσβασης, λαμβανομένης υπόψη της τρέχουσας και της εξελισσόμενης διάρθρωσης της αγοράς.

⁽⁹⁹⁾ Βλ. για παράδειγμα, απόφαση C(2011) 7285 τελικό της Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 2011, υπόθεση N 330/2010 — Γαλλία — Programme national «Très Haut Débit» — Volet B (EE C 364 της 14.12.2011, σ. 2) και απόφαση C(2012) 8223 final της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2012, υπόθεση SA.33671 (2012/N) — Ηνωμένο Βασίλειο — National Broadband scheme for the UK — Broadband Delivery UK (EE C 16 της 19.1.2013, σ. 2).

149. Το αίτημα του αιτούντος πρόσβαση θεωρείται εύλογο εάν α) ο αιτών πρόσβαση παρέχει επιχειρηματικό σχέδιο που δικαιολογεί την ανάπτυξη του προϊόντος στο χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο· και β) κανένα συγκρίσιμο προϊόν πρόσβασης δεν προσφέρεται ήδη στην ίδια γεωγραφική περιοχή από άλλη επιχείρηση σε τιμές ισοδύναμες με εκείνες που ισχύουν σε πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές ⁽¹⁰⁰⁾.
150. Εάν ένα αίτημα πρόσβασης είναι εύλογο, το πρόσθετο κόστος ικανοποίησης του αιτήματος πρόσβασης πρέπει να βαρύνει τον δικαιούχο της ενίσχυσης.

5.2.4.4.4. Τιμολόγηση χονδρικής πρόσβασης

151. Κατά τον καθορισμό τιμών για τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι η τιμή χονδρικής πρόσβασης για κάθε προϊόν βασίζεται σε έναν από τους ακόλουθους δείκτες αναφοράς και τις ακόλουθες αρχές τιμολόγησης:
- α) τις μέσες δημοσιευμένες τιμές χονδρικής που ισχύουν σε άλλες συγκρίσιμες και πιο ανταγωνιστικές περιοχές του κράτους μέλους·
  - β) τις ρυθμιζόμενες τιμές αναφοράς που έχουν ήδη καθοριστεί ή εγκριθεί από την ΕΡΑ για τις οικείες αγορές και υπηρεσίες·
  - γ) την κοστοστρέφεια ή μέθοδο που έχει θεσπιστεί βάσει του τομεακού κανονιστικού πλαισίου.
152. Πρέπει να ζητείται η γνώμη της ΕΡΑ σχετικά με τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης και τους όρους και τις προϋποθέσεις χονδρικής πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των τιμών και των σχετικών διαφορών, όπως ορίζεται στην ενότητα 5.2.4.6.

5.2.4.4.5. Αυτόματη επιστροφή

153. Το ποσό της ενίσχυσης για κρατικές παρεμβάσεις που στηρίζουν την ανάπτυξη σταθερών και κινητών δικτύων καθορίζεται συχνά εκ των προτέρων, ώστε να καλύπτεται το αναμενόμενο έλλειμμα χρηματοδότησης καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των ενισχυόμενων υποδομών.
154. Στην εν λόγω περίπτωση, δεδομένου ότι τα μελλοντικά έξοδα και έσοδα είναι γενικώς αβέβαια, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρακολουθούν στενά την υλοποίηση κάθε χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους έργου ⁽¹⁰¹⁾ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της ενισχυόμενης υποδομής και να προβλέπουν μηχανισμό αυτόματης επιστροφής. Ο μηχανισμός αυτός καθιστά δυνατή τη δέουσα συνεκτίμηση πληροφοριών που ο δικαιούχος της ενίσχυσης δεν ήταν σε θέση να λάβει υπόψη στο πλαίσιο του αρχικού επιχειρηματικού σχεδίου κατά την υποβολή αίτησης για κρατική ενίσχυση. Παράγοντες που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην κερδοφορία του έργου και οι οποίοι μπορεί να είναι δύσκολο ή ακόμη και αδύνατο να προσδιοριστούν εκ των προτέρων με επαρκή ακρίβεια είναι, για παράδειγμα: α) το πραγματικό κόστος εγκατάστασης του δικτύου· β) τα πραγματικά έσοδα από τις βασικές υπηρεσίες· γ) η πραγματική χρήση· και δ) τα πραγματικά έσοδα από «μη βασικές» υπηρεσίες ⁽¹⁰²⁾.
155. Εάν το ποσό της ενίσχυσης του έργου υπερβαίνει τα 10 εκατ. EUR, τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόζουν μηχανισμό αυτόματης επιστροφής για όλη τη διάρκεια ζωής της ενισχυόμενης υποδομής. Τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίζουν τους κανόνες του μηχανισμού αυτού με διαφάνεια και σαφήνεια στην τεκμηρίωση για την ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής.
156. Η αυτόματη επιστροφή δεν είναι απαραίτητη όταν το έργο υλοποιείται με το μοντέλο άμεσων επενδύσεων, στο οποίο μια δημόσια αρχή κατασκευάζει και διαχειρίζεται ένα δημόσιας ιδιοκτησίας δίκτυο αμιγώς χονδρικής πρόσβασης, με αποκλειστικό σκοπό την παροχή δίκαιης και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης σε όλες τις επιχειρήσεις ⁽¹⁰³⁾.

⁽¹⁰⁰⁾ Άλλες προϋποθέσεις μπορεί να γίνουν αποδεκτές από την Επιτροπή στο πλαίσιο της ανάλυσης της αναλογικότητας με βάση τα χαρακτηριστικά της υπόθεσης και τη συνολική εξισορρόπηση. Βλ. για παράδειγμα, απόφαση C(2011) 7285 τελικό της Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 2011, υπόθεση N 330/2010 — Γαλλία — Programme national «Très Haut Débit» — Volet B (EE C 364 της 14.12.2011, σ. 2) και απόφαση C(2012) 8223 final της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2012, υπόθεση SA.33671 (2012/N) — Ηνωμένο Βασίλειο — National Broadband scheme for the UK — Broadband Delivery UK (EE C 16 της 19.1.2013, σ. 2). Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις, η πρόσβαση θα πρέπει να χορηγείται εντός προθεσμίας η οποία συνηθίζεται για τη συγκεκριμένη αγορά. Σε περίπτωση σύγκρουσης, η αρχή που χορηγεί την ενίσχυση θα πρέπει να ζητήσει τη συμβουλή της ΕΡΑ ή άλλου αρμόδιου εθνικού φορέα.

⁽¹⁰¹⁾ Αυτό περιλαμβάνει μεμονωμένες ενισχύσεις στο πλαίσιο καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων.

⁽¹⁰²⁾ Για παράδειγμα, ένας μηχανισμός αυτόματης επιστροφής μπορεί να βοηθήσει να ανακτηθούν κέρδη που είναι υψηλότερα από ό,τι αναμενόταν εύλογα, για παράδειγμα λόγω: i) υψηλότερης από την προβλεπόμενη χρήσης ευρυζωνικών προϊόντων η οποία έχει ως αποτέλεσμα πρόσθετα κέρδη και μικρότερο επενδυτικό κενό· και ii) υψηλότερων από τα προβλεπόμενα εσόδων από μη ευρυζωνικά προϊόντα, τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα πρόσθετα κέρδη και μικρότερο επενδυτικό κενό (για παράδειγμα, έσοδα από νέα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης). Βλ. απόφαση C(2016) 3208 final της Επιτροπής, της 26ης Μαΐου 2016, υπόθεση SA 40720 (2016/N) — Ηνωμένο Βασίλειο — Broadband Delivery UK (EE C 323 της 2.9.2016, σ. 2).

⁽¹⁰³⁾ Ένας μηχανισμός αυτόματης επιστροφής μπορεί να είναι απαραίτητος σε άλλες περιπτώσεις, όπως σε ορισμένα μοντέλα δημόσιας ιδιοκτησίας. Βλ. για παράδειγμα, απόφαση C(2016) 3208 final της Επιτροπής, της 26ης Μαΐου 2016, υπόθεση SA.40720 (2016/N) — Ηνωμένο Βασίλειο — Broadband Delivery UK (EE C 323 της 2.9.2016, σ. 2).

157. Δεδομένου ότι διάφοροι παράγοντες ενδέχεται να έχουν θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στο επιχειρηματικό σχέδιο του δικαιούχου της ενίσχυσης, ο μηχανισμός αυτόματης επιστροφής θα πρέπει να σχεδιάζεται έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη και να εξισορροπούνται δύο στόχοι: α) θα πρέπει να δίνει στο κράτος μέλος τη δυνατότητα να ανακτήσει ποσά που υπερβαίνουν ένα εύλογο κέρδος ⁽¹⁰⁴⁾· β) δεν θα πρέπει να θέτει σε κίνδυνο τα κίνητρα των επιχειρήσεων να συμμετάσχουν σε ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής ⁽¹⁰⁵⁾ και να επιδιώκουν τη βελτίωση της σχέσης κόστους/αποδοτικότητας (βελτίωση της αποδοτικότητας) κατά την ανάπτυξη του δικτύου. Για να επιτευχθεί σωστή ισορροπία μεταξύ των δύο στόχων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίζουν κριτήρια παροχής κινήτρων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας ⁽¹⁰⁶⁾.
158. Το ποσό του κινήτρου πρέπει να ορίζεται στο 30 % του εύλογου κέρδους κατ' ανώτατο όριο. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να ανακτούν τυχόν επιπλέον κέρδος ίσο με ή κάτω από το εν λόγω όριο (δηλαδή, το εύλογο κέρδος προσαυξημένο κατά το ποσό του κινήτρου ⁽¹⁰⁷⁾). Τυχόν κέρδη που υπερβαίνουν το όριο πρέπει να κατανέμονται μεταξύ του δικαιούχου της ενίσχυσης και του κράτους μέλους, με βάση την ένταση της ενίσχυσης που προκύπτει από το αποτέλεσμα της ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής ⁽¹⁰⁸⁾.
159. Οι μηχανισμοί αυτόματης επιστροφής πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τα κέρδη που παράγονται από άλλες συναλλαγές που αφορούν το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο. Για παράδειγμα, όταν μια εταιρεία συστήνεται ειδικά για την κατασκευή ή τη λειτουργία του χρηματοδοτούμενου με κρατικούς πόρους δικτύου, εάν ένας υφιστάμενος μέτοχος αυτής της εν λόγω εταιρείας πωλήσει το σύνολο ή μέρος των μετοχών του στην εταιρεία εντός 7 ετών από την ολοκλήρωση του δικτύου ή εντός 10 ετών από τη χορήγηση της ενίσχυσης, το κράτος μέλος πρέπει να ανακτήσει κάθε ποσό που προκύπτει αν τα έσοδα από την πώληση υπερβαίνουν την τιμή στην οποία ο νυν μέτοχος θα επιτύχανε εύλογο κέρδος ⁽¹⁰⁹⁾.

5.2.4.5. Λογιστικός διαχωρισμός

160. Για να διασφαλιστεί ότι η ενίσχυση παραμένει αναλογική και δεν επιφέρει υπεραντιστάθμιση ή διεπιδότηση μη ενισχυόμενων δραστηριοτήτων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης πρέπει να διασφαλίζει λογιστικό διαχωρισμό ώστε να προσδιορίζονται σαφώς οι δαπάνες για την ανάπτυξη και τη λειτουργία και τα έσοδα από την εκμετάλλευση του δικτύου που αναπτύσσεται με κρατική χρηματοδότηση.

5.2.4.6. Ο ρόλος των EPA, των εθνικών αρχών ανταγωνισμού, των εθνικών κέντρων ικανοτήτων και των αρμόδιων γραφείων ευρυζωνικότητας

161. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος των EPA στον σχεδιασμό των καταλληλότερων κρατικών παρεμβάσεων για τη στήριξη των ευρυζωνικών δικτύων. Οι EPA έχουν αποκτήσει τεχνικές γνώσεις και εμπειρογνώση λόγω του καίριου ρόλου που τους έχει ανατεθεί βάσει τομεακής ρύθμισης και είναι οι καταλληλότερες για να στηρίξουν τις δημόσιες αρχές όσον αφορά τον σχεδιασμό κρατικών παρεμβάσεων.
162. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να μεριμνούν για τη συστηματική συμμετοχή των EPA στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των κρατικών παρεμβάσεων, και ειδικότερα, μεταξύ άλλων, α) στον προσδιορισμό των περιοχών-στόχων (χαρτογράφηση και δημόσια διαβούλευση), β) στην αξιολόγηση της εκπλήρωσης των απαιτήσεων ουσιαστικής αλλαγής και γ) στους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών, μεταξύ άλλων σε περίπτωση διαφορών σε σχέση με οποιαδήποτε από αυτές τις πτυχές.
163. Λόγω της ιδιαίτερης εμπειρογνώσεως των EPA όσον αφορά τις εθνικές αγορές, τα κράτη μέλη πρέπει να ζητούν τη γνώμη των EPA, οι οποίες είναι οι καταλληλότερες, όσον αφορά: α) τα προϊόντα, τους όρους και τις τιμές χονδρικής πρόσβασης (ενότητα 5.2.4.4)· και β) τις υφιστάμενες υποδομές που υπόκεινται σε ρύθμιση εκ των προτέρων (ενότητα 5.2.4.3). Στην

⁽¹⁰⁴⁾ Ως εύλογο κέρδος θα πρέπει να νοείται το ποσοστό απόδοσης επί του κεφαλαίου που θα απαιτούσε μια τυπική εταιρεία, λαμβανομένου υπόψη του επιπέδου κινδύνου ειδικά για τον ευρυζωνικό τομέα και του είδους των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το απαιτούμενο ποσοστό απόδοσης επί του κεφαλαίου προσδιορίζεται συνήθως με βάση το μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου (ΜΣΚΚ).

⁽¹⁰⁵⁾ Η συμμετοχή στην ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής εξαρτάται από τα αναμενόμενα κέρδη και τις αναμενόμενες ζημιές. Ζημιές μπορεί να προκύψουν, για παράδειγμα, εάν ο προσφέρων ήταν υπερβολικά αισιόδοξος σε σχέση με τα αναμενόμενα μελλοντικά έσοδα που θα προκύψουν από την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών ή εάν προκύψουν απρόβλεπτες δαπάνες. Δεδομένου ότι η αρχή που χορηγεί την ενίσχυση δεν καλύπτει τυχόν απρόβλεπτες ζημιές, ένας αυστηρός μηχανισμός αυτόματης επιστροφής επί των μελλοντικών κερδών μπορεί να αυξάνει τον συνολικό κίνδυνο για τον επενδυτή και να αποθαρρύνει τη συμμετοχή στην ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής.

⁽¹⁰⁶⁾ Η αύξηση της αποδοτικότητας δεν πρέπει να επιτυγχάνεται σε βάρος της ποιότητας της παρεχόμενης υπηρεσίας.

⁽¹⁰⁷⁾ Εάν το εύλογο κέρδος είναι 10 %, το μέγιστο ποσό του κινήτρου θα είναι 3 %.

⁽¹⁰⁸⁾ Για παράδειγμα, εάν το εύλογο κέρδος είναι 10 % και εφαρμόζεται το μέγιστο ποσό κινήτρου 3 %, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να ανακτούν κέρδη που δεν υπερβαίνουν το 13 %. Εάν το πραγματικό κέρδος είναι 20 % και η ένταση της ενίσχυσης είναι 70 %, η διαφορά κέρδους από το 13 % έως το 20 % κατανέμεται ως εξής: 70 % στο κράτος μέλος και 30 % στον επενδυτή ευρυζωνικών συνδέσεων.

⁽¹⁰⁹⁾ Για παράδειγμα, σε περίπτωση που ένας μέτοχος κατέχει το 40 % των μετοχών της δικαιούχου εταιρείας και η καθαρή παρούσα αξία (ΚΠΑ) της εταιρείας χρησιμοποιώντας το εύλογο κέρδος ως προεξοφλητικό επιτόκιο είναι X, εάν ο μέτοχος πωλήσει τις μετοχές του για συνολικό ποσό Y, το κράτος μέλος πρέπει να ανακτήσει $Y - 40 \% \cdot X$ από τον εν λόγω μέτοχο.

περίπτωση που έχουν ανατεθεί στην ΕΡΑ οι αναγκαίες αρμοδιότητες για να συμμετέχει σε κρατικές παρεμβάσεις με σκοπό την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων, το κράτος μέλος θα πρέπει να αποστέλλει στην ΕΡΑ λεπτομερή περιγραφή των μέτρων ενίσχυσης, τουλάχιστον 2 μήνες πριν από την κοινοποίηση κρατικής ενίσχυσης, ώστε η ΕΡΑ να έχει στη διάθεσή της εύλογο χρονικό διάστημα για να διατυπώσει τη γνώμη της.

164. Σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων των ΕΡΑ βάσει του κανονιστικού πλαισίου, οι ΕΡΑ μπορούν να εκδίδουν κατευθυντήριες γραμμές για τις τοπικές αρχές όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη διενέργεια ανάλυσης της αγοράς και τους ορισμούς των προϊόντων χονδρικής πρόσβασης και της τιμολόγησης. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το κανονιστικό πλαίσιο και τις συστάσεις που εκδίδει η Επιτροπή ⁽¹¹⁰⁾.
165. Εκτός από τη συμμετοχή των ΕΡΑ, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να ζητούν τη γνώμη των εθνικών αρχών ανταγωνισμού, για παράδειγμα για τη λήψη συμβουλών σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις και για την αποφυγή της χορήγησης δυσανάλογα υψηλού μεριδίου κρατικών πόρων σε μια επιχείρηση, πράγμα που θα ενίσχυε μια (ενδεχομένως ήδη δεσποζούσα) θέση στην αγορά ⁽¹¹¹⁾.
166. Τα κράτη μέλη μπορούν να συστήνουν εθνικά κέντρα ικανοτήτων, όπως αρμόδια γραφεία ευρυζωνικότητας, που μπορούν να βοηθούν τις δημόσιες αρχές να σχεδιάζουν κρατικές παρεμβάσεις για τη στήριξη της ανάπτυξης ευρυζωνικών δικτύων ⁽¹¹²⁾.

5.2.5. Διαφάνεια, υποβολή εκθέσεων, παρακολούθηση της ενίσχυσης

167. Τα κράτη μέλη πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην ενότητα 7 για τη διαφάνεια, την υποβολή εκθέσεων και την παρακολούθηση.

5.3. Αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές

168. Οι ενισχύσεις για την ανάπτυξη σταθερών και κινητών δικτύων ενδέχεται να έχουν αρνητικές συνέπειες από άποψη στρεβλώσεων της αγοράς και επιπτώσεων στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
169. Η Επιτροπή αξιολογεί τη σοβαρότητα της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και των επιπτώσεων στις συναλλαγές με βάση τον αντίκτυπο στους ανταγωνιστές και τον πιθανό παραγκωνισμό των ιδιωτικών επενδύσεων. Η δημόσια στήριξη μπορεί επίσης να ενθαρρύνει τους τοπικούς παρόχους υπηρεσιών να χρησιμοποιούν υπηρεσίες που προσφέρονται από το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο αντί των υπηρεσιών που παρέχονται υπό τους όρους της αγοράς. Επίσης, όταν ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι πιθανό να είναι επιχείρηση που κατέχει ήδη δεσπόζουσα θέση στην αγορά ή ενδέχεται να αποκτήσει δεσπόζουσα θέση λόγω της δημόσιας επένδυσης, η ενίσχυση θα μπορούσε να εξασθενίσει τις ανταγωνιστικές πιέσεις που μπορούν να ασκήσουν οι ανταγωνιστές. Ακόμη και αν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι στρεβλώσεις εντοπίζονται μόνο σε επιμέρους περιπτώσεις, τα καθεστώτα ενίσχυσης ενδέχεται σε σωρευτική βάση να εξακολουθούν να συνεπάγονται υψηλά επίπεδα στρεβλώσεων.

5.4. Στάθμιση των θετικών αποτελεσμάτων της ενίσχυσης έναντι των αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές

170. Η Επιτροπή θα σταθμίζει τα θετικά αποτελέσματα της σχεδιαζόμενης ενίσχυσης στις υποστηριζόμενες οικονομικές δραστηριότητες με τις πραγματικές και δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και στους όρους των συναλλαγών. Για να είναι η κρατική ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά, τα θετικά αποτελέσματα πρέπει να υπερτερούν των αρνητικών επιπτώσεών της.
171. Πρώτον, η Επιτροπή θα αξιολογεί τα θετικά αποτελέσματα της ενίσχυσης στις υποστηριζόμενες οικονομικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της συμβολής της στην επίτευξη των στόχων της ψηφιακής πολιτικής. Το κράτος μέλος πρέπει να αποδεικνύει, βάσει ανάλυσης εναλλακτικών σεναρίων, ότι το μέτρο επιφέρει θετικά αποτελέσματα σε σύγκριση με την κατάσταση που θα επικρατούσε χωρίς την ενίσχυση. Όπως αναφέρεται στην ενότητα 5.2.1, τα θετικά αποτελέσματα μπορεί να περιλαμβάνουν την επίτευξη των στόχων της κρατικής παρέμβασης, όπως την ανάπτυξη ενός νέου δικτύου στην αγορά

⁽¹¹⁰⁾ Τούτο αναμένεται να αυξήσει τη διαφάνεια, να μειώσει τον διοικητικό φόρτο των τοπικών αρχών και μπορεί να σημαίνει ότι οι ΕΡΑ δεν θα πρέπει να αναλύουν κάθε υπόθεση κρατικής ενίσχυσης χωριστά.

⁽¹¹¹⁾ Βλ., για παράδειγμα, γνωμοδότηση αριθ. 12-A-02 της γαλλικής αρχής ανταγωνισμού, της 17ης Ιανουαρίου 2012, σχετικά με αίτημα γνωμοδότησης της επιτροπής οικονομίας, βιώσιμης ανάπτυξης και χωροταξίας της γερουσίας σχετικά με το πλαίσιο συμμετοχής των τοπικών αρχών στην ανάπτυξη δικτύων πολύ υψηλής ταχύτητας [Avis No 12-A-02 du 17 janvier 2012 de l'Autorité de la concurrence relatif à une demande d'avis de la Commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit].

⁽¹¹²⁾ Βλ., για παράδειγμα, απόφαση C(2008) 6705 τελικό της Επιτροπής, της 5ης Νοεμβρίου 2008, υπόθεση N 237/08 – Γερμανία – Broadband support in Niedersachsen (ΕΕ C 18 της 24.1.2009, σ. 1): απόφαση C(2012) 8223 final της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2012, υπόθεση SA.33671 (2012/N) – Ηνωμένο Βασίλειο – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (ΕΕ C 16 της 19.1.2013, σ. 2) και απόφαση C(2016) 3208 final της Επιτροπής, της 26ης Μαΐου 2016, υπόθεση SA.40720 (2016/N) – Ηνωμένο Βασίλειο – Broadband Delivery UK (ΕΕ C 323 της 2.9.2016, σ. 2).

το οποίο θα παρέχει πρόσθετη χωρητικότητα και ταχύτητα, καθώς και χαμηλότερες τιμές και καλύτερες επιλογές για τους τελικούς χρήστες, υψηλότερη ποιότητα και καινοτομία. Αυτό θα οδηγήσει επίσης σε μεγαλύτερη πρόσβαση των τελικών χρηστών σε διαδικτυακούς πόρους και είναι πιθανό να τονώσει την αύξηση της ζήτησης. Ως αποτέλεσμα, αυτό μπορεί να συμβάλει επίσης στην ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς και να αποφέρει οφέλη στην οικονομία της Ένωσης συνολικά.

172. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει επίσης υπόψη, κατά περίπτωση, το αν η ενίσχυση επιφέρει άλλα θετικά αποτελέσματα, για παράδειγμα βελτιώσεις στην ενεργειακή απόδοση των λειτουργιών του δικτύου, ή πολιτικές της Ένωσης όπως η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.
173. Δεύτερον, τα κράτη μέλη πρέπει να αποδεικνύουν ότι οι αρνητικές επιπτώσεις περιορίζονται στο ελάχιστο αναγκαίο. Κατά τον σχεδιασμό του μέτρου και λαμβανομένων υπόψη της αναγκαιότητας, της καταλληλότητας και της αναλογικότητας της ενίσχυσης (ενότητες 5.2.2, 5.2.2 και 5.2.4) τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεκτιμούν, για παράδειγμα, το μέγεθος των έργων, τα επιμέρους και σωρευτικά ποσά ενίσχυσης, τα χαρακτηριστικά των δικαιούχων (για παράδειγμα, αν διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά), και τα χαρακτηριστικά των περιοχών-στόχων (για παράδειγμα, τον αριθμό των δικτύων υψηλών επιδόσεων που υπάρχουν ή κατ' αξιόπιστο τρόπο σχεδιάζονται σε μια δεδομένη περιοχή). Προκειμένου να παρέχεται στην Επιτροπή η δυνατότητα να αξιολογεί τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να υποβάλλουν οποιαδήποτε εκτίμηση επιπτώσεων έχουν στη διάθεσή τους, καθώς και εκ των υστέρων αξιολογήσεις που έχουν διενεργηθεί για παρόμοια προγενέστερα καθεστώτα.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΦΟΜΟΙΩΣΗΣ

174. Η διαθεσιμότητα ενός ευρυζωνικού δικτύου αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα συνδρομής σε ευρυζωνικές υπηρεσίες. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό θα μπορούσε να μην επαρκεί για να διασφαλιστεί ότι θα ικανοποιηθούν οι ανάγκες των τελικών χρηστών (που αναφέρονται κυρίως στις παραγράφους 53 και 61) και ότι θα προκύψουν τα οφέλη για την κοινωνία συνολικά.
175. Ο λόγος για αυτό μπορεί να είναι η σχετικά μικρή τάση των τελικών χρηστών να γίνονται συνδρομητές ευρυζωνικών υπηρεσιών. Η εν λόγω μικρή τάση μπορεί να οφείλεται σε διάφορους λόγους, όπως οι εξής: α) ο οικονομικός αντίκτυπος του κόστους συνδρομής σε ευρυζωνικές υπηρεσίες για τους τελικούς χρήστες γενικά ή για ορισμένες κατηγορίες τελικών χρηστών που βρίσκονται σε επισφαλή κατάσταση· και β) η άγνοια σχετικά με τα οφέλη που θα αποφέρει η συνδρομή σε ευρυζωνικές υπηρεσίες.
176. Τα μέτρα για τη ζήτηση, όπως τα κουπόνια, έχουν σχεδιαστεί για τη μείωση του κόστους για τους τελικούς χρήστες και μπορεί να είναι χρήσιμα για την αντιμετώπιση συγκεκριμένης ανεπάρκειας της αγοράς όσον αφορά την αφομοίωση των διαθέσιμων ευρυζωνικών υπηρεσιών. Η ευρεία και οικονομικά προσίτη πρόσβαση σε συνδεσιμότητα παράγει θετικές εξωγενείς επιδράσεις λόγω της ικανότητάς της να επιταχύνει την ανάπτυξη και την καινοτομία σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Όταν δεν είναι δυνατή η διασφάλιση οικονομικά προσίτης πρόσβασης σε ικανοποιητικές ευρυζωνικές υπηρεσίες λόγω, για παράδειγμα, υψηλών τιμών λιανικής, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να αντιμετωπίσουν την εν λόγω ανεπάρκεια της αγοράς. Στις περιπτώσεις αυτές, η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα.
177. Τα κουπόνια δεν συνιστούν ενίσχυση προς τους τελικούς χρήστες, συμπεριλαμβανομένων μεμονωμένων καταναλωτών, εάν οι εν λόγω τελικοί χρήστες δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Ωστόσο, τα κουπόνια ενδέχεται να συνιστούν ενίσχυση όσον αφορά τους τελικούς χρήστες εάν αυτοί ασκούν οικονομική δραστηριότητα που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Εντούτοις, στις περισσότερες περιπτώσεις, η εν λόγω ενίσχυση θα μπορούσε να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ⁽¹¹³⁾, λαμβανομένης υπόψη της περιορισμένης αξίας των κουπονιών.
178. Η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνει ότι όταν χορηγείται πλεονέκτημα σε τελικούς χρήστες, όπως μεμονωμένοι καταναλωτές που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα, αυτό μπορεί και πάλι να ισοδυναμεί με πλεονέκτημα υπέρ ορισμένων επιχειρήσεων και μπορεί, επομένως, να συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ⁽¹¹⁴⁾.
179. Επομένως, τα κουπόνια μπορούν να συνιστούν ενίσχυση σε επιχειρήσεις του τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών οι οποίες θα είναι σε θέση να βελτιώσουν ή να αυξήσουν την προσφορά υπηρεσιών τους χρησιμοποιώντας τα υφιστάμενα ευρυζωνικά δίκτυα και, ως εκ τούτου, να ενισχύσουν τη θέση τους στην αγορά εις βάρος άλλων επιχειρήσεων του ευρυζωνικού τομέα. Οι επιχειρήσεις αυτές υπόκεινται σε έλεγχο κρατικών ενισχύσεων, εάν το πλεονέκτημα που λαμβάνουν υπερβαίνει τα επίπεδα ενίσχυσης ήσσονος σημασίας.

⁽¹¹³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1).

⁽¹¹⁴⁾ Απόφαση της 4ης Μαρτίου 2009, Ιταλία κατά Επιτροπής, T-424/05, EU:C:2009:49, σκέψη 108· απόφαση της 28ης Ιουλίου 2011, Mediaset κατά Επιτροπής, C-403/10 P, EU:C:2011:533, σκέψη 81.

180. Δεν μπορούν να προβλεφθούν μέτρα κουπονιών για περιοχές όπου δεν υπάρχει δίκτυο που να παρέχει τις επιλέξιμες υπηρεσίες.

6.1. Κοινωνικά κουπόνια

181. Τα κοινωνικά κουπόνια αποσκοπούν στη στήριξη ορισμένων μεμονωμένων καταναλωτών για την προμήθεια ή τη διατήρηση ευρυζωνικών υπηρεσιών. Μπορούν να θεωρηθούν συμβατά με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο α) της Συνθήκης, ως «ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων».
182. Για να είναι συμβατά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο α) της Συνθήκης, τα κοινωνικά κουπόνια πρέπει να προσρίζονται αποκλειστικά για συγκεκριμένες κατηγορίες μεμονωμένων καταναλωτών των οποίων η οικονομική κατάσταση δικαιολογεί τη χορήγηση ενίσχυσης για κοινωνικούς λόγους (για παράδειγμα, οικογένειες χαμηλού εισοδήματος, σπουδαστές, μαθητές κ.λπ.) ⁽¹¹⁵⁾. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να προσδιορίζουν, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, τις κατηγορίες καταναλωτών στις οποίες σκοπεύουν να απευθύνουν τα συστήματα κοινωνικών κουπονιών ⁽¹¹⁶⁾.
183. Επιλέξιμες δαπάνες μπορεί να είναι το μηνιαίο τέλος, το πάγιο ⁽¹¹⁷⁾ κόστος εγκατάστασης και ο αναγκαίος τερματικός εξοπλισμός του καταναλωτή για την πρόσβαση στις ευρυζωνικές υπηρεσίες. Οι δαπάνες για εσωτερική καλωδίωση και για κάποια περιορισμένη ανάπτυξη στην ιδιοκτησία των καταναλωτών ή σε δημόσια περιουσία που γειτνιάζει με την ιδιοκτησία των καταναλωτών μπορούν επίσης να είναι επιλέξιμες στον βαθμό που είναι αναγκαίες και επικουρικές για την παροχή της υπηρεσίας.
184. Τα κοινωνικά κουπόνια μπορούν να χρησιμοποιούνται για τη συνδρομή σε νέες ευρυζωνικές υπηρεσίες ή για τη διατήρηση υφιστάμενων συνδρομών (στο εξής: επιλέξιμες υπηρεσίες).
185. Η απαίτηση να αποφεύγεται κάθε διάκριση που βασίζεται στην καταγωγή των προϊόντων (βλέπε παράγραφο 181) πληρούται με τη συμμόρφωση προς την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Οι καταναλωτές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν κοινωνικά κουπόνια για την προμήθεια επιλέξιμων ευρυζωνικών υπηρεσιών από οποιονδήποτε πάροχο είναι σε θέση να τις παρέχει, ανεξάρτητα από την τεχνολογία που χρησιμοποιείται για την παροχή της υπηρεσίας. Το σύστημα κοινωνικών κουπονιών πρέπει να διασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των πιθανών παρόχων υπηρεσιών και να προσφέρει στους καταναλωτές την ευρύτερη δυνατή επιλογή παρόχων. Για τον σκοπό αυτό, το κράτος μέλος πρέπει να δημιουργήσει διαδικτυακό μητρώο όλων των επιλέξιμων παρόχων υπηρεσιών ή να εφαρμόσει ισοδύναμη εναλλακτική μέθοδο για να διασφαλίζει τη διαφάνεια και τον ανοικτό και άνευ διακρίσεων χαρακτήρα της κρατικής παρέμβασης. Οι καταναλωτές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευονται τις πληροφορίες σχετικά με όλες τις επιχειρήσεις που είναι σε θέση να παρέχουν τις επιλέξιμες υπηρεσίες. Όλες οι επιχειρήσεις που είναι σε θέση να παρέχουν τις επιλέξιμες ευρυζωνικές υπηρεσίες βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων (για παράδειγμα, ικανότητα συμμόρφωσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών) πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, κατόπιν αιτήματος, να συμπεριληφθούν στο διαδικτυακό μητρώο ή σε οποιοδήποτε εναλλακτικό μέσο έχει επιλέξει το κράτος μέλος. Το μητρώο (ή το εναλλακτικό μέσο που έχει επιλεγεί) μπορεί επίσης να παρέχει πρόσθετες πληροφορίες για να συνδράμει τους καταναλωτές, όπως το είδος της υπηρεσίας που παρέχεται από τις διάφορες επιχειρήσεις.
186. Τα κράτη μέλη πρέπει να διεξάγουν δημόσια διαβούλευση σχετικά με τα κύρια χαρακτηριστικά του συστήματος. Η δημόσια διαβούλευση πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον 30 ημέρες.
187. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν πρόσθετες ασφαλιστικές δικλείδες για την αποφυγή πιθανής κατάχρησης των κοινωνικών κουπονιών από καταναλωτές, παρόχους υπηρεσιών ή άλλους εμπλεκόμενους δικαιούχους. Για παράδειγμα, σε ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες επιδοτείται μόνο η συνδρομή σε νέες επιλέξιμες υπηρεσίες, ενδέχεται να είναι αναγκαίες πρόσθετες ασφαλιστικές δικλείδες ώστε να διασφαλίζεται ότι τα κοινωνικά κουπόνια δεν θα χρησιμοποιηθούν για την προμήθεια ευρυζωνικών υπηρεσιών όταν άλλο μέλος του ίδιου νοικοκυριού έχει ήδη συνδρομή σε επιλέξιμη υπηρεσία.
188. Επίσης, τα κράτη μέλη πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην ενότητα 7 για τη διαφάνεια, την υποβολή εκθέσεων και την παρακολούθηση.

⁽¹¹⁵⁾ Βλ. αποφάσεις της Επιτροπής: C(2020) 8441 final, της 4ης Δεκεμβρίου 2020, υπόθεση SA.57357 (2020/N) – Ελλάδα – Σύστημα κουπονιών ευρυζωνικής σύνδεσης για σπουδαστές (EE C 41 της 5.2.2021, σ. 4)· C(2020) 5269 final, της 4ης Αυγούστου 2020, υπόθεση SA.57495 (2020/N) – Ιταλία – Κουπόνια ευρυζωνικής σύνδεσης για ορισμένες κατηγορίες οικογενειών (EE C 326 της 2.10.2020, σ. 9).

⁽¹¹⁶⁾ Οι εθνικοί κανόνες μπορούν να προβλέπουν διάφορα μέσα εφαρμογής. Για παράδειγμα, τα συστήματα κοινωνικών κουπονιών μπορεί να προβλέπουν προγραμματιζόμενες πληρωμές απευθείας στους καταναλωτές ή απευθείας στον πάροχο υπηρεσιών που έχουν επιλέξει οι καταναλωτές.

⁽¹¹⁷⁾ Πάγιες δαπάνες είναι αυτές που ισχύουν για όλους τους καταναλωτές ανεξάρτητα από την ιδιαίτερη κατάσταση τους.

6.2. Κουπόνια συνδεσιμότητας

189. Μπορούν να σχεδιάζονται κουπόνια συνδεσιμότητας για ευρύτερες κατηγορίες τελικών χρηστών (για παράδειγμα, κουπόνια συνδεσιμότητας για καταναλωτές ή για ορισμένες επιχειρήσεις, όπως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις), με σκοπό να δίνονται κίνητρα για την αφομοίωση ευρυζωνικών υπηρεσιών που συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας οικονομικής δραστηριότητας. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν να κηρύσσονται συμβατά με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.
190. Η Επιτροπή θα θεωρεί τα μέτρα αυτά συμβατά εάν συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας οικονομικής δραστηριότητας (πρώτος όρος), χωρίς να αλλοιώνουν αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών, κατά τρόπο που αντίκειται προς το κοινό συμφέρον (δεύτερος όρος).

6.2.1. Πρώτος όρος: διευκόλυνση της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας

191. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα συστήματα κουπονιών συνδεσιμότητας που συμβάλλουν αποτελεσματικά στην αφομοίωση ορισμένων ευρυζωνικών υπηρεσιών μπορούν να διευκολύνουν την ανάπτυξη σειράς οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω της αύξησης της συνδεσιμότητας και της πρόσβασης σε ευρυζωνικές υπηρεσίες στις περιπτώσεις που υπάρχει ανεπάρκεια της αγοράς όσον αφορά τη χρήση των σχετικών υπηρεσιών ⁽¹¹⁸⁾.
192. Τα κράτη μέλη πρέπει να αποδεικνύουν ότι τα συστήματα κουπονιών συνδεσιμότητας έχουν χαρακτήρα κινήτρου.
193. Τα κουπόνια συνδεσιμότητας θα πρέπει να καλύπτουν μόνο έως και το 50 % των επιλέξιμων δαπανών ⁽¹¹⁹⁾. Επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να είναι το μηνιαίο τέλος, το πάγιο κόστος εγκατάστασης και ο αναγκαίος τερματικός εξοπλισμός του τελικού χρήστη για την πρόσβαση στις ευρυζωνικές υπηρεσίες. Οι δαπάνες για εσωτερική καλωδίωση και για κάποια περιορισμένη ανάπτυξη στις ιδιοκτησίες των τελικών χρηστών ή σε δημόσια περιουσία που γειτνιάζει με τις ιδιοκτησίες των τελικών χρηστών μπορούν επίσης να είναι επιλέξιμες στον βαθμό που είναι αναγκαίες και επικουρικές για την παροχή της υπηρεσίας.

6.2.2. Δεύτερος όρος: η ενίσχυση δεν πρέπει να αλλοιώνει αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που αντίκειται προς το κοινό συμφέρον

194. Οι κρατικές ενισχύσεις θα πρέπει να στοχεύουν σε καταστάσεις στις οποίες μια ενίσχυση μπορεί να επιφέρει ουσιαστική βελτίωση, την οποία δεν μπορεί να επιτύχει από μόνη της η αγορά, δηλαδή σε καταστάσεις στις οποίες η ενίσχυση είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση ανεπάρκειας της αγοράς όσον αφορά την αφομοίωση των σχετικών ευρυζωνικών υπηρεσιών. Για παράδειγμα, εάν τα συστήματα κουπονιών συνδεσιμότητας δεν στοχεύουν στην κάλυψη των αναγκών των τελικών χρηστών όσον αφορά την αφομοίωση (π.χ. εάν τα κουπόνια χρησιμοποιούνται καταχρηστικά για τη στήριξη της ανάπτυξης αντί για την παροχή κινήτρων στη ζήτηση) ή δεν σέβονται την τεχνολογική ουδετερότητα, τα εν λόγω καθεστώτα δεν αποτελούν κατάλληλο μέσο πολιτικής. Στις περιπτώσεις αυτές, οι ενισχύσεις με τη μορφή κουπονιών θα αλλοίωναν αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών, κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον και, επομένως, δεν είναι πιθανό να κηρυχθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά.
195. Τα κουπόνια συνδεσιμότητας δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για τη διατήρηση υφιστάμενων υπηρεσιών. Τα κουπόνια μπορούν να χρησιμοποιούνται για την προμήθεια νέας υπηρεσίας ή για την αναβάθμιση υφιστάμενης υπηρεσίας. Όταν τα κουπόνια συνδεσιμότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αναβάθμιση υφιστάμενης συνδρομής, τα κράτη μέλη πρέπει να αποδείξουν ότι το σύστημα κουπονιών δεν στρεβλώνει αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό σε επίπεδο λιανικής και χονδρικής, για παράδειγμα ότι δεν θα δημιουργήσει δυσανάλογα απροσδόκητα κέρδη για ορισμένους φορείς εκμετάλλευσης, ενώ θα είναι αδικαιολόγητα επιζήμιο για άλλους φορείς.
196. Τα κουπόνια συνδεσιμότητας πρέπει να τηρούν την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Οι τελικοί χρήστες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν κουπόνια συνδεσιμότητας για να προμηθεύονται επιλέξιμες ευρυζωνικές υπηρεσίες από οποιονδήποτε πάροχο είναι σε θέση να τις παρέχει, ανεξάρτητα από την τεχνολογία που χρησιμοποιείται για την παροχή της υπηρεσίας. Τα καθεστώτα κουπονιών συνδεσιμότητας πρέπει να διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων των πιθανών παρόχων υπηρεσιών και να προσφέρουν στους τελικούς χρήστες την ευρύτερη δυνατή επιλογή παρόχων. Για τον σκοπό αυτό, το κράτος μέλος πρέπει να δημιουργήσει διαδικτυακό μητρώο όλων των επιλέξιμων παρόχων υπηρεσιών ή να εφαρμόσει ισοδύναμη εναλλακτική μέθοδο για να διασφαλίζει τη διαφάνεια και τον ανοικτό και άνευ διακρίσεων χαρακτήρα της κρατικής παρέμβασης. Οι τελικοί χρήστες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευούνται τις πληροφορίες σχετικά με όλες τις επιχειρήσεις που είναι σε θέση να παρέχουν τις επιλέξιμες υπηρεσίες. Όλες οι επιχειρήσεις που είναι σε θέση να παρέχουν τις επιλέξιμες υπηρεσίες, βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων (όπως, για παράδειγμα, η ικανότητα συμμόρφωσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών), πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, κατόπιν αιτήματος, να συμπεριληφθούν στο μητρώο ή σε οποιοδήποτε εναλλακτικό μέσο έχει επιλέξει το κράτος μέλος. Το μητρώο (ή το εναλλακτικό μέσο που έχει επιλεγεί) μπορεί επίσης να παρέχει πρόσθετες πληροφορίες για να συνδράμει τους τελικούς χρήστες, όπως το είδος της υπηρεσίας που παρέχεται από τις διάφορες επιχειρήσεις.

⁽¹¹⁸⁾ Οι εθνικοί κανόνες μπορούν να προβλέπουν διάφορα μέσα εφαρμογής. Για παράδειγμα, ένα σύστημα κουπονιών συνδεσιμότητας μπορεί να προβλέπει πληρωμές απευθείας στους τελικούς χρήστες ή απευθείας στον πάροχο υπηρεσιών που έχουν επιλέξει οι τελικοί χρήστες.

⁽¹¹⁹⁾ Βλέπε απόφαση της Επιτροπής C(2021) 9549 final της 15ης Δεκεμβρίου 2021, υπόθεση SA.57496 (2021/N) — Ιταλία — Broadband vouchers for SMEs (EE C 33 της 21.1.2022, σ. 1).

197. Προκειμένου να ελαχιστοποιούνται οι στρεβλώσεις της αγοράς, τα κράτη μέλη πρέπει να διενεργούν αξιολόγηση της αγοράς, ώστε να προσδιορίζουν τους επιλέξιμους παρόχους στην περιοχή και να συλλέγουν πληροφορίες για τον υπολογισμό του μεριδίου της αγοράς που αυτοί κατέχουν. Η αξιολόγηση της αγοράς πρέπει να προσδιορίζει αν το σύστημα κουπονιών θα μπορούσε να προσφέρει δυσανάλογο πλεονέκτημα σε ορισμένους παρόχους σε βάρος άλλων, ενισχύοντας έτσι, ενδεχομένως, τη δεσπόζουσα θέση τους στην (τοπική) αγορά. Η αξιολόγηση της αγοράς πρέπει επίσης να προσδιορίζει την πραγματική ανάγκη εφαρμογής συστήματος κουπονιών συνδεσιμότητας, μέσω της σύγκρισης της κατάστασης στην περιοχή ή στις περιοχές παρέμβασης με την κατάσταση σε άλλες περιοχές του κράτους μέλους ή της Ένωσης. Οι τάσεις όσον αφορά την αφομοίωση από τους τελικούς χρήστες μπορούν επίσης να εξετάζονται για την αξιολόγηση και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το σύστημα κουπονιών.
198. Τα κράτη μέλη πρέπει να διεξάγουν δημόσια διαβούλευση σχετικά με τα κύρια χαρακτηριστικά του συστήματος. Η δημόσια διαβούλευση πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον 30 ημέρες.
199. Για να είναι επιλέξιμος, ένας πάροχος ευρυζωνικών υπηρεσιών, όταν είναι κάθετα ολοκληρωμένος και έχει μερίδιο αγοράς λιανικής άνω του 25 %, πρέπει να προσφέρει, στην αντίστοιχη αγορά χονδρικής πρόσβασης, προϊόντα χονδρικής πρόσβασης βάσει των οποίων κάθε αιτών πρόσβαση θα είναι σε θέση να παρέχει τις επιλέξιμες υπηρεσίες υπό ανοικτούς, διαφανείς και άνευ διακρίσεων όρους. Η τιμή χονδρικής πρόσβασης πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στην ενότητα 5.2.4.4.4.
200. Για να περιοριστούν οι αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, η διάρκεια των συστημάτων κουπονιών συνδεσιμότητας δεν πρέπει καταρχήν να υπερβαίνει τα 3 έτη ⁽¹²⁰⁾. Η ισχύς των κουπονιών για μεμονωμένους τελικούς χρήστες δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 2 έτη.
201. Επίσης, τα κράτη μέλη πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην ενότητα 7 για τη διαφάνεια, την υποβολή εκθέσεων και την παρακολούθηση.

7. ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΥΘΗΣΗ

7.1. Διαφάνεια

202. Τα κράτη μέλη πρέπει να δημοσιεύουν τις ακόλουθες πληροφορίες στην εφαρμογή Transparency Award Module ⁽¹²¹⁾ της Επιτροπής ή σε εμπεριστατωμένο δικτυακό τόπο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο:
- α) το πλήρες κείμενο της απόφασης έγκρισης του καθεστώτος ενισχύσεων ή της μεμονωμένης ενίσχυσης και τις σχετικές διατάξεις εφαρμογής, ή σχετικό σύνδεσμο·
  - β) πληροφορίες σχετικά με κάθε μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγήθηκε και υπερβαίνει τα 100 000 EUR, σύμφωνα με το παράρτημα II.
203. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 202.β) πρέπει να δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης ή, για ενισχύσεις υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εντός 1 έτους από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της φορολογικής δήλωσης ⁽¹²²⁾.
204. Τα κράτη μέλη πρέπει να οργανώνουν τους εμπεριστατωμένους δικτυακούς τόπους τους για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως αναφέρονται στην παράγραφο 202, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατή την εύκολη πρόσβαση στις πληροφορίες. Για τις ενισχύσεις που είναι παράνομες αλλά στη συνέχεια κρίθηκαν συμβατές, τα κράτη μέλη πρέπει να δημοσιεύουν τις πληροφορίες εντός 6 μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της Επιτροπής με την οποία η ενίσχυση κηρύχθηκε συμβατή.
205. Για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις βάσει της Συνθήκης, οι πληροφορίες πρέπει να είναι διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης. Οι πληροφορίες πρέπει να δημοσιεύονται σε κοινόχρηστο μορφότυπο δεδομένων λογιστικού φύλλου που επιτρέπει την αναζήτηση, την εξαγωγή, την καταφόρτωση και την εύκολη δημοσίευση στο διαδίκτυο, για παράδειγμα σε μορφότυπο CSV ή XML. Το ευρύ κοινό πρέπει να έχει πρόσβαση στον δικτυακό τόπο χωρίς περιορισμούς, μεταξύ άλλων και χωρίς προηγούμενη εγγραφή χρήστη.
206. Η Επιτροπή θα δημοσιεύει στον δικτυακό της τόπο τον σύνδεσμο προς τον δικτυακό τόπο για τις εθνικές ή περιφερειακές κρατικές ενισχύσεις που αναφέρεται στην παράγραφο 202.

⁽¹²⁰⁾ Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με την επιφύλαξη της αξιολόγησης της Επιτροπής, η ισχύς ενός μέτρου κουπονιών συνδεσιμότητας μπορεί να παραταθεί εάν αυτό αιτιολογείται δέοντως, υπό την προϋπόθεση ότι δεν αλλοιώνονται αδικαιολόγητα οι όροι των συναλλαγών, κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον.

⁽¹²¹⁾ Δημόσια αναζήτηση στη βάση δεδομένων «Διαφάνεια των Κρατικών Ενισχύσεων», η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=el>

⁽¹²²⁾ Εάν δεν υφίσταται τυπική απαίτηση για την υποβολή ετήσιας δήλωσης, η 31η Δεκεμβρίου του έτους για το οποίο χορηγήθηκε η ενίσχυση θα θεωρείται η ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης για σκοπούς καταχώρισης.

7.2. Υποβολή εκθέσεων

207. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1589 ⁽¹²³⁾ του Συμβουλίου και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής ⁽¹²⁴⁾, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις στην Επιτροπή για κάθε μέτρο ενίσχυσης που εγκρίνεται βάσει των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.
208. Εκτός από τις ετήσιες εκθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 207, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν ανά διετία στην Επιτροπή έκθεση η οποία περιέχει βασικές πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα ενίσχυσης που εγκρίνονται βάσει των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ.

7.3. Παρακολούθηση

209. Τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν λεπτομερή αρχεία σχετικά με όλα τα μέτρα ενίσχυσης. Τα εν λόγω αρχεία πρέπει να περιέχουν όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για να διαπιστωθεί ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις συμβατότητας που καθορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τα αρχεία αυτά επί 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και να τα παρέχουν στην Επιτροπή κατόπιν σχετικού αιτήματος.

8. ΣΧΕΔΙΟ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

210. Για να υπάρξουν όσο το δυνατόν λιγότερες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και των συναλλαγών, η Επιτροπή μπορεί να απαιτήσει την υπαγωγή καθεστώτων σε εκ των υστέρων αξιολόγηση, ώστε να εξακριβώσει α) αν έχουν επαληθευτεί οι παραδοχές και οι προϋποθέσεις στις οποίες βασίστηκε η απόφαση με την οποία η ενίσχυση κηρύχθηκε συμβατή· β) την αποτελεσματικότητα του μέτρου ενίσχυσης υπό το πρίσμα των προκαθορισμένων στόχων· γ) τις επιπτώσεις του μέτρου ενίσχυσης στις αγορές και τον ανταγωνισμό και ότι, καθ' όλη τη διάρκεια του καθεστώτος ενισχύσεων, δεν προκύπτουν αδικαιολόγητες στρεβλωτικές επιπτώσεις σε βάρος των συμφερόντων της Ένωσης ⁽¹²⁵⁾.
211. Εκ των υστέρων αξιολόγηση θα απαιτείται για καθεστώς με μεγάλους προϋπολογισμούς ενίσχυσης, ή τα οποία περιέχουν καινοτόμα χαρακτηριστικά, ή όταν προβλέπονται σημαντικές αλλαγές στην αγορά ή σημαντικές τεχνολογικές ή κανονιστικές αλλαγές. Σε κάθε περίπτωση, θα απαιτείται εκ των υστέρων αξιολόγηση για καθεστώς με προϋπολογισμό κρατικής ενίσχυσης ή λογιστικές δαπάνες άνω των 150 εκατ. EUR σε ένα δεδομένο έτος ή άνω των 750 εκατ. EUR για τη συνολική διάρκεια τους. Η συνολική διάρκεια των καθεστώτων περιλαμβάνει τη συνδυασμένη διάρκεια του καθεστώτος και κάθε προηγούμενου καθεστώτος που καλύπτει παρόμοιο στόχο και γεωγραφική περιοχή, αρχής γενομένης από τη δημοσίευση των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών. Λαμβανομένων υπόψη των στόχων της αξιολόγησης, και προκειμένου να μην επιβληθεί δυσανάλογη επιβάρυνση στα κράτη μέλη και σε μικρότερα έργα ενισχύσεων, εκ των υστέρων αξιολογήσεις απαιτούνται μόνο για καθεστώς ενισχύσεων με συνολική διάρκεια που υπερβαίνει τα 3 έτη, αρχής γενομένης από τη δημοσίευση των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.
212. Υπάρχει δυνατότητα απαλλαγής από την απαίτηση της εκ των υστέρων αξιολόγησης για καθεστώς ενισχύσεων τα οποία αποτελούν άμεσο διάδοχο καθεστώτων που καλύπτουν παρόμοιο στόχο και γεωγραφική περιοχή, που έχουν υποβληθεί σε αξιολόγηση και επί των οποίων έχει εκδοθεί τελική έκθεση αξιολόγησης σύμφωνα με το σχέδιο αξιολόγησης που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή και για οποία δεν έχουν προκύψει αρνητικά πορίσματα. Κάθε καθεστώς του οποίου η τελική έκθεση αξιολόγησης δεν συμμορφώνεται με το εγκεκριμένο σχέδιο αξιολόγησης πρέπει να αναστέλλεται με άμεση ισχύ.
213. Ο στόχος της αξιολόγησης είναι η επαλήθευση του αν έχουν εκπληρωθεί οι παραδοχές και προϋποθέσεις βάσει των οποίων κηρύχθηκε συμβατό το καθεστώς, ειδικότερα η αναγκαιότητα και η αποτελεσματικότητα του μέτρου ενίσχυσης με βάση τους γενικούς και ειδικούς στόχους του. Θα πρέπει επίσης να αξιολογείται ο αντίκτυπος του καθεστώτος στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές.
214. Όσον αφορά τα καθεστώς ενισχύσεων που υπόκεινται στην απαίτηση αξιολόγησης που αναφέρεται στην παράγραφο 211, τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν προσχέδιο αξιολόγησης, το οποίο θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αξιολόγησης του καθεστώτος από την Επιτροπή. Το σχέδιο πρέπει να κοινοποιείται:
- α) μαζί με το καθεστώς ενισχύσεων, εάν ο σχετικός προϋπολογισμός κρατικών ενισχύσεων του καθεστώτος υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR σε δεδομένο έτος ή τα 750 εκατ. EUR για τη συνολική του διάρκεια·
  - β) εντός 30 εργάσιμων ημερών από οποιαδήποτε σημαντική αλλαγή που οδηγεί σε αύξηση του προϋπολογισμού του καθεστώτος σε περισσότερα από 150 εκατ. EUR σε δεδομένο έτος ή 750 εκατ. EUR για τη συνολική διάρκεια του καθεστώτος·

⁽¹²³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 248 της 24.9.2015, σ. 9).

⁽¹²⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1).

⁽¹²⁵⁾ Βλ., για παράδειγμα, απόφαση C(2012) 8223 final της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2012, υπόθεση SA.33671 (2012/N) – Ηνωμένο Βασίλειο – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (ΕΕ C 16 της 19.1.2013, σ. 2).

- γ) στην περίπτωση καθεστώτων που δεν εμπίπτουν στα στοιχεία α) ή β), εντός 30 εργάσιμων ημερών μετά την εγγραφή σε επίσημους λογαριασμούς δαπανών του καθεστώτος που υπερβαίνουν τα 150 εκατ. EUR σε οποιοδήποτε έτος.
215. Το προσχέδιο αξιολόγησης πρέπει να είναι σύμφωνο με τις κοινές μεθοδολογικές αρχές που παρέχει η Επιτροπή ⁽¹²⁶⁾. Τα κράτη μέλη πρέπει να δημοσιεύουν το σχέδιο αξιολόγησης που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή.
216. Η εκ των υστέρων αξιολόγηση πρέπει να διενεργείται από εμπειρογνώμονα που είναι ανεξάρτητος από την αρχή χορήγησης της ενίσχυσης βάσει του σχεδίου αξιολόγησης. Κάθε αξιολόγηση πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον μία ενδιάμεση και μία τελική έκθεση αξιολόγησης. Τα κράτη μέλη πρέπει να δημοσιεύουν και τις δύο εκθέσεις.
217. Η τελική έκθεση αξιολόγησης πρέπει να υποβάλλεται εγκαίρως στην Επιτροπή ώστε να της παρέχεται η δυνατότητα να εκτιμήσει τυχόν παράταση του καθεστώτος ενίσχυσης και το αργότερο 9 μήνες πριν από τη λήξη του. Η περίοδος αυτή μπορεί να μειώνεται για καθεστώτα στα οποία η απαίτηση αξιολόγησης ενεργοποιείται κατά τα τελευταία 2 έτη εφαρμογής τους. Το ακριβές πεδίο εφαρμογής και η μεθοδολογία κάθε αξιολόγησης που πρόκειται να διενεργηθεί θα καθορίζονται στην απόφαση έγκρισης του καθεστώτος ενίσχυσης. Στην κοινοποίηση κάθε επακόλουθου μέτρου ενίσχυσης με παρόμοιο στόχο πρέπει να περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο λήφθηκαν υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.

9. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

218. Η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις αρχές που ορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές από την επόμενη μέρα της δημοσίευσής τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
219. Η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις αρχές που ορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές στις κοινοποιηθείσες ενισχύσεις για τις οποίες καλείται να λάβει απόφαση μετά την ημερομηνία δημοσίευσης των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, ακόμη και αν η ενίσχυση κοινοποιήθηκε πριν από την εν λόγω ημερομηνία.
220. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης ⁽¹²⁷⁾, η Επιτροπή θα εφαρμόζει στις παράνομες ενισχύσεις τους κανόνες που ίσχυαν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις αρχές που ορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές σε περίπτωση χορήγησης παράνομης ενίσχυσης μετά την ημερομηνία δημοσίευσής τους.
221. Η Επιτροπή προτείνει στα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 108 παράγραφος 1 της Συνθήκης, τα ακόλουθα κατάλληλα μέτρα:
- α) τα κράτη μέλη πρέπει να τροποποιήσουν, εφόσον απαιτείται, τα οικεία υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων προκειμένου να τα εναρμονίσουν με την ενότητα 7.1 των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών, εντός 12 μηνών από τη δημοσίευσή τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*:
- β) τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατυπώσουν τη ρητή και άνευ όρων συναίνεσή τους όσον αφορά τα προτεινόμενα στο στοιχείο α) κατάλληλα μέτρα (συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων) εντός 2 μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Εάν δεν λάβει απάντηση εντός των 2 μηνών, η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν συμφωνεί με τα προταθέντα μέτρα.

⁽¹²⁶⁾ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Κοινή μεθοδολογία για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων, 28 Μαΐου 2014 (SWD (2014) 179 final), ή οποιοδήποτε διάδοχο έγγραφο.

⁽¹²⁷⁾ ΕΕ C 119 της 22.5.2002, σ. 22.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Χαρτογράφηση των δικτύων σταθερής και κινητής πρόσβασης — βέλτιστες πρακτικές που αναφέρονται στην ενότητα 5.2.2.4.1 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών**1. Πεδίο εφαρμογής**

Στο παρόν παράρτημα περιγράφονται οι βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας χαρτογράφησης για τη στήριξη των παρεμβάσεων κρατικής ενίσχυσης για την ανάπτυξη δικτύων σταθερής και κινητής πρόσβασης.

Στόχος του παρόντος παραρτήματος είναι να βοηθηθούν τα κράτη μέλη στον σχεδιασμό μιας διαφανούς μεθοδολογίας για τη συλλογή και την αξιολόγηση πληροφοριών σχετικά με τη διαθεσιμότητα και τις επιδόσεις των δικτύων.

Το παρόν παράρτημα αποτελεί συνέχεια αλλά και συμπλήρωμα, για τους σκοπούς των κρατικών ενισχύσεων, της μεθοδολογίας που αναπτύσσεται σύμφωνα με το άρθρο 22 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ και των κατευθυντήριων γραμμών εφαρμογής του Φορέα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC) σχετικά με τις γεωγραφικές έρευνες για την ανάπτυξη δικτύων ⁽²⁾.

Στο παρόν παράρτημα ορίζονται, για τα δίκτυα σταθερής πρόσβασης και για τα δίκτυα κινητής και σταθερής ασύρματης πρόσβασης, βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τα εξής:

- α) τα κριτήρια για τη χαρτογράφηση των επιδόσεων των δικτύων·
- β) τις πληροφορίες που μπορούν να συλλέγουν οι αρμόδιες δημόσιες αρχές για να επαληθεύσουν την ακρίβεια των παρεχόμενων πληροφοριών·
- γ) τις πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις υποδομές που μπορούν να ζητούν οι αρμόδιες δημόσιες αρχές από τους φορείς εκμετάλλευσης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όταν αυτό είναι δέοντως αιτιολογημένο για τη διενέργεια διεξοδικής αξιολόγησης ⁽³⁾.

2. χαρτογράφηση των δικτύων σταθερής πρόσβασης**2.1. Κριτήρια για τη χαρτογράφηση των επιδόσεων των δικτύων σταθερής πρόσβασης**

Σύμφωνα με την παράγραφο 73(α) των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, τα κράτη μέλη πρέπει να αξιολογούν τις επιδόσεις των δικτύων εκφραζόμενες τουλάχιστον σε όρους ταχυτήτων καταφόρτωσης και αναφόρτωσης που είναι ή θα είναι διαθέσιμες στους τελικούς χρήστες υπό συνθήκες περιόδου αιχμής.

Ως συνθήκες περιόδου αιχμής, όπως ορίζονται στην παράγραφο 19(ια) των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, θα πρέπει να νοούνται οι συνθήκες που υφίστανται κάθε φορά που τουλάχιστον το 10 % των χρηστών ⁽⁴⁾ μεταδίδουν ταυτόχρονα, με την ονομαστική ταχύτητα αιχμής ⁽⁵⁾ που παρέχει ο φορέας εκμετάλλευσης σε καθέναν από αυτούς, τόσο σε επόμενο όσο και σε προηγούμενο στάδιο, το οποίο αντιστοιχεί στον συνήθη ορισμό της αναλογίας υπερκάλυψης (oversubscription) ⁽⁶⁾.

2.2. Πληροφορίες για σκοπούς επαλήθευσης

Για να περιοριστούν οι κίνδυνοι καιροσκοπικής συμπεριφοράς των ενδιαφερόμενων μερών και να διασφαλιστεί ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι επαρκείς, έχουν συνοχή και είναι αξιόπιστες, προκειμένου να αποφευχθεί η καθυστέρηση στην παροχή υπηρεσιών στην περιοχή-στόχο, οι αρμόδιες δημόσιες αρχές που διενεργούν τη διαδικασία χαρτογράφησης μπορούν να αποφασίσουν να ζητήσουν από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δίκτυά τους για σκοπούς επαλήθευσης.

Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές μπορούν να ζητήσουν από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν την πλήρη περιγραφή της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των επιτευξιμών επιδόσεών τους, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξής:

- α) της τεχνολογίας δικτύου πρόσβασης που χρησιμοποιήθηκε (FTTH, FTTB, ADSL, VDSL, VDSL + διανυσμάτωση, DOCSIS.x κ.λπ.), με πλήρη προδιαγραφή του αντίστοιχου προτύπου·

⁽¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (ΕΕ L 321 της 17.12.2018, σ. 36).

⁽²⁾ BoR (20) 42 και σχετικό BoR (21) 82.

⁽³⁾ Οι εν λόγω πληροφορίες μπορεί να υπόκεινται σε εμπιστευτική μεταχείριση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, κατά περίπτωση.

⁽⁴⁾ Αυτό περιλαμβάνει τόσο τους συνδεδεμένους όσο και τους δυνητικούς χρήστες.

⁽⁵⁾ Πρόκειται για την ταχύτητα αιχμής που περιλαμβάνεται στις συμβάσεις των τελικών χρηστών.

⁽⁶⁾ Η ίδια υποδομή δικτύου μπορεί να παρέχει διαφορετικά επίπεδα επιδόσεων στους τελικούς χρήστες ανάλογα με τον αριθμό των χρηστών που είναι συνδεδεμένοι με πολυπλεξία σε ζεύξεις συμφόρησης και με τις ονομαστικές ταχύτητες τους. Οι επιδόσεις εξαρτώνται από τον αριθμό των χρηστών που είναι ταυτόχρονα ενεργοί (ο οποίος είναι υψηλότερος σε συνθήκες περιόδου αιχμής). Η εν λόγω «απολαβή στατιστικής πολυπλεξίας» (τουλάχιστον 10 %, δηλαδή επίπεδο δραστηριότητας 1:10) απαιτεί επίσης να χρησιμοποιούνται από τους φορείς εκμετάλλευσης επαρκώς ακριβή μοντέλα κατανομής της κίνησης των χρηστών.

- β) της τοπολογίας του δικτύου (για παράδειγμα P2P ή P2MP), συμπεριλαμβανομένου απλουστευμένου γραφήματος που αντικατοπτρίζει τη φυσική διάταξη των καλωδίων/ινών (για παράδειγμα, τοπολογία δένδρου σε GPON).
- γ) των ζευξέων συμφόρησης στην τοπολογία του δικτύου, οι οποίες ορίζονται ως τα τμήματα του δικτύου με τη μεγαλύτερη απολαβή στατιστικής πολυπλεξίας, συμπεριλαμβανομένων σαφών πληροφοριών σχετικά είτε i) με την αναλογία υπερκάλυψης που χρησιμοποιείται για τη διαστασιολόγηση μιας τέτοιας ζεύξης (για παράδειγμα στο δίκτυο οπισθόζευξης) είτε ii) με τη διαδικασία σχεδιασμού χωρητικότητας που πραγματοποιήθηκε για τις εν λόγω ζεύξεις συμφόρησης. Σε κάθε περίπτωση, η δημόσια αρχή μπορεί να ζητήσει στατιστικό χαρακτηρισμό της επιτεύξιμης ταχύτητας για έναν τελικό χρήστη (για παράδειγμα της μέσης ή τυπικής ταχύτητας ή της πιθανότητας επίτευξης της ονομαστικής ταχύτητας που πρέπει να παρέχεται στον τελικό χρήστη ανά πάσα στιγμή, με αναφορά των παραδοχών του μοντέλου χρήστη).

2.3. Πληροφορίες για σκοπούς διεξοδικής επαλήθευσης

Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές μπορούν να αποφασίσουν να ζητήσουν από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία του δικτύου και τις θέσεις τους για σκοπούς διεξοδικής επαλήθευσης, για παράδειγμα για την επανεξέταση της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των επιδόσεων που υποβλήθηκαν.

Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες δημόσιες αρχές μπορούν να ζητήσουν από τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με το τμήμα πρόσβασης του σταθερού δικτύου, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξής:

- α) της θέσης των κυτίων και της απόστασης καλωδίωσης από το κυτίο έως την κατοικία·
- β) σαφών πληροφοριών σχετικά με τους υπολογισμούς του προϋπολογισμού ζεύξης (για παράδειγμα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η στάθμη ισχύος του λαμβανόμενου σήματος αντιστοιχίζεται σε δυφιακό ρυθμό, τα χρησιμοποιούμενα περιθώρια προϋπολογισμού ζεύξης κ.λπ.). Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές μπορούν να ζητήσουν από τους φορείς εκμετάλλευσης να υποβάλουν όλους τους εφαρμοστέους προϋπολογισμούς ζεύξης που χρησιμοποιήθηκαν για τον σχεδιασμό και τη διαστασιολόγηση των υπηρεσιών δικτύου, με τις βασικές παραμέτρους τους, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της μεθοδολογίας που ακολούθησε ο φορέας εκμετάλλευσης για την κατάρτιση του προϋπολογισμού ζεύξης και του σκεπτικού του.

3. ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΘΕΡΗΣ ΑΣΥΡΜΑΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

3.1. Κριτήρια για τη χαρτογράφηση των επιδόσεων των δικτύων κινητής και σταθερής ασύρματης πρόσβασης

Για τους σκοπούς αυτής της μεθόδου χαρτογράφησης, το κράτος μέλος θα πρέπει να ζητεί από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υπολογίζουν τις επιδόσεις του δικτύου τους με βάση τις ακόλουθες αρχές:

- α) να χρησιμοποιούν τις βέλτιστες πρακτικές του κλάδου ⁽⁷⁾, με συνεκτίμηση όλων των σημαντικών επιδράσεων στην ασύρματη διάδοση σημάτων ⁽⁸⁾.
- β) να βασίζονται στον υπολογισμό σε πιθανότητα ⁽⁹⁾ επίτευξης των δηλωθέντων επιδόσεων στο άκρο της κυψέλης της τάξης του 95 % και, σε κάθε περίπτωση, σε πιθανότητα επίτευξης των δηλωθέντων επιδόσεων σε καθένα από τα σημεία του πλέγματος όχι μικρότερη από 95 %, λαμβανομένων υπόψη πιθανών διακυμάνσεων στις συνθήκες διάδοσης λόγω τυχαίων επιδράσεων και πιθανών διακυμάνσεων μεταξύ των σημείων εντός της εξεταζόμενης περιοχής (σε επίπεδο διεύθυνσης ή βάσει πλεγμάτων μέγιστων διαστάσεων 100 × 100 μέτρων).
- γ) να εκλαμβάνουν τις συνθήκες περιόδου αιχμής ως εξής:
- i) για κινητά δίκτυα, ονομαστικό φορτίο κυψέλης ⁽¹⁰⁾ τουλάχιστον 50 % ή υψηλότερο στην περίπτωση που η κίνηση κατά την περίοδο αιχμής είναι σημαντικά υψηλότερη·

⁽⁷⁾ Ως βέλτιστες πρακτικές του κλάδου νοούνται παράμετροι μοντελοποίησης, εργαλεία, σχεδιασμός και όρια σφάλματος που χρησιμοποιούνται συνήθως στον σχεδιασμό συστημάτων και δραστηριοτήτων ασύρματων επικοινωνιών και τα οποία μπορούν να θεωρηθούν επαρκώς αξιόπιστα και ορθά από εμπειρογνώμονες του κλάδου εφόσον κληθούν να επαληθεύσουν τη μεθοδολογία.

⁽⁸⁾ Όπως το έδαφος, τα κτίρια και τα παρασιτικά σήματα κατά την πρόβλεψη της ισχύος λαμβανόμενου σήματος.

⁽⁹⁾ Ως «πιθανότητα στο άκρο της κυψέλης» νοείται η πιθανότητα να επιτευχθούν οι ελάχιστες επιδόσεις στο απώτερο άκρο της περιοχής κάλυψης (μέγιστη δηλωθείσα απόσταση κάλυψης στην εξεταζόμενη περιοχή). Ο υπολογισμός πρέπει να βασίζεται σε ρεαλιστικές προσομοιώσεις διάδοσης, υπολογισμούς προϋπολογισμού ζεύξης και επαρκή περιθώρια.

⁽¹⁰⁾ Ως «φορτίο κυψέλης» (cell loading) νοείται το μέσο ποσοστό των πόρων ενός σταθμού βάσης που χρησιμοποιείται από τους τελικούς χρήστες σε σχέση με συγκεκριμένη υπηρεσία.

- ii) για δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης, οι αναμενόμενες ρεαλιστικές συνθήκες κίνησης σε περιόδους αιχμής θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του κατάλληλου φορτίου κυψέλης για τους υπολογισμούς ⁽¹¹⁾.
  - δ) να αναφέρουν τις επιδόσεις ανά τελικό χρήστη και με βάση εξωτερικές κεραίες. Εάν πολλοί τελικοί χρήστες χρησιμοποιούν από κοινού μια κεραία λήψης, οι συνολικές επιδόσεις θα πρέπει να θεωρούνται εξίσου κατανεμημένες μεταξύ των τελικών χρηστών ⁽¹²⁾.
  - ε) να αναφέρουν τις επιδόσεις ανά τεχνολογία και ανά συχνότητα λειτουργίας σε περίπτωση κάλυψης με χρήση πολλών τεχνολογιών ⁽¹³⁾ και πολλών συχνοτήτων ⁽¹⁴⁾, λαμβανομένου υπόψη του εύρους ζώνης που είναι πραγματικά διαθέσιμο ανά συχνότητα. Τυχόν χρήση μη αδειοδοτημένων συχνοτήτων θα πρέπει να αναφέρεται σαφώς.
- Κατά την παροχή πληροφοριών στην αιτούσα αρχή, οι φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει να εξετάζουν ιδίως:
- α) τον τύπο ⁽¹⁵⁾ οπισθόζευξης και τη χωρητικότητά της για κάθε σταθμό βάσης ⁽¹⁶⁾.
  - β) για δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης, τον αριθμό των εγκαταστάσεων που εξυπηρετήθηκαν και μπορούν να εξυπηρετηθούν σε κάθε υπολογιζόμενο πλέγμα.

3.2. Πληροφορίες για σκοπούς επαλήθευσης

Για να περιοριστούν οι κίνδυνοι καιροσκοπικής συμπεριφοράς των ενδιαφερόμενων μερών και να διασφαλιστεί ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι επαρκείς, έχουν συνοχή και είναι αξιόπιστες, προκειμένου να αποφευχθεί η καθυστέρηση της παροχής υπηρεσιών στην περιοχή-στόχο, οι αρμόδιες δημόσιες αρχές που διενεργούν τη διαδικασία χαρτογράφησης μπορούν να αποφασίσουν να ζητήσουν από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν περαιτέρω πληροφορίες για σκοπούς επαλήθευσης.

Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές μπορούν, επομένως, να ζητήσουν από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν την πλήρη περιγραφή της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των οικείων χαρτών κάλυψης, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξής:

- α) των μοντέλων διάδοσης και των βασικών παραμέτρων για την προσομοίωση της διάδοσης·
- β) γενικών πληροφοριών για τα στοιχεία του δικτύου και ειδικότερα για τις κεραίες (για παράδειγμα ισχύς μετάδοσης, τεχνολογία MIMO, τοποθεσίες κεραίων)·
- γ) βασικών πληροφοριών σχετικά με τον υπολογισμό του προϋπολογισμού ζεύξης (για παράδειγμα τον τρόπο με τον οποίο η στάθμη ισχύος του λαμβανόμενου σήματος αντιστοιχίζεται σε δυφιακό ρυθμό, τα χρησιμοποιούμενα περιθώρια προϋπολογισμού ζεύξης κ.λπ.). Τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να παρέχουν όλους τους εφαρμοστέους προϋπολογισμούς ζεύξης που χρησιμοποιήθηκαν για τον σχεδιασμό και τη διαστασιολόγηση των υπηρεσιών δικτύου, με τις βασικές παραμέτρους τους, συμπεριλαμβανομένης επίσης περιγραφής του τρόπου με τον οποίο το ενδιαφερόμενο μέρος κατήρτισε τον προϋπολογισμό ζεύξης και του σκεπτικού του·
- δ) της θέσης των τοποθεσιών κυψέλης·
- ε) των χαρακτηριστικών της οπισθόζευξης.

3.3. Πληροφορίες για σκοπούς διεξοδικής επαλήθευσης

Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές μπορούν να αποφασίσουν να ζητήσουν από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία του δικτύου και τις θέσεις τους για σκοπούς διεξοδικής επαλήθευσης, για παράδειγμα για την επανεξέταση της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των επιδόσεων που υποβλήθηκαν. Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες δημόσιες αρχές μπορούν να ζητήσουν από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δίκτυά τους, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξής:

- α) του αριθμού πομπών σε κάθε τοποθεσία·
- β) της απόστασης των εν λόγω πομπών από το έδαφος·

⁽¹¹⁾ Εάν δεν χρησιμοποιείται εκτίμηση της κίνησης αιχμής, θα πρέπει να χρησιμοποιείται ονομαστικό φορτίο κυψέλης της τάξης του 90 % για σταθερή ασύρματη πρόσβαση. Το υψηλότερο φορτίο κυψέλης στην περίπτωση της σταθερής ασύρματης πρόσβασης (σε σύγκριση με τα κινητά δίκτυα) αντικατοπτρίζει το αναμενόμενο διαφορετικό μοτίβο χρήσης που συνεπάγεται μεγαλύτερο ανταγωνισμό για τη χρήση των κοινών πόρων του σταθμού βάσης εξυπηρέτησης.

⁽¹²⁾ Σε δίκτυα σταθερής ασύρματης πρόσβασης, αυτό μπορεί να ισχύει στην περίπτωση κοινόχρηστων κεραίων που βρίσκονται στη στέγη μιας πολυκατοικίας.

⁽¹³⁾ Οι τεχνολογίες περιλαμβάνουν: τεχνολογίες 3G UMTS και HSPA· τεχνολογίες 4G LTE ή LTE-Advanced· τεχνολογίες 5G, είτε στην έκδοση 3GPP Release 15 [μη αυτοδύναμο New Radio (NR) (με κεντρικό δίκτυο 4G)] είτε στην έκδοση αυτοδύναμου NR (με εγγενές κεντρικό δίκτυο 5G) και περαιτέρω εξελίξεις (όπως η έκδοση 3GPP Release 16). Συνιστάται στη δημόσια αρχή να συλλέγει πληροφορίες σχετικά με τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες που βασίζονται στο 3GPP (τουλάχιστον τα επίπεδα έκδοσης 3GPP).

⁽¹⁴⁾ Με τον τρόπο αυτόν διαχωρίζονται οι ζώνες συχνοτήτων κάτω των 6 GHz και οι ζώνες συχνοτήτων φάσματος χιλιοστών, δεδομένου ότι χρησιμοποιούνται συχνά για διαφορετικές κατηγορίες υπηρεσιών.

⁽¹⁵⁾ Οπτικές ίνες, Ethernet με καλώδια χαλκού κατηγορίας φορέα, ασύρματο κ.λπ.

⁽¹⁶⁾ Στην περίπτωση σύνδεσης οπτικών ινών, αυτή κανονικά μπορεί να θεωρείται επαρκής.

- γ) του αριθμού τομέων σε κάθε τοποθεσία κυψέλης·
  - δ) της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται στους πομπούς, συμπεριλαμβανομένων της διάταξης MIMO και του διαθέσιμου εύρους ζώνης καναλιών·
  - ε) της ενεργού ιστροπικής ισχύος μετάδοσης που χρησιμοποιείται από κάθε πομπό.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Πληροφορίες που πρέπει να δημοσιεύονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 202(β) των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών

Στις πληροφορίες σχετικά με τις μεμονωμένες ενισχύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 202(β) των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, πρέπει να περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ⁽¹⁾:

- α) ταυτότητα του δικαιούχου μεμονωμένης ενίσχυσης:
  - i) όνομα·
  - ii) αναγνωριστικό ταυτότητας του δικαιούχου της ενίσχυσης·
- β) είδος του δικαιούχου της ενίσχυσης τη στιγμή της αίτησης:
  - i) ΜΜΕ·
  - ii) μεγάλη επιχείρηση·
- γ) περιφέρεια στην οποία βρίσκεται ο δικαιούχος της ενίσχυσης, σε επίπεδο NUTS II ή χαμηλότερο·
- δ) κύριος τομέας ή δραστηριότητα του δικαιούχου της ενίσχυσης για τη συγκεκριμένη ενίσχυση, που προσδιορίζεται από την ομάδα NACE (τριψήφιος αριθμητικός κωδικός) ⁽²⁾·
- ε) στοιχείο ενίσχυσης, εκφρασμένο στο ακέραιο στο εθνικό νόμισμα. Αναφορικά με καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, οι πληροφορίες για τα ποσά των μεμονωμένων ενισχύσεων ⁽³⁾ μπορούν να παρέχονται εντός των ακόλουθων κλιμάκων (σε εκατ. EUR):
  - [0,1-0,5]·
  - [0,5-1]·
  - [1-2]·
  - [2-5]·
  - [5-10]·
  - [10-30]·
  - [30-60]·
  - [60-100]·
  - [100-250]·
  - [250 και άνω]·
- στ) εάν διαφέρει από το στοιχείο ενίσχυσης, το ονομαστικό ποσό της ενίσχυσης, εκφρασμένο στο ακέραιο στο εθνικό νόμισμα ⁽⁴⁾·
- ζ) μέσο ενίσχυσης ⁽⁵⁾:
  - i) επιχορήγηση / επιδότηση επιτοκίου / διαγραφή χρέους·
  - ii) δάνειο / επιστρεπτές προκαταβολές / επιστρεπτέα επιχορήγηση·
  - iii) εγγύηση·
  - iv) φορολογικό πλεονέκτημα ή φοροαπαλλαγή·

⁽¹⁾ Με εξαίρεση τα επιχειρηματικά απόρρητα και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και με την επιφύλαξη της σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής [ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το επαγγελματικό απόρρητο στις αποφάσεις για τις κρατικές ενισχύσεις, C(2003) 4582, (ΕΕ C 297 της 9.12.2003, σ. 6)].

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE—αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς (ΕΕ L 393 της 30.12.2006, σ. 1).

⁽³⁾ Το ποσό που πρέπει να δημοσιεύεται είναι το μέγιστο επιτρεπόμενο φορολογικό πλεονέκτημα και όχι το ποσό που αφαιρείται κατ' έτος (για παράδειγμα, στο πλαίσιο πίστωσης φόρου, δημοσιεύεται η μέγιστη επιτρεπόμενη πίστωση φόρου και όχι το πραγματικό ποσό, το οποίο θα μπορούσε να εξαρτάται από τα φορολογητέα έσοδα και να ποικίλλει κάθε έτος).

⁽⁴⁾ Ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ή, κατά περίπτωση, το ποσό της επένδυσης. Για ενισχύσεις λειτουργίας, μπορεί να παρέχεται το ετήσιο ποσό ενίσχυσης ανά δικαιούχο ενίσχυσης. Για τα φορολογικά καθεστώτα, το ποσό αυτό μπορεί να παρέχεται βάσει των κλιμάκων που προβλέπονται στο σημείο ε) του παρόντος παραρτήματος. Το ποσό που πρέπει να δημοσιεύεται είναι το μέγιστο επιτρεπόμενο φορολογικό πλεονέκτημα και όχι το ποσό που αφαιρείται κάθε έτος (για παράδειγμα, στο πλαίσιο πίστωσης φόρου, δημοσιεύεται η μέγιστη επιτρεπόμενη πίστωση φόρου και όχι το πραγματικό ποσό, το οποίο θα μπορούσε να εξαρτάται από τα φορολογητέα έσοδα και να ποικίλλει κάθε έτος).

⁽⁵⁾ Εάν η ενίσχυση χορηγείται μέσω πολλαπλών μέσων ενίσχυσης, το ποσό της ενίσχυσης διευκρινίζεται ανά μέσο.

- ν) χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου·
  - vi) άλλο (να διευκρινιστεί)·
  - vii) ημερομηνία χορήγησης και ημερομηνία δημοσίευσης·
  - viii) στόχος της ενίσχυσης·
  - η) ταυτότητα της χορηγούσας αρχής ή των χορηγουσών αρχών·
  - θ) κατά περίπτωση, ονομασία της εντεταλμένης οντότητας και ονομασίες των επιλεγμένων ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών·
  - ι) στοιχεία αναφοράς του μέτρου ενίσχυσης, όπως ορίζονται στην απόφαση που εγκρίνεται βάσει των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 217 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών

Η έκθεση που αναφέρεται στην παράγραφο 217 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών πρέπει να περιλαμβάνει, για τη σχετική περίοδο αναφοράς και για κάθε μεμονωμένο έργο που υλοποιείται κατ' εφαρμογή μέτρου ενίσχυσης που εγκρίνεται βάσει των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) το όνομα του δικαιούχου ή των δικαιούχων της ενίσχυσης·
- β) το συνολικό κόστος (ή το εκτιμώμενο συνολικό κόστος) του έργου και το μέσο κόστος ανά εξυπηρετούμενη εγκατάσταση·
- γ) το χορηγηθέν ποσό ενίσχυσης και τις δαπάνες ενισχύσεων·
- δ) την ένταση της ενίσχυσης·
- ε) τις πηγές δημόσιας χρηματοδότησης·
- στ) τα ποσοστά και τους αριθμούς κάλυψης πριν από και μετά την κρατική παρέμβαση·
- ζ) για έργα που στηρίζουν την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων:
  - i) την ημερομηνία κατά την οποία το δίκτυο τέθηκε σε χρήση·
  - ii) την τεχνολογία που αναπτύχθηκε στο χρηματοδοτούμενο με δημόσιους πόρους δίκτυο·
  - iii) τις ταχύτητες αναφόρτωσης και καταφόρτωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών·
  - iv) τα προσφερόμενα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των όρων πρόσβασης και των τιμών / της μεθοδολογίας τιμολόγησης·
  - v) τα προϊόντα χονδρικής πρόσβασης που ζητήθηκαν βάσει εύλογης ζήτησης, εφόσον υπάρχουν, και την επεξεργασία των εν λόγω αιτημάτων·
  - vi) τον αριθμό αιτούντων πρόσβαση και των παρόχων υπηρεσιών που χρησιμοποιούν προϊόντα χονδρικής πρόσβασης·
  - vii) τις λιανικές τιμές πριν από και μετά την εφαρμογή του μέτρου·
  - viii) τον αριθμό εγκαταστάσεων που εξυπηρετούνται από τη χρηματοδοτούμενη με δημόσιους πόρους υποδομή·
  - ix) τα ποσοστά αφομοίωσης·
- η) για έργα που στηρίζουν την αφομοίωση ευρυζωνικών υπηρεσιών, όπως συστήματα κουπονιών:
  - i) τη διάρκεια του μέτρου ενίσχυσης·
  - ii) την αξία ή τις αξίες των κουπονιών·
  - iii) τον τύπο των συνδρομών/υπηρεσιών που υποστηρίζονται, μεταξύ άλλων υπό μορφή συσκευών πελατών, καθώς και καλωδίωσης εντός κτιρίου και/ή καλωδίων διασύνδεσης εξοπλισμού σε ιδιωτικό τομέα·
  - iv) τα ποσοστά αφομοίωσης πριν και μετά την εφαρμογή του μέτρου και τον αριθμό τελικών χρηστών που έχουν επωφεληθεί από το μέτρο ενίσχυσης (ανά κατηγορία, για παράδειγμα μεμονωμένοι τελικοί χρήστες ή MME, και ανά είδος υποστηριζόμενων συνδρομών/υπηρεσιών)·
  - v) τον αριθμό επιλέξιμων παρόχων ευρυζωνικών υπηρεσιών·
  - vi) τον αριθμό παρόχων ευρυζωνικών υπηρεσιών που πράγματι επωφελήθηκαν από το μέτρο ενίσχυσης·
  - vii) την εξέλιξη της θέσης των φορέων εκμετάλλευσης στην αγορά ανά είδος υποστηριζόμενων συνδρομών/υπηρεσιών, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών υποδομών και τεχνολογιών (FTTH, FTTC, DOCSIS, σταθερή ασύρματη πρόσβαση κ.λπ.)·
  - viii) τις τιμές χονδρικής και λιανικής πριν από και μετά την εφαρμογή του μέτρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Τυπικές παρεμβάσεις για τη στήριξη της ευρυζωνικότητας

Στην πρακτική που εφαρμόζει στις υποθέσεις που εξετάζει, η Επιτροπή έχει παρατηρήσει ορισμένους μηχανισμούς χρηματοδότησης που χρησιμοποιούνται από αρκετά κράτη μέλη για την προώθηση της ανάπτυξης ευρυζωνικών συνδέσεων, οι οποίοι κατά κανόνα ισοδυναμούν με κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Η ακόλουθη περιγραφή μοντέλων τυπικών παρεμβάσεων είναι ενδεικτική και όχι εξαντλητική, διότι οι δημόσιες αρχές μπορούν να αναπτύξουν διαφορετικούς τρόπους στήριξης της ανάπτυξης ευρυζωνικών συνδέσεων ή να αποκλίνουν από τα περιγραφόμενα μοντέλα.

- 1) Μοντέλο χρηματοδότησης της διαφοράς: Στο πλαίσιο του μοντέλου χρηματοδότησης της διαφοράς⁽¹⁾, τα κράτη μέλη⁽²⁾ στηρίζουν την ανάπτυξη σταθερών ή κινητών δικτύων παρέχοντας άμεσες χρηματικές επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις σε επενδυτές ευρυζωνικών συνδέσεων⁽³⁾ για τον σχεδιασμό, την κατασκευή, τη διαχείριση και την εμπορική εκμετάλλευση ενός δικτύου, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός εύλογου κέρδους. Στο μοντέλο χρηματοδότησης της διαφοράς, ως εύλογο κέρδος προσδιορίζεται το ποσοστό απόδοσης επί του κεφαλαίου που θα απαιτούσε ένας επενδυτής, λαμβανομένων υπόψη του επιπέδου κινδύνου ειδικά για τον ευρυζωνικό τομέα και του είδους των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το απαιτούμενο ποσοστό απόδοσης επί του κεφαλαίου προσδιορίζεται συνήθως με βάση το μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου (ΜΣΚΚ). Για τον προσδιορισμό του εύλογου κέρδους, τα κράτη μέλη συνήθως θεσπίζουν κριτήρια παροχής κινήτρων, ιδίως σε συνάρτηση με την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας και τη βελτίωση της παραγωγικότητας. Όσες μορφές επιβράβευσης συνδέονται με βελτιώσεις της παραγωγικότητας καθορίζονται σε επίπεδο το οποίο επιτρέπει την ισορροπημένη κατανομή των εν λόγω βελτιώσεων μεταξύ του επενδυτή ευρυζωνικών συνδέσεων και του κράτους μέλους και/ή των τελικών χρηστών. Στο πλαίσιο του μοντέλου χρηματοδότησης της διαφοράς, η υποδομή που κατασκευάζεται συνήθως ανήκει εξ ολοκλήρου στον δικαιούχο της ενίσχυσης ο οποίος φέρει τους κινδύνους που συνδέονται με την κατασκευή νέας υποδομής και με την προσέλκυση επαρκούς αριθμού πελατών.
- 2) Μοντέλο στήριξης σε είδος: Τα κράτη μέλη στηρίζουν την ανάπτυξη σταθερών ή κινητών ευρυζωνικών συνδέσεων θέτοντας στη διάθεση των φορέων εκμετάλλευσης ευρυζωνικών δικτύων υφιστάμενες ή νεότευκτες υποδομές. Η στήριξη αυτή λαμβάνει πολλές μορφές και η πιο συνηθισμένη είναι η παροχή από τα κράτη μέλη παιητικής ευρυζωνικής υποδομής, μέσω της εκτέλεσης έργων πολιτικού μηχανικού (για παράδειγμα μέσω της εκσκαφής ενός δρόμου) ή της τοποθέτησης αγωγών ή ανενεργών οπτικών ινών, ή της παροχής πρόσβασης σε υφιστάμενη υποδομή (για παράδειγμα, αγωγούς, πυλώνες ή πύργους).
- 3) Μοντέλο άμεσων επενδύσεων: Τα κράτη μέλη κατασκευάζουν ένα σταθερό ή κινητό δίκτυο και το εκμεταλλεύονται απευθείας μέσω κλάδου της δημόσιας διοίκησης ή μέσω δημόσιου φορέα εκμετάλλευσης⁽⁴⁾. Το χρηματοδοτούμενο με κρατικούς πόρους δίκτυο συχνά λειτουργεί ως δίκτυο αμιγώς χονδρικής πρόσβασης το οποίο διατίθεται σε παρόχους λιανικών ευρυζωνικών υπηρεσιών χωρίς διακρίσεις.
- 4) Μοντέλο παραχωρησιούχου: Τα κράτη μέλη χρηματοδοτούν την ανάπτυξη ενός σταθερού ή κινητού ευρυζωνικού δικτύου, το οποίο παραμένει υπό δημόσια ιδιοκτησία, ενώ η λειτουργία του προσφέρεται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής σε πάροχο ηλεκτρονικών επικοινωνιών για σκοπούς διαχείρισης και εμπορικής εκμετάλλευσής του. Το δίκτυο μπορεί να βρίσκεται υπό τη διαχείριση φορέα εκμετάλλευσης ευρυζωνικού δικτύου μόνο για την παροχή υπηρεσιών χονδρικής ή, εναλλακτικά, για την παροχή υπηρεσιών τόσο χονδρικής όσο και λιανικής.

⁽¹⁾ Η «χρηματοδότηση της διαφοράς» αναφέρεται γενικά στη διαφορά μεταξύ του επενδυτικού κόστους και των αναμενόμενων κερδών.

⁽²⁾ Αυτό περιλαμβάνει κάθε δημόσια αρχή.

⁽³⁾ Ο όρος «επενδυτές» αναφέρεται σε επιχειρήσεις ή φορείς εκμετάλλευσης ευρυζωνικών δικτύων που επενδύουν στην κατασκευή και στην ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών.

⁽⁴⁾ Απόφαση C(2011) 7285 τελικό της Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 2011, υπόθεση N 330/2010 — Γαλλία — Programme national «Très Haut Débit» — Volet B (EE C 364 της 14.12.2011, σ. 2), που κάλυπτε διάφορους τρόπους παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένου εκείνου βάσει του οποίου οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να θέτουν σε λειτουργία δικά τους ευρυζωνικά δίκτυα τα οποία εκμεταλλεύονται δι' αυτεπιστασίας.

IV

(Πληροφορίες)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ανακοίνωση προς τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τις οντότητες και τους φορείς που υπόκεινται στα περιοριστικά μέτρα τα οποία προβλέπονται στην απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/193 του Συμβουλίου, και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 269/2014 του Συμβουλίου, όπως εφαρμόζεται με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2023/192 του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας

(2023/C 36/02)

Οι ακόλουθες πληροφορίες τίθενται υπόψη των φυσικών ή νομικών προσώπων, των οντοτήτων ή των φορέων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/193 του Συμβουλίου ⁽²⁾, και στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 του Συμβουλίου ⁽³⁾, όπως εφαρμόζεται με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2023/192 του Συμβουλίου ⁽⁴⁾ σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014, τα εν λόγω φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οντότητες και φορείς πρέπει να αναφέρουν, πριν από την 1η Σεπτεμβρίου 2022 ή εντός έξι εβδομάδων από την ημερομηνία καταχώρισής τους στο παράρτημα I, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι μεταγενέστερη, τα κεφάλαια ή τους οικονομικούς πόρους εντός της δικαιοδοσίας κράτους μέλους που βρίσκονται στην ιδιοκτησία, στην κατοχή ή υπό τον έλεγχο τους στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται τα εν λόγω κεφάλαια ή οι εν λόγω οικονομικοί πόροι. Πρέπει να συνεργάζονται με την αρμόδια εθνική αρχή σε κάθε έλεγχο των εν λόγω πληροφοριών. Η μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις αυτές θεωρείται καταστρατήγηση των μέτρων περί δέσμευσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων.

Οι σχετικές πληροφορίες πρέπει να υποβληθούν στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους μέσω του δικτυακού τόπου της, όπως αναφέρεται στο παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 ⁽⁵⁾.

Η υποχρέωση αναφοράς σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 δεν ισχύει μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2023 σε ό,τι αφορά τα κεφάλαια ή τους οικονομικούς πόρους που βρίσκονται σε κράτος μέλος το οποίο είχε θεσπίσει παρόμοια υποχρέωση αναφοράς βάσει του εθνικού δικαίου πριν από τις 21 Ιουλίου 2022.

⁽¹⁾ ΕΕ L 78 της 17.3.2014, σ. 16.

⁽²⁾ ΕΕ LI 26 της 30 Ιανουαρίου 2023, σ. 4.

⁽³⁾ ΕΕ L 78 της 17.3.2014, σ. 6.

⁽⁴⁾ ΕΕ LI 26 της 30 Ιανουαρίου 2023, σ. 1.

⁽⁵⁾ Τελευταία ενοποιημένη έκδοση:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0269-20220916&qid=1666170179071>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ισοτιμίες του ευρώ ⁽¹⁾

30 Ιανουαρίου 2023

(2023/C 36/03)

1 ευρώ =

Νομισματική μονάδα			Νομισματική μονάδα		
		Ισοτιμία			Ισοτιμία
USD	δολάριο ΗΠΑ	1,0903	CAD	δολάριο Καναδά	1,4532
JPY	ιαπωνικό γιεν	141,79	HKD	δολάριο Χονγκ Κονγκ	8,5415
DKK	δανική κορόνα	7,4383	NZD	δολάριο Νέας Ζηλανδίας	1,6778
GBP	λίρα στερλίνα	0,87978	SGD	δολάριο Σιγκαπούρης	1,4310
SEK	σουηδική κορόνα	11,2620	KRW	ουόν Νότιας Κορέας	1 338,87
CHF	ελβετικό φράγκο	1,0045	ZAR	νοτιοαφρικανικό ραντ	18,8890
ISK	ισλανδική κορόνα	153,30	CNY	κινεζικό ρενμινμπί γιουάν	7,3601
NOK	νορβηγική κορόνα	10,7925	IDR	ρουπία Ινδονησίας	16 335,28
BGN	βουλγαρικό λεβ	1,9558	MYR	μαλαισιανό ρινγκίτ	4,6272
CZK	τσεχική κορόνα	23,861	PHP	πέσο Φιλιππινών	59,470
HUF	ουγγρικό φιορίνι	390,53	RUB	ρωσικό ρούβλι	
PLN	πολωνικό ζλότι	4,7103	THB	ταϊλανδικό μπατ	35,680
RON	ρουμανικό λέου	4,9055	BRL	ρεάλ Βραζιλίας	5,5654
TRY	τουρκική λίρα	20,5063	MXN	πέσο Μεξικού	20,4870
AUD	δολάριο Αυστραλίας	1,5390	INR	ινδική ρουπία	88,8885

⁽¹⁾ Πηγή: Ισοτιμίες αναφοράς που δημοσιεύονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

V

(Γνωστοποιήσεις)

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Προηγούμενη κοινοποίηση συγκέντρωσης
(Υπόθεση M.10999 — SABIC AN / ETG WORLD / EIHΛ)

Υπόθεση υποψήφια για απλοποιημένη διαδικασία

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2023/C 36/04)

1. Στις 20 Ιανουαρίου 2023, η Επιτροπή έλαβε κοινοποίηση προτεινόμενης συγκέντρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

Η κοινοποίηση αφορά τις ακόλουθες επιχειρήσεις:

- SABIC Agri-Nutrients Company («SABIC AN», Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας), που τελεί υπό τον έλεγχο της Saudi Basic Industries Corporation («SABIC», Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας), η οποία, με τη σειρά της, ελέγχεται από τη Saudi Arabian Oil Company («Saudi Aramco», Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας),
- Όμιλος ETC («ETG World», Μαυρίκιος),
- ETG Input Holdco Limited («EIHΛ», Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα), που επί του παρόντος ελέγχεται από κοινού από την ETG World και το Government Employees Pension Fund of South Africa, εκπροσωπούμενο από την Public Investment Corporation SOC Limited of South Africa («PIC», Νότια Αφρική).

Η SABIC AN και η ETG World θα αποκτήσουν, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) και του άρθρου 3 παράγραφος 4 του κανονισμού συγκεντρώσεων, τον κοινό έλεγχο της EIHΛ.

Η συγκέντρωση πραγματοποιείται με αγορά μετοχών.

2. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες των εν λόγω επιχειρήσεων είναι οι εξής:

- Η SABIC AN είναι παραγωγός διαφόρων λιπασμάτων τα οποία πωλεί κυρίως σε πελάτες στη Σαουδική Αραβία.
- Η ETG World είναι πολυεθνικός όμιλος ετερογενών δραστηριοτήτων με ευρύ χαρτοφυλάκιο εμπειρογνωσίας σε πολλούς κλάδους, όπου εμπεριέχονται τα γεωργικά λιπάσματα (μέσω της EIHΛ), η εφοδιαστική, η εμπορία και η μεταποίηση, η βελτιστοποίηση της αλυσίδας εφοδιασμού, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η ενέργεια.
- Η EIHΛ είναι εισαγωγέας, παρασκευαστής μειγμάτων και διανομέας λιπασμάτων που εστιάζει στην αφρικανική ήπειρο και δεν δραστηριοποιείται στον ΕΟΧ. Κύρια δραστηριότητα της EIHΛ είναι η απόκτηση πρώτων υλών λιπασμάτων, η ανάμειξή τους σε μείγματα λιπασμάτων και η διανομή τους σε εμπόρους λιανικής πώλησης και απευθείας σε τελικούς πελάτες.

3. Κατόπιν προκαταρκτικής εξέτασης, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η κοινοποιηθείσα πράξη θα μπορούσε να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού συγκεντρώσεων. Εντούτοις, επιφυλάσσεται να λάβει τελική απόφαση ως προς το σημείο αυτό.

(¹) ΕΕ L 24 της 29.1.2004, σ. 1 («κανονισμός συγκεντρώσεων»).

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με απλοποιημένη διαδικασία για την εξέταση ορισμένων συγκεντρώσεων βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου ⁽²⁾, σημειώνεται ότι η παρούσα υπόθεση είναι υποψήφια να εξεταστεί βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται στην ανακοίνωση.

4. Η Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερόμενους τρίτους να της υποβάλουν τυχόν παρατηρήσεις για την προτεινόμενη συγκέντρωση.

Οι παρατηρήσεις πρέπει να περιέλθουν στην Επιτροπή το αργότερο εντός 10 ημερών από την ημερομηνία της παρούσας δημοσίευσης. Θα πρέπει πάντοτε να σημειώνονται τα ακόλουθα στοιχεία αναφοράς:

M.10999 — SABIC AN / ETG WORLD / EIHL

Οι παρατηρήσεις μπορούν να σταλούν στην Επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή ταχυδρομικώς. Στοιχεία επικοινωνίας:

Email: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Ταχυδρομική διεύθυνση:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽²⁾ EE C 366 της 14.12.2013, σ. 5.

ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δημοσίευση αίτησης ενωσιακής τροποποίησης των προδιαγραφών προϊόντος για ονομασία στον αμπελοοινικό τομέα όπως προβλέπεται στο άρθρο 97 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

(2023/C 36/05)

Η παρούσα δημοσίευση παρέχει το δικαίωμα ένστασης κατά της αίτησης, σύμφωνα με το άρθρο 98 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία της παρούσας δημοσίευσης.

ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

«Monti Lessini»

PDO-IT-A0462-AM02

Ημερομηνία υποβολής της αίτησης: 23.9.2021

1. Αιτών και έννομο συμφέρον

Consorzio Tutela Vini Lessini Durello

Εθελοντική ένωση για την προστασία των οίνων που καλύπτονται από την προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ).

2. Κεφάλαιο των προδιαγραφών προϊόντος που αφορά/-ούν η/οι τροποποίηση/-εις

- ☐ Ονομασία του προϊόντος
- ☒ Κατηγορία του αμπελοοινικού προϊόντος
- ☒ Δεσμός
- ☐ Περιορισμοί εμπορίας

3. Περιγραφή και αιτιολόγηση της τροποποίησης

3.1. Εισαγωγή της κατηγορίας «Αφρώδης οίνος ποιότητας»

Η τροποποίηση αφορά την εισαγωγή της κατηγορίας «Αφρώδης οίνος ποιότητας», συμπεριλαμβανομένων των τύπων Riserva και Crémant.

Σκοπός της εν λόγω τροποποίησης είναι να καταστεί δυνατή η παραγωγή μιας κατηγορίας αμπελοοινικού προϊόντος που παράγεται ιστορικά στην περιοχή της ονομασίας «Monti Lessini». Χάρη στις σύγχρονες αμπελουργικές και οινοποιητικές τεχνικές, μπορεί να παράγεται με συγκεκριμένο και υψηλό ποιοτικό πρότυπο, το οποίο συνδέεται με τη γεωγραφική προέλευση του οίνου.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι η εν λόγω κατηγορία οίνων παρασκευαζόταν ήδη στην περιοχή που καλυπτόταν από την ονομασία έως το 2011, ωστόσο στη συνέχεια συμπεριλήφθηκε στην ονομασία προέλευσης «Lessini Durello» από την ίδια περιοχή.

Η τροποποίηση είναι επί του παρόντος αναγκαία για την κάλυψη νέων παραγωγικών και εμπορικών απαιτήσεων, με παράλληλη διατήρηση της παράδοσης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 671.

Κύριος στόχος είναι να ενισχυθεί η προβολή της κατηγορίας «Αφρώδης οίνος ποιότητας» που φέρει την ΠΟΠ «Monti Lessini», ώστε να υπάρξει στενότερη σύνδεση μεταξύ της περιοχής και του αφρώδους οίνου που παρασκευάζεται από σταφύλια Durella ως την κύρια ποικιλία. Τα σταφύλια αυτά είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για την παρασκευή αφρώδους οίνου, γεγονός που εκφράζει το ιδιαίτερο δυναμικό της περιοχής παραγωγής της εν λόγω ΠΟΠ, με τις μοναδικές εδαφοκλιματικές συνθήκες και τις παραδοσιακές τεχνικές οινοποίησης.

Η τροποποίηση αφορά τις ακόλουθες ενότητες του ενιαίου εγγράφου: «Κατηγορίες αμπελοοινικών προϊόντων», «Περιγραφή του/των οίνου/ων», «Ειδικές οινολογικές πρακτικές», «Μέγιστες αποδόσεις» και «Δεσμός με τη γεωγραφική περιοχή».

3.2. Προσθήκη της περιγραφής των επιτρεπόμενων ποικιλιών αμπέλου για την κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας»

Σύμφωνα με την ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, εισάγεται η περιγραφή των ποικιλιών αμπέλου για τη νέα κατηγορία αμπέλου «Αφρώδης οίνος ποιότητας».

Διευκρινίζεται, ειδικότερα, ότι η κύρια ποικιλία είναι η Durella, η οποία πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 85 % της παραγωγής της συγκεκριμένης κατηγορίας. Οι ποικιλίες Garganega, Pinot Bianco, Chardonnay και Pinot Nero μπορούν να χρησιμοποιούνται ως δευτερεύουσες ποικιλίες, αλλά δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 15 %.

Η τροποποίηση αυτή δεν επιφέρει αλλαγές στο ενιαίο έγγραφο, καθώς οι ποικιλίες είχαν ήδη συμπεριληφθεί στην ενότητα 7 του εν λόγω εγγράφου, δεδομένου ότι το επιτρεπόμενο ποικιλιακό δυναμικό είναι ίδιο με εκείνο που ισχύει για τα αμπελοοινικά προϊόντα «Monti Lessini» στην κατηγορία «Οίνος».

3.3. Προσθήκη των αποδόσεων παραγωγής και του φυσικού κατ' όγκο αλκοολικού τίτλου των σταφυλιών για την κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας»

Ο λόγος για την τροποποίηση αυτή είναι ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, για τη νέα κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας», πρέπει να αναφέρονται οι μέγιστες αποδόσεις ανά εκτάριο και ο φυσικός κατ' όγκο αλκοολικός τίτλος των σταφυλιών.

Η εν λόγω τροποποίηση αφορά την ενότητα «Μέγιστες αποδόσεις» του ενιαίου εγγράφου.

3.4. Προσθήκη της παρέκκλισης από την παραγωγή εντός της οριοθετημένης γεωγραφικής περιοχής για την κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας»

Η εν λόγω τροποποίηση αφορά την προσθήκη της παρέκκλισης σχετικά με τις εργασίες οινοποίησης για την νεοεισαχθείσα κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας». Σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, οι εργασίες αυτές μπορούν να εκτελούνται σε οποιοδήποτε τμήμα της επικράτειας των διοικητικών μονάδων που αναφέρονται στην ενότητα σχετικά με την «οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή», καθώς και εντός της οριοθετημένης περιοχής παραγωγής που καλύπτει τις επαρχίες Βερόνα και Vincenza.

Η συγκεκριμένη τροποποίηση είναι αναγκαία προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα σε ορισμένους παραγωγούς να συνεχίσουν τις εργασίες τους για την παραγωγή αφρώδους οίνου ποιότητας εκτός της οριοθετημένης περιοχής, όπως εξηγείται ανωτέρω, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν τρίτες εκμεταλλεύσεις εξοπλισμένες με τις κατάλληλες τεχνολογίες για την παρασκευή αυτού του τύπου οίνου, ιδίως όσον αφορά το στάδιο της δεύτερης ζύμωσης.

Η τροποποίηση αυτή αφορά την ενότητα «Περαιτέρω προϋποθέσεις» του ενιαίου εγγράφου.

3.5. Προσθήκη των κανόνων οινοποίησης για την κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας»

Η τροποποίηση αφορά την προσθήκη των τεχνικών οινοποίησης που επιτρέπονται για την παραγωγή της νεοεισαχθείσας κατηγορίας «Αφρώδης οίνος ποιότητας», η οποία περιλαμβάνει τους τύπους Riserva και Crémant.

Η εν λόγω τροποποίηση είναι αναγκαία προκειμένου να προσδιοριστούν οι κύριες οινοποιητικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στη νέα κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας», συμπεριλαμβανομένων των τύπων Riserva και Crémant. Ειδικές λεπτομέρειες σχετικά με τη μέθοδο παρασκευής, τη διάρκεια της παλαίωσης στη φιάλη και την περιεκτικότητα σε σάκχαρα καθορίζονται για κάθε έναν από τους συγκεκριμένους τύπους.

Η τροποποίηση αυτή αφορά την ενότητα «Ειδικές οινολογικές πρακτικές».

3.6. Προσθήκη της περιγραφής των αναλυτικών και οργανοληπτικών χαρακτηριστικών της κατηγορίας «Αφρώδης οίνος ποιότητας», συμπεριλαμβανομένων των τύπων Riserva και Crémant.

Η τροποποίηση αφορά την προσθήκη των χαρακτηριστικών της νεοεισαχθείσας κατηγορίας «Αφρώδης οίνος ποιότητας», συμπεριλαμβανομένων των τύπων Riserva και Crémant.

Ο λόγος για τη συγκεκριμένη τροποποίηση είναι η ανάγκη να συμπεριληφθούν στις προδιαγραφές του προϊόντος πληροφορίες σχετικά με την κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας» (συμπεριλαμβανομένων των τύπων Riserva και Crémant), με παράθεση των κύριων παραμέτρων αναφοράς για τη διάθεσή του προς κατανάλωση.

Η τροποποίηση αυτή αφορά την ενότητα: «Περιγραφή του/των οίνου/-ων».

3.7. Προσθήκη της περιγραφής του δεσμού με το γεωγραφικό περιβάλλον για την κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας»

Η τροποποίηση αφορά την προσθήκη της περιγραφής του δεσμού με το γεωγραφικό περιβάλλον για τη νέα κατηγορία «Αφρώδης οίνος ποιότητας», η οποία περιλαμβάνει τους τύπους Riserva και Crémant.

Ο λόγος για την εν λόγω τροποποίηση είναι να καταδειχθεί ότι οι ποιοτικές απαιτήσεις και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νεοεισαχθέντων αφρώδων οίνων ποιότητας οφείλονται κυρίως στο ιδιαίτερο γεωγραφικό περιβάλλον, το οποίο παραδοσιακά είναι κατάλληλο για αμπελοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων φυσικών και ανθρώπινων παραγόντων. Η προσθήκη καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο συνδυάζονται το είδος των εδαφών, το υψόμετρο, ο προσανατολισμός και οι ανθρώπινοι πόροι (καλλιεργητικές πρακτικές, συστήματα διαχείρισης, χειρωνακτική συγκομιδή, συστήματα μεταποίησης), προκειμένου να διασφαλίζεται ότι το προϊόν που προκύπτει είναι μοναδικό και δεν μπορεί να αναπαραχθεί αλλού.

Η τροποποίηση αυτή αφορά την ενότητα «Δεσμός με τη γεωγραφική περιοχή» του ενιαίου εγγράφου.

ΕΝΙΑΙΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

1. Ονομασία του προϊόντος

Monti Lessini

2. Τύπος γεωγραφικής ένδειξης

ΠΟΠ — Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης

3. Κατηγορίες αμπελοοινικών προϊόντων

1. Οίνος

5. Αφρώδης οίνος ποιότητας

4. Περιγραφή του/των οίνου/-ων

1. «Monti Lessini» Durello

ΣΥΝΤΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

— Χρώμα: αχυροκίτρινο ποικίλης έντασης·

— Άρωμα: ήπια φρουτώδες και ιδιαίτερο·

— Γεύση: ξηρός οίνος, με γεμάτο σώμα, ημίξηρος σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, με παραδοσιακά ζωηρή γεύση·

— Ελάχιστος ολικός αλκοολικός τίτλος κατ' όγκο: 10,50 % κατ' όγκο

— Ελάχιστο εκχύλισμα χωρίς σάκχαρα: 15,0 g/l.

Οι αναλυτικές παράμετροι που δεν απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα τηρούν τα όρια που θεσπίζονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Γενικά αναλυτικά χαρακτηριστικά	
Μέγιστος ολικός αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστος αποκτημένος αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστη ολική οξύτητα	5,5 γραμμάρια ανά λίτρο, εκφραζόμενη σε τρυγικό οξύ

Μέγιστη πτητική οξύτητα (σε χιλιοστοϊσοδύναμα ανά λίτρο)	
Μέγιστος ολικός θειώδης ανυδρίτης (σε χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο)	

2. «Monti Lessini» Bianco

ΣΥΝΤΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Χρώμα: αχυροκίτρινο ποικίλης έντασης·
- Άρωμα: ευχάριστο, ιδιαίτερο·
- Γεύση: δροσερή, πλούσια και αρμονική·
- Ελάχιστος ολικός αλκοολικός τίτλος κατ' όγκο: 11,50 % κατ' όγκο·
- Ελάχιστο εκχύλισμα χωρίς σάκχαρα: 17,0 g/l.

Οι αναλυτικές παράμετροι που δεν απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα τηρούν τα όρια που θεσπίζονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Γενικά αναλυτικά χαρακτηριστικά	
Μέγιστος ολικός αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστος αποκτημένος αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστη ολική οξύτητα	4,5 σε γραμμάρια ανά λίτρο, εκφραζόμενη ως τρυγικό οξύ
Μέγιστη πτητική οξύτητα (σε χιλιοστοϊσοδύναμα ανά λίτρο)	
Μέγιστος ολικός θειώδης ανυδρίτης (σε χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο)	

3. «Monti Lessini» Pinot Nero

ΣΥΝΤΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Χρώμα: ρουμπινί, ενίοτε με νότες κόκκινου του γρανάτη·
- Άρωμα: λεπτό, ευχάριστο, ιδιαίτερο·
- Γεύση: ξηρή, γεμάτη, ευχάριστα πικρή·
- Ελάχιστος ολικός αλκοολικός τίτλος κατ' όγκο: 12,5 % κατ' όγκο·
- Ελάχιστο εκχύλισμα χωρίς σάκχαρα: 24,0 g/l.

Οι αναλυτικές παράμετροι που δεν απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα τηρούν τα όρια που θεσπίζονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Γενικά αναλυτικά χαρακτηριστικά	
Μέγιστος ολικός αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστος αποκτημένος αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστη ολική οξύτητα	4,5 σε γραμμάρια ανά λίτρο, εκφραζόμενη ως τρυγικό οξύ
Μέγιστη πτητική οξύτητα (σε χιλιοστοϊσοδύναμα ανά λίτρο)	
Μέγιστος ολικός θειώδης ανυδρίτης (σε χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο)	

4. «Monti Lessini» passito

ΣΥΝΤΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Χρώμα: χρυσοκίτρινο
- Άρωμα: ιδιαίτερο, έντονο και φρουτώδες·
- Γεύση: μέτρια γλυκιά ή γλυκιά, αρμονικά βελούδινη, με γεμάτο σώμα·
- Ελάχιστος ολικός αλκοολικός τίτλος κατ' όγκο: 14,50 % κατ' όγκο·
- Ελάχιστο εκχύλισμα χωρίς σάκχαρα: 26,0 g/l.

Οι αναλυτικές παράμετροι που δεν απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα τηρούν τα όρια που θεσπίζονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Γενικά αναλυτικά χαρακτηριστικά	
Μέγιστος ολικός αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστος αποκτημένος αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	11,50
Ελάχιστη ολική οξύτητα	5,5 γραμμάρια ανά λίτρο, εκφραζόμενη σε τρυγικό οξύ
Μέγιστη πτητική οξύτητα (σε χιλιοστοϊσοδύναμα ανά λίτρο)	
Μέγιστος ολικός θειώδης ανυδρίτης (σε χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο)	

5. Αφρώδης οίνος ποιότητας «Monti Lessini»

ΣΥΝΤΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Αφρός: λεπτός και μεγάλης διάρκειας·
- Χρώμα: αχυροκίτρινο ποικίλης έντασης·
- Άρωμα: χαρακτηριστικό με λεπτές νότες μαγιάς·
- Γεύση: από μηδενική δοσολογία ή *pas dosé* έως extra brut, brut, extra dry, dry, και demi-sec·
- Ελάχιστος ολικός αλκοολικός τίτλος κατ' όγκο: 11,5 % κατ' όγκο·
- Ελάχιστο εκχύλισμα χωρίς σάκχαρα: 15 g/l.

Οι αναλυτικές παράμετροι που δεν απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα τηρούν τα όρια που θεσπίζονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Γενικά αναλυτικά χαρακτηριστικά	
Μέγιστος ολικός αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστος αποκτημένος αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστη ολική οξύτητα	5,5 γραμμάρια ανά λίτρο, εκφραζόμενη σε τρυγικό οξύ
Μέγιστη πτητική οξύτητα (σε χιλιοστοϊσοδύναμα ανά λίτρο)	
Μέγιστος ολικός θειώδης ανυδρίτης (σε χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο)	

6. Αφρώδης οίνος ποιότητας «Monti Lessini» — Riserva

ΣΥΝΤΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Αφρός: λεπτός, έντονος·
- Χρώμα: από αχυροκίτρινο ποικίλης έντασης έως χρυσοκίτρινο·
- Άρωμα: σύνθετο, εξελιγμένες νότες, χαρακτηριστικές της μακράς περιόδου παλαίωσης στη φιάλη·
- Γεύση: από μηδενική δοσολογία ή *pas dosé* έως extra brut, brut, extra dry, dry, και demi-sec·
- Ελάχιστο εκχύλισμα χωρίς σάκχαρα: 15,00 g/l.

Οι αναλυτικές παράμετροι που δεν απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα τηρούν τα όρια που θεσπίζονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Γενικά αναλυτικά χαρακτηριστικά	
Μέγιστος ολικός αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστος αποκτημένος αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	11,50
Ελάχιστη ολική οξύτητα	5,5 γραμμάρια ανά λίτρο, εκφραζόμενη σε τρυγικό οξύ
Μέγιστη πτητική οξύτητα (σε χιλιοστοϊσοδύναμα ανά λίτρο)	
Μέγιστος ολικός θειώδης ανυδρίτης (σε χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο)	

7. Αφρώδης οίνος ποιότητας «Monti Lessini» — Crémant

ΣΥΝΤΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Αφρός: λεπτός, κρεμώδης·
- Χρώμα: αχυροκίτρινο ποικίλης έντασης, ενίοτε με χάλκινες αποχρώσεις·
- Άρωμα: ανάλαφρο, λεπτό, με νότες που παραπέμπουν στη δεύτερη ζύμωση στη φιάλη·
- Γεύση: από μηδενική δοσολογία ή *pas dosé* έως extra brut, brut, extra dry, dry, και demi-sec·
- Ελάχιστο εκχύλισμα χωρίς σάκχαρα: 15,00 g/l.

Οι αναλυτικές παράμετροι που δεν απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα τηρούν τα όρια που θεσπίζονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Γενικά αναλυτικά χαρακτηριστικά	
Μέγιστος ολικός αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	
Ελάχιστος αποκτημένος αλκοολικός τίτλος (σε % vol)	11,50
Ελάχιστη ολική οξύτητα	5,5 γραμμάρια ανά λίτρο, εκφραζόμενη σε τρυγικό οξύ
Μέγιστη πτητική οξύτητα (σε χιλιοστοϊσοδύναμα ανά λίτρο)	
Μέγιστος ολικός θειώδης ανυδρίτης (σε χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο)	

5. Οινοποιητικές πρακτικές

α. Ειδικές οινολογικές πρακτικές

Κλασική μέθοδος παρασκευής αφρώδους οίνου

Ειδική οινολογική πρακτική

Φυσική δεύτερη ζύμωση στη φιάλη, με την κλασική μέθοδο, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες για την παραγωγή αφρώδων οίνων.

β. Μέγιστες αποδόσεις

1. «Monti Lessini» Durello

16 000 χιλιόγραμμα σταφυλιών ανά εκτάριο

2. «Monti Lessini» Bianco

12 000 χιλιόγραμμα σταφυλιών ανά εκτάριο

3. «Monti Lessini» Pinot Nero

12 000 χιλιόγραμμα σταφυλιών ανά εκτάριο

4. Αφρώδης οίνος ποιότητας «Monti Lessini»

16 000 χιλιόγραμμα σταφυλιών ανά εκτάριο

5. Αφρώδης οίνος ποιότητας «Monti Lessini» — Riserva

16 000 χιλιόγραμμα σταφυλιών ανά εκτάριο

6. Αφρώδης οίνος ποιότητας «Monti Lessini» — Crémant

16 000 χιλιόγραμμα σταφυλιών ανά εκτάριο

6. Οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή

Η περιοχή παραγωγής των οίνων που καλύπτονται από την ελεγχόμενη ονομασία προέλευσης «Monti Lessini» περιλαμβάνει:

α) στην επαρχία Βερόνας: το σύνολο της επικράτειας των δήμων: Vestenanova, San Giovanni Ilarione και μέρος της επικράτειας των δήμων: Montecchia di Crosara, Roncà, Cazzano di Tramigna, Tregnago και Badia Calavena.

β) στην επαρχία Vicenza: το σύνολο της επικράτειας των δήμων Arzignano, Castelgomberto, Chiampo, Brogliano, Gambugliano, Trissino και μέρος της επικράτειας των δήμων Cornedo, Costabissara, Gambellara, Isola Vicentina, Malo, Marano Vicentino, Monte di Malo, Montebello Vicentino, Montecchio Maggiore, Montorso Vicentino, Nogarole Vicentino, San Vito di Leguzzano, Schio και Zermeghedo.

Η οριοθετική γραμμή της περιοχής ορίζεται ως εξής: στα ανατολικά, αφού ξεκινά από τα σύνορα με την επαρχία Vicenza, στην περιοχή Calderina σε υψομετρικό σημείο 36 m, ακολουθεί την οδό που καταλήγει στο χωριό Roncà, περνώντας από τις τοποθεσίες Binello και Momello. Διασχίζει το χωριό Roncà και συνεχίζει ακολουθώντας την οδό που διασταυρώνεται με την επαρχιακή οδό Monteforte-Montecchia μέχρι και τα σύνορα με τον δήμο Montecchia di Crosara. Ακολουθεί τη συννοριακή γραμμή του δήμου αυτού έως το υψομετρικό σημείο των 64 m και, στη συνέχεια, την οδό που καταλήγει πάλι στην επαρχιακή οδό νοτίως του οινοποιητικού συνεταιρισμού του δήμου Montecchia di Crosara. Συνεχίζει για λίγο βόρεια κατά μήκος της επαρχιακής οδού Val d'Alpone μέχρι τη γέφυρα του ομώνυμου χειμάρρου και, στη συνέχεια, ακολουθεί τη δημοτική οδό που διασχίζει τις τοποθεσίες Molino, Castello και San Pietro νοτίως του χωριού Montecchia di Crosara. Κατόπιν, συνεχίζει μέχρι τον χειμάρρο Rio Albo (υψομετρικό σημείο 85 m), ο οποίος αποτελεί σύνορο της περιοχής, μέχρι το υψόμετρο των 406 m νοτίως των Cognan και Tolotti, όπου συναντά τα σύνορα του δήμου Cazzano di Tramigna. Συνεχίζει κατά μήκος της δημοτικής οδού που καταλήγει στο Marsilio και ακολουθεί το γεωδαιτικό υψόμετρο μέχρι το Rio V. Brà και το V. Magragna έως το υψομετρικό σημείο των 149 m στην τοποθεσία Caliarì. Από την τοποθεσία Caliarì συνεχίζει βόρεια κατά μήκος της οδού που καταλήγει στο Campiano έως την τοποθεσία Panizzolo (υψόμετρο 209 m) όπου συναντά τον χειμάρρο Tramigna· κατευθύνεται βόρεια ακολουθώντας τον χειμάρρο Tramigna μέχρι τα σύνορα του δήμου Tregnano και, στη συνέχεια, κατευθύνεται για λίγο δυτικά για να συναντήσει την τοποθεσία Rovere (υψόμετρο 357 m και στη συνέχεια 284 m). Συνεχίζει κατά μήκος της οδού που καταλήγει στο Tregnano, περνώντας από το υψομετρικό σημείο των 295 m, όπου εισέρχεται στο χωριό Tregnano και διασχίζει τον κύριο οδικό άξονα του χωριού έως το υψομετρικό σημείο των 330 m. Από εκεί, εισέρχεται στη δημοτική οδό προς Marcemigo, διασχίζει το χωριό αυτό και εξέρχεται στην τοποθεσία Morini (υψόμετρο 481 m). Στη συνέχεια, ακολουθεί την επαρχιακή οδό προς το San Mauro di Saline (υψόμετρο 523 m). Συνεχίζει κατά μήκος της επαρχιακής οδού προς S. Mauro di Saline (υψόμετρο 523 m). Ακολουθεί την επαρχιακή οδό προς S. Mauro di Saline με κατεύθυνση βόρεια μέχρι την τοποθεσία Bettola στα σύνορα με τον δήμο Badia Calavena. Από την τοποθεσία Bettola ακολουθεί τη δημοτική οδό που κατέρχεται προς την κοιλάδα, διασχίζει τις τοποθεσίες Canovi, Valle, Antonelli, Riva, Fornari και εισέρχεται στην επικράτεια του δήμου Badia Calavena.

Από το υψομετρικό σημείο των 451 m ακολουθεί τη δημοτική οδό κατευθυνόμενη ανατολικά προς την τοποθεσία Colli (υψόμετρο 734 m) για να συναντήσει τα σύνορα με την τοποθεσία Vestenanova (υψόμετρο 643 m). Ακολουθώντας την ίδια δημοτική οδό, διέρχεται από το χωριό Castilvero και συνεχίζει μέχρι το Vestenavacchia μέχρι το κέντρο του Vestenanova. Συνεχίζει στη δημοτική οδό μέχρι το Siveri και φθάνει στην τοποθεσία Alberomato. Από εκεί, περνά το χωριό Bacchi και συναντά τα σύνορα της επαρχίας Vincenza. Ακολουθεί την επαρχιακή συνοριακή γραμμή κατευθυνόμενη βόρεια μέχρι το υψομετρικό σημείο των 474 m πάνω από τη στάθμη της θάλασσας και συνεχίζει κατά μήκος των βόρειων συνόρων του δήμου Chiampo προς ανατολικά και στη συνέχεια προς νότια, μέχρι το σημείο διασταύρωσης μεταξύ αυτής της συνοριακής γραμμής και της επαρχιακής οδού που συνδέει το Chiampo με το Nogarole Vicentino (468 m πάνω από τη στάθμη της θάλασσας). Συνεχίζει κατά μήκος αυτής της οδού, διασχίζει το χωριό Nogarole και συνεχίζει κατά μήκος της οδού προς Selva di Trissino μέχρι το Capitello αμέσως μετά το υψομετρικό σημείο των 543 m, όπου κατευθύνεται αριστερά προς το μονοπάτι που οδηγεί στο υδραγωγείο. Ακολουθώντας το μονοπάτι αυτό, διέρχεται από το Prizzi και στη συνέχεια, στο υψομετρικό σημείο των 530 m, διασταυρώνεται με την οδό προς Cornedo, την οποία ακολουθεί διερχόμενη από τις κοινότητες Pellizzari και Duello μέχρι τη διασταύρωση με τη δημοτική οδό που οδηγεί στις τοποθεσίες Caliarì, Stella και Ambrosi, περνώντας από το χωριό Grigio πριν συναντήσει ξανά την επαρχιακή οδό για Cornedo. Στο Cornedo συναντά την εθνική οδό 246, την οποία ακολουθεί περίπου μέχρι τη γέφυρα Nori πριν στραφεί ανατολικά στη δημοτική οδό που διέρχεται από τις τοποθεσίες Colombara, Bastianci, Muzzolon και Milani (υψόμετρο 547 m). Από εκεί ακολουθεί την αγροτική οδό, κατευθυνόμενη βορειοανατολικά μέχρι το Crestani (υψόμετρο 532 m). Συνεχίζει κατά μήκος της δημοτικής οδού που οδηγεί στις τοποθεσίες Mieghe, Milani (υψόμετρο 626 m), Casare di Sopra, Casare di Sotto και Godeghe μέχρι τη διασταύρωση με τη δημοτική οδό Monte di Malo — Monte Magrè, την οποία και ακολουθεί μέχρι το Monte Magrè. Από εκεί ακολουθεί την οδό για Magrè μέχρι το υψόμετρο των 294 m, συνεχίζει βορειοδυτικά μέχρι το υψόμετρο των 214 m, διασχίζει την οδό Valfreda μέχρι τη θέση Raga (υψόμετρο 414 m) και μετά συνεχίζει μέχρι το όριο μεταξύ των δήμων Schio και Torrebelficino, το οποίο ακολουθεί μέχρι το υψομετρικό σημείο των 216 m. Από εκεί ακολουθεί το ρέμα Leogra μέχρι τη γέφυρα της εθνικής οδού 46, συνεχίζοντας κατά μήκος της παραποτάμιας οδού μέχρι το υψομετρικό σημείο των 188 m. Στη συνέχεια ακολουθεί την εθνική οδό 46 Schio-Vincenza μέχρι την τοποθεσία Fonte di Castelnovo. Διασχίζει το Fonte di Castelnovo και μετά ακολουθεί την οδό Costabissara περνώντας από τις τοποθεσίες Ca' de Tommasi και Pilastro.

Στη συνέχεια η οριοθετική γραμμή της περιοχής ακολουθεί τη δημοτική οδό από το Costabissara έως το Creazzo, περνώντας από την τοποθεσία S. Valentino για να καταλήξει στα νότια σύνορα του δήμου Costabissara. Στη συνέχεια κατευθύνεται δυτικά μέχρι τα νότια σύνορα του δήμου Costabissara, στη διασταύρωση με την οδό από το Gamgubiano με κατεύθυνση προς Sovizzo, παραπλεύρως της οδού Valdiezza. Ακολουθεί την οδό προς Castelgomberto έως όπου συναντήσει την οδό για τα χωριά Busa, Pilotto και Vallorona στα αριστερά. Στην πινακίδα STOP, ακολουθεί την οδό που βρίσκεται στα αριστερά, στην οποία επανέρχεται αφού παρακάμψει τη διασταύρωση για το χωριό Monteschiavi. Στη διασταύρωση για Contrà Vallorona, Rubbo και Spinati, παρακάμπτει την οδό που οδηγεί σε αυτά τα χωριά και συνεχίζει ευθεία έως όπου φθάσει στο τέλος της οδού Vallorona. Συνεχίζει δεξιά, ακολουθώντας το λοφώδες ανάγλυφο προς Valdimolino. Ακολουθεί την οδό που οδηγεί στο Sant'Urbano di Montecchio Maggiore (οδός Cavallara). Στη συνέχεια, ακολουθεί την οδό Bastian μέχρι τη διασταύρωση με την οδό από Castelgomberto. Συνεχίζει κατά μήκος της οδού Bernuffi και κατευθύνεται αριστερά μέχρι το χωριό Sant'Urbano. Στη διασταύρωση κατευθύνεται αριστερά και συνεχίζει στην οδό Sovizzo Alto μέχρι το Casa Cattani, όπου στρίβει δεξιά προς την οδό Caussa, στο τέλος της οποίας στρίβει πάλι δεξιά (προς Carbonara) για να φθάσει στην Bastia Bassa, από όπου συνεχίζει με κατεύθυνση το Campestriani και τέλος καταλήγει στα δεξιά της Villa Cordellina. Στη συνέχεια στρίβει δεξιά μέχρι τη διασταύρωση με την εθνική οδό 246, όπου στρίβει αριστερά προς την οδό Montorsina, περικλείοντας εντός της περιοχής την τοποθεσία των κάστρων του Ρομέου και της Ιουλιέτας.

Στη συνέχεια, η οριοθετική γραμμή ακολουθεί την οδό προς Montecchio Maggiore και Montorso μέχρι τη γέφυρα του χειμάρρου Chiampo. Διασχίζει τον χειμάρρο και συνεχίζει νότια προς Zermeghedo καταλήγοντας στην οδό Mieli. Από τη διασταύρωση της οδού Mieli συνεχίζει αριστερά προς την Belloccheria, περικλείοντας εντός της οριοθετημένης περιοχής το περίγραμμα του λόφου έως τη διασταύρωση με την οδό Perosa. Από εκεί, συνεχίζει προς το χωριό Montebello ακολουθώντας την οδό Castelletto μέχρι τη διασταύρωση με την οδό Mira. Από εκεί, συνεχίζει κατά μήκος της οδού προς Selva έως τη διασταύρωση με την Casa Cavazza και την οδό Zermeghedo.

Η οριοθετική γραμμή ακολουθεί την οδό Agugliana και συνεχίζει με κατεύθυνση τη La Guarda. Σε απόσταση 300 περίπου μέτρων από αυτό το χωριό, κατευθύνεται αριστερά στο μονοπάτι που συνδέει το χωριό με τα σύνορα της Gambellara, συνεχίζοντας βόρεια μέχρι το υψομετρικό σημείο των 143 m.

Στη συνέχεια κατέρχεται την πάροδο που οδηγεί στην Gambellara, την οποία διασχίζει κατευθυνόμενη δυτικά ακολουθώντας την οδό από τη Gambellara προς την Calderina, για να συναντήσει την οριοθετική γραμμή της περιοχής της επαρχίας Βερόνας από την οποία και ξεκίνησε.

7. Οινοποίηση/-Ες ποικιλία/-Ες αμπέλου

Chardonnay B

Durella B - Durello

Garganega B - Garganego

Pinot Bianco B - Pinot

Pinot Grigio - Pinot

Pinot Nero N – Pinot

Sauvignon B - Sauvignon blanc

8. Περιγραφή του/των δεσμού/-ων:**ΠΟΠ «Monti Lessini» (Οίνος και αφρώδης οίνος ποιότητας)**

Λεπτομέρειες της γεωγραφικής περιοχής

Φυσικοί παράγοντες που συμβάλλουν στον δεσμό

Η περιοχή παραγωγής των οίνων ΠΟΠ «Monti Lessini» περιλαμβάνει το λοφώδες τμήμα της ανατολικής ορεινής περιοχής Lessini, που εκτείνεται εκατέρωθεν του συνόρου μεταξύ των επαρχιών Βερόνα και Vicenza. Η γεωλογία της περιοχής είναι αρκετά σύνθετη και πολύπλευρη, με τα ηφαιστειογενή και ηφαιστειογενή-κλαστικά πετρώματα να κυριαρχούν στις περιοχές που σήμερα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για αμπελοκαλλιέργεια. Τα εδάφη που προκύπτουν είναι πλούσια σε ανόργανα στοιχεία και έχουν μέτριο βάθος, λεπτή υφή και περιεκτικότητα σε βασάλτικα πετρώματα που είναι ιδιαίτερα χαμηλή στην επιφάνεια, αλλά σε υψηλότερες συγκεντρώσεις βαθιά μέσα στο έδαφος. Τα ανόργανα χαρακτηριστικά των εδαφών ευνοούν τις διεργασίες ζύμωσης του γλεύκους που παράγεται από σταφύλια Durella, της λευκής ποικιλίας αμπέλου η οποία φύεται σχεδόν αποκλειστικά στην περιοχή.

Στην περιοχή της ΠΟΠ «Monti Lessini» επικρατεί ήπιο και εύκρατο κλίμα με ετήσιες βροχοπτώσεις ύψους περίπου 1 000 mm, που σημειώνονται κυρίως την άνοιξη και το φθινόπωρο, και μέσες ετήσιες θερμοκρασίες περίπου 13,5 °C.

Η φυσιογραφική δομή της περιοχής, η οποία είναι κοινή για το σύνολο της περιοχής Lessini, χαρακτηρίζεται από τις μακρές και ένιστε στενές κοιλάδες οι οποίες εκτείνονται κυρίως σε κατεύθυνση ΒΒΔ-ΝΝΑ και τέμνονται από κορυφογραμμές σε αντιστοιχο μοτίβο, ενώ εκτείνονται προς νότο έως ότου εξαφανιστούν κάτω από τις προσχωσιγενείς αποθέσεις της κοιλάδας του Πάδου. Η διαφορά υψομέτρου στην περιοχή είναι περίπου 800 m, γεγονός που ευνοεί τις σημαντικές διακυμάνσεις μεταξύ της θερμοκρασίας ημέρας και νύχτας.

Ιστορικοί και ανθρωπογενείς παράγοντες που συμβάλλουν στον δεσμό

Το γεγονός ότι η αμπελοκαλλιέργεια στην περιοχή Monti Lessini μετρά ιστορία επτά αιώνων καταδεικνύει περίτρανα τη φροντίδα με την οποία οι άνθρωποι καλλιεργούν το αμπέλι σε αυτή την περιοχή των υψηλών λόφων που εκτείνονται στις επαρχίες Βερόνα και Vicenza.

Τα ιστορικά έγγραφα σχετικά με τη γεωργία στην περιοχή Monti Lessini τονίζουν συχνά τη φράση «Terra cum vineis», δηλαδή γη που καλύπτεται εξ ολοκλήρου από αμπελώνες. Από τον 19ο αιώνα και έπειτα, η αμπελοκαλλιέργεια και η οινοποίηση στις επαρχίες τις οποίες καλύπτει η ονομασία γνώρισαν σημαντική αύξηση της παραγωγής και βελτίωσαν την ποιότητα των παραγόμενων οίνων.

Την αύξηση αυτή ακολούθησαν τα πρώτα μέτρα για την προστασία των χαρακτηριστικών οίνων και η επακόλουθη σύσταση της ένωσης για την εκπροσώπηση των παραγωγών. Η ονομασία αρχικά θεσπίστηκε στο πλαίσιο της ΠΟΠ «Lessini Durello», με την υπουργική απόφαση αριθ. 25/06/1987 — Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 6 της 9ης Ιανουαρίου 1988 και το 2011 άλλαξε σε «Monti Lessini» ταυτόχρονα με την αναγνώριση της ΠΟΠ «Lessini Durello». Η κοινοπραξία για την προστασία του προϊόντος «Lessini Durello» [Consorzio di Tutela del Lessini Durello], η οποία αναγνωρίστηκε από το ιταλικό υπουργείο τον Νοέμβριο του 2000, αφορά την ανάδειξη των ονομασιών που παράγονται στην περιοχή καθώς και των παραγωγικών και κοινωνικοοικονομικών συνθηκών στις κοιλάδες Veronese και Vicentine στην περιοχή που καλύπτεται από τις προδιαγραφές προϊόντος. Οι παραγωγοί της ονομασίας, από κοινού με την κοινοπραξία, βελτίωσαν την τεχνική που χρησιμοποιείται για την παραγωγή αφρώδους οίνου από σταφύλια Durella, προσδίδοντάς της με αυτόν τον τρόπο θέση κύρους μεταξύ των αφρώδων οίνων που παράγονται στην περιοχή της Βενετίας.

Οι καλύτερες καλλιέργειες παράγονται σε εδάφη ηφαιστειακής προέλευσης που έχουν καλό προσανατολισμό, με τη χρήση έξυπνων καλλιεργητικών τεχνικών σύμφωνα με τις τοπικές παραδόσεις. Η ποικιλία Durella ευδοκμεί με καλή έκθεση στο ηλιακό φως, αλλά κυρίως απαιτεί καλή ροή αέρα στον αμπελώνα.

Με την πάροδο των ετών, τα συστήματα μόρφωσης των πρέμνων έχουν εξελιχθεί σύμφωνα με τους επιδιωκόμενους οινολογικούς στόχους. Σήμερα, τα ιδανικά συστήματα γι' αυτόν τον τύπο παραγωγής είναι η μέθοδος της κρεβατίνας (pergola) και η μέθοδος Guyot. Οι κρεβατίνες χρησιμοποιούνται στις απότομες πλαγιές όπου τα αμπέλια καλλιεργούνται ως επί το πλείστον χειρωνακτικά. Τα συστήματα της σπαλιέρας ή Guyot απαντώνται συχνότερα σε περιοχές που είναι πιο προσβάσιμες και στις οποίες οι πλαγιές δεν είναι τόσο απότομες. Τα εν λόγω συστήματα μόρφωσης των πρέμνων εξασφαλίζουν την καλή ωρίμαση των σταφυλιών και τη διατήρηση της υγείας τους. Αποτελούν χαρακτηριστικό γνώρισμα όχι μόνο του τοπίου, αλλά και της ποιότητας των οίνων και της σταθερότητας των αποδόσεων.

Η περιοχή ΠΟΠ «Monti Lessini» πλέον φημίζεται για την οινολογική της υπεροχή, η οποία έχει αναγνωριστεί σε αμπελοοινικούς διαγωνισμούς στην Ιταλία και αλλού στον κόσμο.

ΠΟΠ Monti Lessini — Κατηγορία οίνου

Αιτιώδης σχέση μεταξύ της ποιότητας, των χαρακτηριστικών του προϊόντος και του γεωγραφικού περιβάλλοντος, με τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες.

Οι οίνοι ΠΟΠ «Monti Lessini» — Durello έχουν αχυροκίτρινο χρώμα ποικίλης έντασης, με χαρακτηριστικό, διακριτικό φρουτώδες άρωμα και ξηρή γεύση με γεμάτο σώμα και ποικίλες εντάσεις, και παραδοσιακά τείνουν να είναι ζηρηροί. Αρώματα μήλων, περισσότερο ή λιγότερο άγουρων, εναλλάσσονται με ισχυρότερες και πιο σύνθετες νότες ορυκτώδους προέλευσης και νότες πυρόλιθου, καθώς και με το θαλασσινό άρωμα του ιωδίου και του θείου.

Οι οίνοι ΠΟΠ «Monti Lessini» — Bianco έχουν αχυροκίτρινο χρώμα ποικίλης έντασης, με χαρακτηριστικά ευχάριστο άρωμα και δροσερή, πλούσια, αρμονική γεύση.

Οι οίνοι ΠΟΠ «Monti Lessini» — Pinot Nero έχουν ρουμπινί χρώμα, ενίοτε με νότες κόκκινου του γρανάτη, με λεπτό, ευχάριστο και ιδιαίτερο άρωμα και ξηρή, γεμάτη, ευχάριστα πικρή γεύση.

Οι οίνοι ΠΟΠ «Monti Lessini» — Passito έχουν χρυσοκίτρινο χρώμα, με χαρακτηριστικά έντονα, φρουτώδη αρώματα. Όσον αφορά τη γεύση, είναι μέτριοι έως γλυκοί, βελούδινοι, αρμονικοί και με γεμάτο σώμα.

Η περιοχή Monti Lessini αποτελεί το ιδανικό περιβάλλον για την παραγωγή του φάσματος των οίνων που καλύπτονται από την ΠΟΠ «Monti Lessini»: τα χαρακτηριστικά ηφαιστειογενή εδάφη είναι πλούσια σε θρεπτικά συστατικά και τα δροσερά ρεύματα που πνέουν από το Monti Lessini επιτρέπουν τη βέλτιστη ωρίμαση, διατηρώντας παράλληλα την απαραίτητη οξύτητα των σταφυλιών. Οι ορυκτώδεις νότες αποτελούν ειδικούς δείκτες γι' αυτούς τους τύπους οίνου.

Τα παραδοσιακά συστήματα μόρφωσης της κρεβατίνας (pergola) και της σπαλιέρας, η τεχνική εμπειρογνώσια των αμπελουργών, οι αιώνες παράδοσης και οι επενδύσεις στην οινολογική τεχνολογία συνδυάζονται για την παραγωγή οίνων με πολύ σύνθετα αρώματα. Πράγματι, η μοναδικότητα των οίνων ΠΟΠ «Monti Lessini» δεν έγκειται στην ευρωστία της δομής τους, αλλά στα οσφρητικά χαρακτηριστικά τους που διαμορφώνουν και ουσιαστικά καθορίζουν την ταυτότητα του προϊόντος.

ΠΟΠ «Monti Lessini» — Κατηγορία αφρώδους οίνου ποιότητας

Αιτιώδης σχέση μεταξύ της ποιότητας, των χαρακτηριστικών του προϊόντος και του γεωγραφικού περιβάλλοντος, με τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες.

Ο αφρώδης οίνος ποιότητας ΠΟΠ «Monti Lessini» έχει λεπτό και επίμονο αφρό. Έχει αχυροκίτρινο χρώμα ποικίλης έντασης και χαρακτηριστικό άρωμα με λεπτές νότες μαγιάς. Η περιεκτικότητα σε σάκχαρα κυμαίνεται από μηδενική δόση ή *pas dosé* έως *demi-sec*.

Οι αφρώδεις οίνοι ποιότητας ΠΟΠ «Monti Lessini» τύπου *Riserva* φέρουν έντονες και λεπτές φυσαλίδες. Το χρώμα τους κυμαίνεται από αχυροκίτρινο ποικίλης έντασης έως χρυσοκίτρινο, έχουν σύνθετα αρώματα με καλά ανεπτυγμένες νότες χαρακτηριστικές της μακράς περιόδου παλαίωσης στη φιάλη. Η περιεκτικότητα σε σάκχαρα κυμαίνεται από μηδενική δόση ή *pas dosé* έως *demi-sec*.

Οι αφρώδεις οίνοι ποιότητας ΠΟΠ «Monti Lessini» τύπου *Crémant* φέρουν λεπτές, κρεμώδεις φυσαλίδες. Το χρώμα τους κυμαίνεται από αχυροκίτρινο ποικίλης έντασης έως χρυσοκίτρινο, έχουν σύνθετα αρώματα με καλά ανεπτυγμένες νότες χαρακτηριστικές μιας μακράς περιόδου παλαίωσης στη φιάλη. Η περιεκτικότητα σε σάκχαρα κυμαίνεται από μηδενική δόση ή *pas dosé* έως *demi-sec*.

Το εύκρατο κλίμα και οι σημαντικές διακυμάνσεις της θερμοκρασίας μεταξύ ημέρας και νύχτας που χαρακτηρίζουν την περιοχή ΠΟΠ «Monti Lessini» συμβάλλουν καθοριστικά στην παραγωγή σημαντικού αριθμού αρωματικών πρόδρομων ουσιών, που ενισχύουν τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά και τις ιδιαίτερες νότες των σταφυλιών *Durella*.

Η περιεκτικότητα των εδαφών σε ανόργανα στοιχεία, σε συνδυασμό με την τραγανή οξύτητα της ποικιλίας Durella, καθιστούν τον οίνο ιδιαίτερα κατάλληλο για την παρασκευή αφρώδους οίνου. Η τελευταία αυτή τεχνική (η οποία χρησιμοποιήθηκε ως μέθοδος για τη βέλτιστη ανάδειξη της ποικιλίας Durella αφότου καθιερώθηκε η εν λόγω ονομασία) αναδεικνύει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που προαναφέρθηκαν, ανάλογα με την περίοδο παλαίωσης. Στην περίπτωση μικρότερης περιόδου παλαίωσης, εντοπίζονται απολαυστικότερες νότες και αρώματα πράσινων μήλων και εσπεριδοειδών, χαρακτηριστική ορυκτώδης γεύση και χαρακτηριστικά τανική σύσταση που είναι μοναδική στους λευκούς οίνους και έχει ως αποτέλεσμα τις ιδιαίτερα λεπτές φυσαλίδες. Στην περίπτωση της μακρύτερης περιόδου ωρίμασης (τύποι Riserva), η πληθωρικότητα της ποικιλίας μετριάζεται, με αποτέλεσμα οι οίνοι να είναι πιο εκφραστικοί, με τις αυτολυτικές νότες να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία κομψών οργανοληπτικών χαρακτηριστικών. Οι χαρακτηριστικές θαλασσινές νότες είναι πάντοτε αισθητές και, παρόλο που ο οίνος δεν έχει ποτέ υπερβολικά γεμάτο σώμα, η αίσθηση της γεύσης, η οποία ενισχύεται από την πικρή ορυκτώδη επίγευση, παραμένει απολαυστική.

9. Άλλες ειδικές προϋποθέσεις (συσκευασία, επισήμανση, άλλες προϋποθέσεις)

Παραγωγή αφρώδων οίνων

Νομικό πλαίσιο:

Νομοθεσία της ΕΕ

Τύπος επιπλέον προϋπόθεσης:

Παρέκκλιση για την παραγωγή στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή

Περιγραφή της προϋπόθεσης:

Σύμφωνα με την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2019/33 ⁽²⁾ της Επιτροπής, οι οινοποιητικές διεργασίες για τους αφρώδεις οίνους ποιότητας μπορούν να εκτελούνται εντός της οριοθετημένης περιοχής παραγωγής, καθώς και στις επαρχίες Βερόνα και Vincenza.

Σύνδεσμος προς τις προδιαγραφές προϊόντος

<https://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/17283>

⁽²⁾ ΕΕ L 9 της 11.1.2019, σ. 2.

ISSN 1977-0901 (ηλεκτρονική έκδοση)
ISSN 1725-2415 (έντυπη έκδοση)